

ΠΑΝΔΡΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

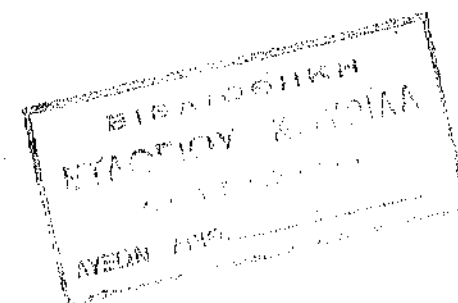
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ, Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ, κλ.

ΤΟΜΟΣ ΟΓΔΩΟΣ.

ΑΠΟ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1857 ΜΕΧΡΙΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1858.

ΑΘΗΝΗΣ,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΑΝΔΡΑΣ.

1858.

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 1857.

ΤΟΜΟΣ Η΄.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 186.

ΒΙΟΣ ΑΝΑΚΡΕΟΝΤΟΣ.

(Τέλος. 131 φολ. 185 σελ. 383).

—*—*—

Μικρόν πρόσθεν εἶπομεν ὅτι ὁ Ἀνακρέων φίλος ἐγένετο τοῦ Ξανθίππου. Ὁ ὁπονηματιστῆς ὁμοίως τοῦ ἱμερίου ἐναντιοῦται εἰς ταύτην τὴν γνώμην, ἀξιών ὅτι ἀπάδει εἰς τὴν διάφορον φύσιν τῶν χρόνων. Διότι μεταξὺ τοῦ Ξανθίππου καὶ τοῦ Πολυκράτους διήλθον τεσσαράκοντα τρία ἔτη ὁ νικητῆς λοιπὸν τῶν βραβείων μάλιστα ἐκτός τῆς νηπιότητος ἦτο ὅτε ὁ Σάμιος ἐσταυρώθη. Ἀλλὰ, ζήτω ἡ ἀλήθεια, τίς δύναται νὰ προσδιορίσῃ ἀκριβῶς τὴν ἡλικίαν τοῦ Ξανθίππου; Νεανίσκος ἐστὶ ὢν ἐνεκομιάζθη ὑπὸ τοῦ Ἀνακρέοντος, διὰ καὶ ἐπαγομένῃ νὰ πιστεύσωμεν ὅτι κατὰ μὲν τὴν ἐποχὴν τοῦ φόου τοῦ Πολυκράτους εἶχεν ὑπὲρ τὰ πέντε καὶ δέκα ἔτη, περὶ τὰ πέντε δὲ καὶ ἐξήκοντα γενόμενος διετηρεῖτο τοσαύτον ἀκμαίως τὴν τε ψυχὴν καὶ τὴν βώμην, ὥστε καὶ νὰ συμπλακῇ μετὰ τῶν Περσῶν ἐν

Μυκάλα. Καὶ εἰς τὴν φίλιαν ταύτην ἀποστέπων ἴσως ὁ Περικλῆς ἢ ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων, αὐθαίρετως δὲ ἄλλοι λέγουσιν ὅτι ὁ Ἰππάρχος (34) ἤγειρε τὸ ποιεῖν ἐν τῇ ἀκροπόλει πλυσίον τοῦ Ξανθίππου ἀνδριάντα, ἔχοντα σχῆμα ἀνθρώπου ἀδαντος ἐν μέσῳ (35). Ἄγνωστος ὅμως τίς ἦτο ἡ Καλλικρήτη ἐκείνη ἢ θυγάτηρ τῆς Κουανῆς, ἢ ὁ Πλάτων μνημονεύει ἐν τῷ Θεάγῳ ὡς τῷ τυράννῳ ὁμότερον, κατὰ τὸ ἄμα τοῦ Ἀνακρέοντος, γνωρίσαντος αὐτὴν, ὡς εἰκοὴν, ἐν Ἀθήναις.

Ἐάν δὲ ὁ Ἀνακρέων ἐμεινεν ἐν Ἀθήναις, καθάτινες φρονοῦσιν ἄχρις οὗ ὁ Ἰππάρχος ἐπλήγη ὑπὸ τοῦ ξίφους τοῦ τε Ἀρμυδίου καὶ τοῦ Ἀριστογαίτανος, ἄγνωστον ἀπὸ τῆς ἱστορίας. Οὐχ ἦττον ὁμοίως ἀφ' οὗ τὰ τῆς Τέως κληροδόχουσαν, αὐτὴς δὲ ἀπέκλινεν εἰς τὸ πολὺν γῆρας, ὑπὸ στοργῆς πρὸς τὴν πατρίδα κινήσει, εἰς αὐτὴν ἐπανέκαμψε. Τοῦτο δὲ εἰκάζεται ἐκ τῶν δύο τῶνδε στίχων τοῦ Σιμωνίδου.

«Ὅστις Ἀνακρέοντα τὸν ἀφθιτον εἶνεκα Μουσῶν ὁμνοπόλον πατρὸς τύμβος ἔδεκτο Τέω.»

(34) Βαρύσιος, Βάσιπρος καὶ ἄλλοι.

(35) Παισα. Ἄττ.

και εν τινος διηγήσεως του Τζέτζου, ην παρατίθημι ως τεκμηρίον επιμελείας μάλλον η πίστωσης προς αυτήν, αν και πολλά και άλλα τα παραδείγματα, εν οις θυρολλείται το υπήκουον, το νοήμον και το πιστόν των ζώων. Δέγει λοιπόν ούτως ότι ο Ανακρέων εζη εν ιδίω αιώτι κτήματι. Μιζ δὲ των ημερών, καθ' ην μετὰ του υπηρέτου και του κυνός ε-πορεύετο εις Τέων εν αγοράση χειρώδη, συνέπεσεν ὡστε, ἀποσυρθείς ο ὑπαρέτης προς στιγμήν εν τῆς ὁδοῦ, ὑπὸ λήθης ἀφῆκε κατὰ γῆς το βαλάντιον. Τοῦτο δὲ νοήσας ο κύων παρεκάλυθεν εις φύλαξιν. ἄχρις οὗ ο Ανακρέων ἐπανήλθεν ἐκεῖσε· ἔν και προῦπαν-τήσας, ἔδειξεν αὐτῷ τὴν παρακαταθήκην, ἀλλὰ πολ-λάς ἡμέρας ἔστωις ἐκεῖ διαμείνας παρὰ τοῖς ποσίν αὐτοῦ ἐξέψυξεν εὐθὺς (36).

Δὲν ἤθελε δὲ ἀπομακρυνθῆ πολὺ τῆς ἀληθείας εἰς τις ἐφρόνει ότι ο Ανακρέων ἐν τούτῳ τῷ κτήματι, μακρὸν των θυροδῶν τῆς πολιτείας και τῆς τρυφῆς, βίον ἤσυχον ἔφερε, και ἀπολαύων του ἀνεφῆλου Ἰωνίου οὐρανοῦ και τῆς θέας του Αἰγαίου πελάγους νήσους γονίμους τε και τερπνάς ἐσπαρμέ-νου, ὅτε μὲν ἀνέμελλε τὸ στεφανηρόρον ἔκρ, ὅτε δὲ ἐτόνιζε τὰς ἐπιληνίους ψάδας, και ἄλλοτε ἐφθό-νει τὸν βίον του ἀθῶου τέττιγος· ἀγαπᾶν δὲ τὰς ὕκλιας και τοῦς χορούς, και μόνον περὶ του πί-νευι μεριμῶν, πολίως ἐν ὁμίλῳ νέων, ὡς κρίνον βό-δοις πλακᾶν, δισκιδάζε τὰς ἀθεβιαίους και ταχυ-πόρους ὄρας του βίου, και τσοῦτω μᾶλλον ἐπρο-θυμαίτο νὰ παίξῃ τερπνῶς, ὡς πηλυσιστέρα ἦτο του θανάτου ἢ μοῖρα. Ἄλλ' ἡ σκληρὰ τέλος ἐπῆλ-θε και εἰς τρόπον πάντα ἀνάξιον ἀνδρός, τοὺς πλεί-στους των ὕμνων του καθιερώσαντος τῆ ἐρατῆ διο-νυσίῳ ὁπώρη. Διότι ἐκμετρήσας ἡδὴ μὲν μέρος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς και εἰς τὸ 85 ὅμως τῆς ἡλικίας αὐ-του γενόμενος, περιποιεῖτο τὸ ὑπόλοιπον διὰ του ζωμοῦ των ἀσταφύδων. Καὶ ποτε συνέπεσεν ὡστε ῥῆξ τούτων ἐκλεισεν αὐτῷ τὴν φάρυγγα· οὗτε αὐ-τὴν δὲ μὴ δυνάμενος νὰ καταπίῃ, οὔτε ν' ἀναπνεύ-σῃ, ἐμεινε νεκρός (37). Ἄλλὰ τὸ εἶδος τούτου του θανάτου μηδεὶς πιστεύσει, πρὶν ἢ ἀναλογισθῆ ότι οἱ Ἕλληνας ἠρέσκοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀποδι-δοντας εἰς τοὺς θαυμασίους αὐτῶν ἀνδρας θαυμασίον και τὸν θάνατον.

Ἢ δὲ Τέως ἐτίμησε τὸν συμπολίτην αὐτῆ, τῶφω τε δημοσίῳ και ἀνδριάντι. Διὸ και ο θεοκρίτος ὡδὲς πῶς ἄδει:

α Θῆσαι τὸν ἀνδριάντα τοῦτον, ὃ ξένη, σπουδᾶ· και λέγ', ἐπὴν εἰς οἶκον ἐνθῆς, Ἀνακρέοντος εἰκόνα εἶδον ἐν Τέω, τῶν πρόσθεν εἰ τι περισσὸν ὠδοποιῶν. »

Σεμνομένη δὲ ἐπὶ τῆ εἰκόμῃ αὐτοῦ μᾶλλον ἢ οἰουδὴποτε ἄλλου βασιλείας ἢ ἀρχοντος, ἐχάραζεν αὐτὴν ἢ Τέως ἐπὶ των Ῥωμαίων χρόνων εἰς τὰ ἴδια νομίσματα, δεικνύουσα και αὐτῆ, τὸ καθ' ἑαυ-τὴν, ότι οἱ δοῦλοι Ἕλληνας διατήρουν πάντοτε ἀ-

(36) Νιλ. Δ', στίχ. 253.

(37) Λικκ. Μακρόβ. — Πλάτ. Ζ', 7. — Ούκλ. Μάξ. Θ', 12.

πέναντι των δεσποτῶν αὐτῶν τὰ πρωταῖα ἐν τῆ ἐ-λευθέρῳ και ἀπητήτῳ κυριαρχίᾳ τῆς φιλολογίας(38).

Γινώσκεται μὲν μετὰ θετικότητος ἢ διάρκειας του βίου του Ανακρέοντος, ὅχι ὅμως και αἱ ἐποχαί τῆς γενέσεως και τῆς τελευτῆς. Ο Εὐσέβιος τῷ προσ-γράφει τὴν ΕΒ' ὀλυμπιάδα (39), ἢ λογιστικῆ ἡ-μῶς των ἀρχαίων μέθοδος μικρὴν πολλακίς ὠρελεῖ. Διότι δυνατὸν μὲν, ὡς ἡμεῖς· οἱ νεώτεροι συνήθως ποιοῦμεν, ὅλος ἢ τὸ πλεῖστον του βίου ἀνδρός τι-νος νὰ ἐμπεριληφθῆ εἰς ὀρισμένον αἰῶνα, ἀλλ' οὐ και ἐντὸς των στενῶν μίαις ὀλυμπιάδος ὁρίων, εἰμῆ-τις ἐβούλετο νὰ προσομοιάσῃ τοὺς φιλόλογους και λοιποὺς ἐνδόξους ἀνδρας τῷ Πισεξικανικῷ ἐκείνῳ ἄν-θει, ὅπερ, ἄμα τῆ ἀνατολῆς του ἡλίου ἀνοίγων τὰ εὐαγλοπρεπῆ αὐτοῦ φύλλα, ἐτι πρὶν τῆς μεσημέ-ριας κλείει αὐτὰ μεμαρασμένα και ξηρά. Ἐκ των λόγων λοιπόν του Εὐσέβιου οὐδὲν πλεόν ἔχομεν νὰ ἐξαγάγωμεν ἢ ὅσα και πολλαχόθεν ἐξίσου γινώ-σκουμεν, ότι δηλαδὴ ὁ ποιητῆς ἦτο σύγχρονος του Πολυκράτους. Ἄλλὰ και προλαβόντως εἶχεν ἦδη ἀνυψωθῆ εἰς περιρᾶνῃ βιόχῳ ἢ ποιητικῆ αὐτοῦ φήμῃ, διότι ο Στράβων, ὁ Ἀθηναῖος, ὁ Ζηνοβίος και ἄλλοι διηγούνται ἐκ συμφώνου ότι ἔζη ἐπὶ των χρόνων του Κύρου, του ὅπερ ἐπιμαρτυρεῖται ὑπὸ του Σουΐδα, και τοι συγγρόντος τὰ τε προλαβόντα και τὰ ἐπόμενα και τὰ πάντα, καθὰ και ὑπὸ του Κ. Δεφεύρου (Le Fèvre) (40) παρατηρήθη, εἰς ἐν μίγμῃ. Οὐδ' ὀφείλει τις ἔσως νὰ εἰκάσῃ ότι τούτο ἐγένετο ἐπὶ των τελευταίων ἐτῶν τῆς βασιλείας του Κύρου, ἀλλὰ μᾶλλον κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ΝΒ'. ὁ-λυμπιάδος, ὅτε οὗτος μὲν τὸ κράτος τῆς Ἀσίας ἀ-νεδέχθη, Κροῖτος δὲ ὁ ἐφάρμιλλος αὐτοῦ ἐβασίλευε των Λυδῶν. Καὶ ἔνα μὴ εἰκασμάς οὕτως φανῆ ὑπὲρ τὸ δέον τολμηρῶς, παρατηρῶ, προς ὅσην οἶόν τε αὐ-του ἐνίσχυσιν, ότι ο Πλάτων, μνημονεύων του Ἀ-νακρέοντος, τίθησιν αὐτὸν πρὸ του Σόλωνος, γρα-λέου ἡδὴ ὄντος, ἐπὶ τῆς βασιλείας του Κροῖτου. Ἄλλ' ὑπάρχει ἐπὶ τούτοις μεταξύ των ποιημάτων του ὕμνος γνήσιος ἀναντιρρήτως ἀρχῆς, καθὸ εἰς αὐ-τὸν ἀποδιδόμενος ὑπὸ του Ἡρακλείωνος, δι' οὗ δέε-ται τῆς Ἀρτέμιδος ἵνα, καταρχομένη ἐπὶ ταῖς θῆναις του Ἀθηναίου, ἐπικουρήσῃ τοῖς θρακσυκαρδίους οἰκή-τορας τῆς πόλεως· ἢν αὐτὴ ποιμαίναι. Εἶνα δὲ φα-νερῶς ἢ πόλις αὐτῆ ἢ Ἐρέσσος, καθότι ἐπὶ πεδίου ὄντως ἔκειτο, ἀρδευομένου ὑπὸ του ποταμοῦ Ἀθ-θαίου, και ἐνταῦθα ἀνατεθειμένος ἦτο τῆ θυγατρὶ του αἰδὸς ὁ διὰ τε τὸ μεγαλεῖον και τὴν ἀριθμὸν των ἀνα-θημάτων ὑπὲρ πάντας τοὺς λοιποὺς ἀξιόλογος ναός. Ἄλλὰ κατὰ τὰς ἐποχὰς ἐκείνας ὑπ' ἄλλων θειῶν δὲν λέγει ἢ ἱστορία διαταραχθέντας τοὺς ἱερεῖους πλὴν ἐκείνων ὅσα ἐπήνεγκεν εἰς αὐτοὺς ὁ Κροῖτος· πολιορ-κόμενοι δὲ ὑπ' αὐτοῦ ἀνέθηκαν τὴν πόλιν τῇ Ἀρτέμι-δι ἐξάψκντες ἐκ του ναοῦ σχοινίον εἰς τὸ ταίχος(41). Καὶ ἐπὶ τῆ ὑποθέσει ότι ὁ ὕμνος οὗτος ὑπῆρξε τὸ

(38) Pellerin Suppl. III p. 103—Eckel D. Num. B', p. 563.

(39) Xen.

(40) Notæ in Anacteon. OI, I.

(41) Ἡρόδ. βιβλ. Α'.

πρῶτον ἄσμα, δι' οὗ ὁ Ἀνακρέων ἐχαίρεισε τὴν πρῶταν τῆς δόξης του, παραδεχόμενοι δὲ προς τοῦ-τοις ότι αἱ μοῦσαι ἀρέσκονται υἰοθετοῦσαι και νεκ-νίσκου· ἀπαλοῦς και ἀγενεῖους, οὐδὲν ἤ-τον ἀναγ-καίως ἐπαγόμεθα νὰ ὑπολάβωμεν τὸν Ἀνακρέοντα γεννηθέντα περὶ τὴν Ν'. τουλάχιστον ὀλυμπιάδα. Δὲν ἀγνοῦ ὅμως ότι πλεῖστοι των πολυμαθῶν ὄν και ὁ Κοροῖνης και ὁ Λαοχῆρος και ὁ Ἰακώβσιος, πα-τοῦντας τὰ ἔγνη του Βαρναβίου, θέτουσι τὴν γενετὴν του Ἀνακρέοντος ἐπὶ του ἔτους 6' τῆς ΝΒ'. ὀλυμπι-άδος (42). Ἄλλὰ δὲν ἐνοῶ διατὶ πρέπει νὰ προτιμη-θῆ ἢ γνῶμη του φιλόλογου ἐκείνου, τοποῦτω δὲ μᾶλ-λον ὅσα οὐδ' αὐτὸς διακονοῖ τοὺς ἐπικρατεῖς· λόγους ὑπ' ὧν λέγεται παραρημνίαις εἰς τοῦτο. Θυμιάζω δὲ μᾶλ-λα πῶς ἐν μέσῳ τσοῦτων ἀτιφῶν και ἀθεβαιοτήτων αὐτωπῶς τὰς κυριωτέρας των πράξεων του Ἀνακρέ-οντος διατίθησιν, ὡστε θετικῶς μὲν ἀποφρίνεται ότι κατὰ τὸ ἐπ' ἡλικίας αὐτοῦ ἔτος μετέβη εἰς Ἄβ-θηρα, τὸ τριακόνθον δὲ και ἔσδομον εἰς τὰς Ἀθήνας, τὸ μδ' ἐπενόστησεν αὐθις εἰς Τέων, και τέλος ότι τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς ΟΓ'. ὀλυμπιάδος ἐπῆλθεν αὐτῷ ὁ θάνατος. Ἄλλ' ἂν ὁ Ἀνακρέων ἐγεννήθη περὶ τὴν Ν'. ὀλυμπιάδα, δὲν δυνάμεθα βεβαίως νὰ συμφω-νήσωμεν προς τοὺς συγγραφεῖς τῆς Καθολικῆς Βιο-γραφίας, λέγοντας ότι ἤκαμψε περὶ τὴν ΟΑ' και ΟΒ'. ὀλυμπιάδα, κατὰ τὰς τελευταίας τούτέστιν αὐτοῦ ἡμέρας. Εἰς τὸ παχυλότατον δὲ τούτο ἀμάρ-τημα ὑπέπεσαν πρὸ αὐτῶν και ἡ Δασείρας και ὁ Δογγέπετρος, παραδεχθέντες ὡς ἀληθὲς και ἀναμ-φρίστον ότι ὁ Ἀνακρέων ἔζη πρὸ Χριστοῦ 590 πε-ρίπου ἔτη, διότι διέτριψε παρὰ τῷ Ἰππάρχῳ, αὐ-τῶν ἀδελφῶν ὑπῆρξεν Ἰππίδας ὁ παρτρύνας τὸν Δαρεῖον εἰς πόλεμον κατὰ των Ἀθηναίων τῆ ΟΒ'. ὀλυμπιάδι, του ὅπερ ἔσον πρὸς τὰ 500 πρὸ Χρι-στοῦ ἔτη. Ἄλλ' ἔλαθεν ὅμως αὐτοὺς ότι και ὁ Ἰπ-πίας αὐτὸς μετέβη ἐπὶ τέσσαρα ἔτη τὴν τυραν-νίαν ἐν Ἀθήναις, εἶτα δὲ περινόστησεν ἐπ' ἄλλα εἰκόσι και οὕτω λοιπόν ἀπὸ του θανάτου του Ἰπ-πάρχου μέχρι τῆς Περσικῆς ἐκστρατείας διῆλθον τέσσαρα και εἰκόσιν ὄλα ἔτη. Οὐδ' ἄξιον παραδρο-μῆς ὑπάρχει ἐν τῆ λεπτομερεῖ ταύτῃ ἐρεῖν σπου-δαῖόν τι χωρίον Ἡρακλείδου του Ποντικῶ, φερόμε-νον ὑπὸ του Παλουτάρχου, ότι ὁ Ἀνακρέων ποίη-σιν τινα κατὰ του Ἀρτέμιωνος ἔγραψε πολλαῖς ἐμ-προσθεν ἡλικίας του πολέμου και των ἐπιχειρή-σεων του Περικλέους περὶ τὴν Σῆμον (43). Ἐπειδὴ ἄρ κατὰ γεγονότα κατὰ ἔλαθον χωρίον ἐπὶ του τέ-λους τῆς ΠΑ'. ὀλυμπιάδος, αἱ πολλαὶ ἐκείνη ἡλι-κία δὲν συνίστανται βεβαίως ἐκ τσοσάρκοντα και τσοσάρων ἐτῶν, ἀλλ' ἐκ του μακροχρονιωτέρου δικ-στήματος, ὅπερ μεταξὺ ταύτης και των ὑπ' ἡμῶν τεθεισῶν ἐποχῶν παρεντίθεται.

Ἄλλ' εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς τούτους δι' ἂν χροιά-τινι πιθανότητος προτιθέμεθα νὰ ἀναγάγωμεν εἰς προ-

(42) Fronti Aulicæ p. III—Chron. d'Herod.—Anth. T. XIII Ciall. Poet. p. 824.

(43) Βίον Περικλέους.

γενεστέρων τινὰ ἐποχὴν τὴν γενέσιν του Ἀνακρέοντος, δύνανται ἔσως ν' ἀντιπαραβληθῶσιν ἐπιγράμματα τινὰ, κοσμούμενα διὰ του ὀνόματος αὐτοῦ, ἀναφί-ροντα δὲ τὸν Αἰσχύλον και τὸν Σοφοκλῆν, τὸν Ἀ-ναξαγόραν και τὸν Μύρων. Ἀπαντῶμεν ὅμως ότι μεγάλως διασταζήτων των κριτικῶν ὅπως ἀναγνω-ρίσωσιν αὐτὰ ὡς γνήσια του. Τίλιν ποιητῶ προῖ-όντα, εἰ και πνεύουσιν ἀρχαίως τινός και Ἑλληνικῆς ἀρελείας, οὐδὲν δύναμι ἐξ αὐτῶν νὰ προκύψῃ τὸ ἐ-πισφραγίζον ἢ ἀντικρούον τὴν ὑφ' ἡμῶν γενομένην ὑπόθεσιν. Ἐπὶ τούτοις δὲ βουλόμεθα νὰ φέρωμεν και τοὺς ἐξῆς λόγους:

Τὸ ἐπίγραμμα, ὅπερ ὕμνεῖ τὴν δεινότητα του Σοφοκλέους εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην, εἶνα βεβαί-ως νόθον· διότι καθ' ὅποιονδήποτε και ἂν διατεθῶσε χρονολογικὴν τάξιν τὰ περὶ του Ἀνακρέοντος, ὅλγει πάντοτε προκύψῃ ότι οὐδέτι ζῶν ὑπῆρχε καθ' ἡν χρόνον ὁ Ἀθηναῖος ἐκομίσαστο τὸν πρῶτον στέφαν-νον εἰς τοὺς τραγικοὺς ἀγῶνας, του ὅπερ ἐγένετο τὸ ἔτος γ' τῆς ΟΖ'. ὀλυμπιάδος, ὃ και προκηρύσσεται του θανάτου του Σιμωνίδου, τιμῆσαντος τὸν ἡμέ-τερον ποιητὴν δι' ἐπιγράμμάτων. Τούτου δὲ δο-θέντος, μέγα δὲν φέρουσι κώλυμα τὰ λοιπὰ των ἐπιγράμμάτων. Καὶ μὲν μνημονεύουσι Ναυαράτου τι-νός, υἱοῦ Αἰσχύλου· ἀλλὰ τίς βεβαίως ότι τὸν ἡγε-μόνα των τραγικῶν ἀνίττονται; Τούνακτίον εἰς στί-χους, φέροντας εὐχὴν προς τὸν Ἀπόλλωνα, δὲν ὀ-φείλεν ἀναγκάως νὰ παρεκολληθῆσῃ πλησίον του ὀνόματος ἢ γενικῆ ἐκείνη, ἢ ἐκφράζουσα τὴν εὐ-κλειαν του γεννήτορος και τὴν ἐντεῦθεν ἐπὶ του υἱοῦ ἀντανακλώσαν δόξιν; Οὐδὲν ὅμως τὸ κω-λύον, ὑπολαμβάνει ὁ Ἰακώβσιος, ὅπως ὁ Αἰσχύλος οὗτος μὴ ἦναι ὁ τραγικός, διότι οὐδεὶς αὐτοῦ γό-νος ἀναφέρεται ἄλλαχού. Οὐδὲ μὲν ἔσχε μάλιστα δύο υἱούς, τὸν Εὐφορίωνα και τὸν Βίωνα ποιητὰς και τούτους. Ὅπως και ἂν ἔχη, ὁ Αἰσχύλος, γεννηθείς τὴν ΕΠ', ἠδύνατο νὰ ἦναι πατὴρ ζῶντος ἐπὶ του Ἀνακρέοντος. Ἐρχεται ἔπειτα Ἀναξαγόρας ὁ γλύ-πτῆς· τὸ ὄνομα δὲ και τὸ ἐπάγγελμα ἐμφανίουσιν ἀνδρα Αἰγινήτην, ποιήσαντα τὸν ἀνδριάντα του αἰδὸς ἀναλώμενοι των ἐν Πλαταιαῖς κατὰ του Μαρδόνιου ἀγωνισθέντων λαῶν (44). Ἄλλ' ὁ Μαρδόνιος, προσ-επιφέρουσιν ἄλλοι, ἠτήθη κατὰ τὴν ΟΒ'. ὀλυμ-πιάδα; Καὶ τί ἐκ τούτου; τὸ ἐπίγραμμα ἤθελε τὸ πολὺ ἀποδείξῃ ότι ὁ Ζεὺς δὲν ὑπῆρξεν ἐκ των πρῶ-των ἔργων ἐκείνου του τεχνίτου. Ἐπὶ τέλους δὲ πῶς πατα ὁ Ἀνακρέων συμβουλεύει τὸν βουκόλον νὰ βίσιη μακρὰν τὴν ἀγέλην, μὴ τὴν δάμαλιν του Μύρωνος, ὡς ἐμπνουν, μετὰ των βῶων συνεζέλασῃ, και πῶς λέγει ότι δὲν ἦτο χυτῆ, ἀλλ' ὑπὸ γέραςτος ἐχλακώθη, ἀφ' οὗ και ὁ Μύρων αὐτὸς, κατὰ τὴν αὐ-θεντικὴν του Πιλιπίου ἠκαμζεν ἐπὶ τῆς ΟΖ'. ὀλυμ-πιάδος; Καὶ τῆ ἀληθεία μετὰ δυσσεβείας ἠθέ-λομεν ἔσως βιασθῆ νὰ ἀφαιρέσωμεν τῷ ἡμετέρῳ ποιητῇ τοὺς τελευταίους τούτους και χαριστάτους στίχους, εἰμῆ δυνατὸν ἦτο ν' ἀπορηνθῶμεν μετὰ

(44) Πισταν. Ἑλλικ. Α'.

του Ουίγγελμάνου ότι κατά λάθος κατεβίβασεν ὁ
Λατίνος συγγραφεὺς τὴν ἐποχὴν τοῦ ἀνδριάντος ἐ-
κείνου, καὶ ὅτι ὁ πεπονηκὼς αὐτὸν ἐδοξάζετο 20
ἐμπροσθεν καὶ 7 ὀλυμπιάδων (45).

Ἄλλ' ἀπ' οὗ ἐπεὶ ἐνεπλήχθημεν εἰς τὴν ἀκαν-
θώδη ταύτην τῆς χρονολογίας ὁδὸν, καλὸν ἔσται,
ὅπως ἐξέλθωμεν, νὰ ἐπιληθῶμεν ἐπὶ μικρὸν καὶ
τῶν πρὸς τὴν Σαπφῶ ἐρωτῶν τοῦ Ἀνακρέοντος.

Ἐρμησιάνης ὁ Κολοφώνιος, καὶ ὁ γι' Ἀρίλλος ὁ
κωμωδοποιὸς, καθὼς ἀποφαίνεται ἀπατωμένη ἡ
Δασίερος, τῇ Δασίει ἀπὸ τοῦ ποιούμενος ἐν τῷ τρί-
τῳ τῶν Ἑλληνιστικῶν τῶν κατάλογον τῶν ποιητῶν,
ὅσοι ἐπλέγησαν ὑπὸ ἐρωτικῷ καύματι, προστίθη-
σιν ὅτι ὁ Ἀλκαιοὶ, στρέφων τὴν φόρμιγγα πρὸς τὴν
Σαπφῶ, ἤρξατο τῆς φωνῆς τῆς ἀηδόνος, ὅπως διὰ
τῆς πολυφραδίας τῶν ὕμνων ἀγγύνη τὸν Ἰτίον ποιη-
τὴν διότι ὁ μελιβρύτος Ἀνακρέων συνάδουσε καὶ
αὐτὸς τὴν Σαπφῶ, ὅτε ἐστολισμένη ἤρχετο ἐν τῷ
μέσῳ τῶν χορῶν τῶν Δεσιδάδων, καὶ ὅτε μὲν κα-
ταλείπων τὴν Σάμον, ὅτε δὲ αὐτὴν τὴν οἰνηρὰν πα-
τριδα, κεκλιμένην ὑπὸ τῷ πολέμῳ ἴσθαι, ἐφοίτα
εἰς Δέσβον τὴν εὐβοίαν, πολλάκις δὲ εἰσέβλεπε τὸ
δέκτον ἀκρωτήριον ἀπέναντι τοῦ Αἰολικοῦ πελά-
γους (46). Ὁ Ἐρμησιάνης ἡμῶν, κατὰ τὸ λέγειν
τοῦ Ἀθηναίου, παίζει ὡς ποιητὴς περὶ τούτου τοῦ
ἔρωτος, διότι ἡ Σαπφῶ μὲν ἠκουάζεν ἐπὶ τῆς βσι-
λείας τοῦ Ἀλκάρτου, ὁ Ἀνακρέων δὲ τοῦ Κύρου
καὶ τοῦ Πολυκράτους ἐχόντων τὴν ἀρχήν.

Τῶν ἐναντίων τούτων γνωμῶν ὁ Βαῦλος ἀκολου-
θεῖ τὴν νεωτέρων καίτοι δὲ μὴ ἀναδεικνύει, κατὰ
μίμησιν τῆς Δασίερος, τὴν Δεσίδα μούσαν ἀπέχου-
σαν τοῦ Ἀνακρέοντος μίαν ἑκατονταετηρίδα, οὐχ ἦ-
τον ἡμῶν κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς αὐτοῦ γυνὴ φη-
μιζομένη τὴν ΜΒ'. ἡ ΜΔ'. ὀλυμπιάδα, μόνον ὑπερ-
γῆρας ἠδύνατο νὰ γνωρίσῃ τὸν ἡμέτερον ποιητὴν,
ἐν ᾧ ἀπειναντίας ἐξάγεται ἐκ τοῦ Ὀβιδίου ὅτι ἀκ-
μαίε ἐτι τὴν ἡλικίαν ἐπέδησε τὸ ἀπείσιον ἄλλα (47).
Ἄφ' ἑτέρου δὲ ὁ Κράμερ ἐν τῇ μικρᾷ ἐκείνῃ πραγ-
ματικῇ, ἣν ἐπίτηδες συνέθεκεν ὅπως ἀποδείξῃ ἀμ-
φοτέρους ὁμηλικας, τῇ αὐθεντικῇ τοῦ αὐτοῦ Ὀβιδίου
καὶ δι' ἐπιπροσθέτων ἐπιχειρημάτων πειρᾶται νὰ
τίσῃ ὡς βέβαιον ὅτι ἡ Σαπφῶ, πριελοῦσα εἰς τὸ
τεσσαρακοστὸν ἦδη τῆς ἡλικίας ἔτος καὶ βαθεῖας
φέρουσα τὴν περιφρόνησιν τοῦ Φάωνος, ἐλευσίνως ἔ-
θετο ἐν Δευκάδι πέρας εἰς τὴν μάνιαν καὶ τὴν
ζωὴν αὐτῆς. Ἄλλ' ἄλλογον χρόνον, καὶ πολὺ ἴσως
ὀλιγώτερον τοῦ χροῖοντος αὐτῆς, κερδαίνει εἰς τὴν
συζήτησιν. Βεβῶς δὲ τούτου αἱ γνωματεύσεις αὐ-
τοῦ καὶ τοῦ Βαῦλου στηρίζονται ἐπὶ βίας ἀ-
σθενούς οἷα ἡ τοῦ Ὀβιδίου, ὅστις, οὐδὲν ἄλλως παραβιά-
ζων τὸ πιστευτὸν, ἀλλὰ τῇ ἐλευθερίᾳ τῆς τέχνης
αὐτοῦ χροῖοντος, ὁμοῦ συνεχώνουσε καὶ συνέπεσε
τάς πράξεις δύο διαφόρων Σαπφῶν, Δεσίδων ἀμφο-
τέρων, ἀλλὰ τῆς μὲν ἑταίρας καὶ ἐξ Ἐρρασοῦ, τῆς
δὲ ποιητρίας καὶ ἐκ Μιτυλήνης. Ἀπὸ τῶν λόγων

(45) Tract. Praef. dei mon. ined. Hgr. 4.
(46) Ἰδὲν. II'.
(47) Diction. ἀρ. Sapho.

ἡμῶν τοῦ Ἐρμησιάνου ἐκδέχεται ὅτι ὁ Ἀνακρέ-
ων ἔρωτι τῆς Σαπφῶς ἐπλέγετο κατὰ τὴν περίοδον
ἐκείνην τῶν χρόνων, ἐν ᾗ οἱ Πέρσαι μὲν ὑπεδούλο-
σαν τὴν Τέαν, ὁ δὲ Πολυκράτης, ὑπὸ τῆν ἐξουσίαν
αὐτοῦ εἶχε τὴν Σάμον, μετὰ τὴν ΝΘ'. τούτιστα
καὶ τῆς ΟΓ'. ὀλυμπιάδος. Ἐἴνι τὸ πρόκι λαιπὸν ἡ
Σαπφῶ, περιβόητος ἦδη κατὰ τὴν ΜΒ'. ὀλυμπιάδα,
ὡς θέλει ὁ Σουΐδας, ἡ τὴν ΜΔ'. καθὼς ἀποφαίνεται
ὁ Βυζέσιος, ἠδύνατο ν' ἀγκυρᾶται οὐ μόνον ἀλλὰ
καὶ νὰ ζῆ μετὰ ἐβδομήκοντα ἢ ὀγδοήκοντα ἔτη;
Ἄλλὰ πράττουσιν ἴσως ὀρθώτερον ὁ Λαρχῆρος καὶ
ὁ Οὐϊκάντης (48) θέτοντες ἐπὶ τῶν ὀλυμπιάδων
ἐκείνων τὴν γέννησιν μάλον ἢ τὴν φήμην αὐτῆς;
Νέαι ἡμῶν καὶ ἀντιμαχόμενοι ἀμφιβολίαι ἤθελον
τότε ἐγεγῆ ἀπὸ μίαις τῶν ἐποχῶν τοῦ χρονικοῦ
τῆς Πάρου, καὶ οὕτως ἠθέλωμεν βισοθῆ ν' ἀπα-
σθῶμεν τὰς γνώμας τοῦ Ἀθηναίου καὶ τοῦ Βαῦλου,
εἰ μὴ ὁ Ἰρόδοτος ἤρχετο εἰς βοήθειαν ἡμῶν. Καὶ
διηγείται ὁ ἴσως ὁ ἱστορικὸς οὗτος ὅτι ἡ Ῥοδῶπις,
γυνὴ ἐκ Θράκης, ἤχθη εἰς Αἴγυπτον ἐπὶ τῶν χρό-
νων τοῦ Ἀμάρσιος ὑπὸ Ἐάνθου τοῦ Σαμίου, εἶτα δὲ
ἠλευθερώθη ἀντὶ μεγάλων χρημάτων ὑπὸ Χαράζου
τοῦ υἱοῦ τοῦ Σκαμνδριωνόμου καὶ ἀδελφοῦ τῆς
Σαπφῶς. Ἐλευθερωθεῖσα δὲ, κατέμεινε ἐν Αἴγυ-
πτῳ, καὶ ἐργαζομένη ἀπὸ τοῦ σώματος, ἐγένετο
λίαν ἐπαφρόδιτος καὶ ἐκτήσατο μέγαν πλοῦτον, ἄ-
χρησ οὐ ὁ Χάραξος ἐκομίστα αὐτὴν εἰς Μιτυλήνην,
ἀνθότου καὶ ἡ Σαπφῶ ἐν μέλει πολλὰ κατεκερτά-
μησεν αὐτὸν (49). Ἀνέβη δ' εἰς τὸν ὕψιστον ἢ Ἀρκ-
αίαις τὸ ἔτος δευτέρον τῆς ΝΒ'. ὀλυμπιάδος, τοῦ
ἑταρ μᾶς ἀπομακρύνει τῶν ὑπολογισμῶν τοῦ Βυ-
ζεσίου καὶ τοῦ Σουΐδα περὶ τὰ τεσσαράκοντα ἔτη.

Καὶ μετὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἴσως χρόνος τις πα-
ρήλαθεν ἕως οὗ ὁ βσιλεὺς ἐχαρίσατο τοὺς Ἕλλη-
νας, παραχωρῶν αὐτοῖς προνομία καὶ ἀτελείας ἐν
Ναυκράτει, ὅπου ὁ Χάραξος οἶνον πρὸς ἐμπορίαν
συνεβίβησε νὰ φέρῃ ἐκ τῆς Δέσβου (50), ἡ Ῥοδῶ-
πις δ' ἐγένετο κλεινὴ διὰ τὸ κάλλος. Ἄν δὲ προσ-
θίσωμεν τὸν ἀναγκαῖον ταύτην καιρὸν πρὸς ἀπόκτη-
σιν ἀρχίνου πλοῦτου, ἀν' σημασίωμεν τὰ ὑπὸ τοῦ
Ἰροδοτοῦ τιθέμενα τρόπον τινὰ διαλειμματα διὰ
τῶν λέξεων ποιητῶν κατεκερτάμησεν ἐν μέλει ἡ
Σαπφῶ τὸν ἀδελφόν, καὶ ἀν' ἀφίσωμεν νὰ παρέλ-
θωσιν ἔτη τινὰ μετὰ τὰ διαλειμματα ταῦτα, ὀλο-
μεν οὐδόπως καταντήσῃ εἰς τὴν ἐποχὴν τὴν ἀπει-
κλιζομένην ὑπὸ τοῦ Ἐρμησιάνου, καὶ θέλωμεν
εὔρει τὸν Ἀνακρέοντα ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Πολυκρά-
τους, φίλου καὶ ξένου τοῦ Αἴγυπτίου βασιλείας. Μά-
λιστα δὲ, εἰ μὴ παρερροῦμεν τὴν μαρτυρίαν αὐ-
τοῦ τοῦ Ὀβιδίου, μινθῶμεν ἐξ αὐτῶν ὅτι ἡ Σαπ-
φῶ ἐπέζησε χρόνον πολλὸν μετὰ τὸν ἔρωτα τοῦ Χα-
ράζου πρὸς τὴν Ῥοδῶπιν, διότι παραπονεῖται ὅτι,
λαθὼν ὑπὸ ματαιπροσούνης βλάβῃ καὶ ἐντροπήν,
ἐπεδόθη εἰς τὴν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἐργασίαν ἵνα ἰ-

(48) Chron. d' Hérod.—Icon. T. A'. part. I. p. 69.
(49) Bith. B'.
(50) Στράβων Β', 15.

νακήσῃ τὰ εἰς ἐρωμένην τοσοῦτον χαίρειν ἀνα-
ξίω; δαπανηθέντα καὶ ἀπολεσθέντα ἀγαθὰ. Ὅπως
καὶ ἀνέχῃ τὸ πᾶν, μεγάλῃ ἐγὼ ἀπονέμω βυ-
ρότητα εἰς τὴν αὐθεντικὴν τοῦ Ἰροδοτοῦ, ὅτις τὰ
περὶ τῆς Ἰωνίας καὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ ἐγράφει ἐν
ὄψει πάντων τῶν Ἑλλήνων. Καὶ δὲν ὀρεῖται νὰ πικ-
ραδράμω ἔτι τὰ ὑπὸ τοῦ Ἐρμησιάνου ἀποφα-
νόμενα ἐπιβεβαιωθῆναι πάλιν τε καὶ θετικῶς ὑπὸ
Διφίλου τοῦ κωμωδοποιοῦ καὶ Χαμηλιότου τοῦ
Παντικοῦ, διότι ὁ πρῶτος μὲν ἐν δράματι ἐπιγρα-
φομένῳ Σαπφῶ ποιῆ ἐραστὴν αὐτῆς τὸν Ἰππώνα-
κτα, ποιητὴν ἀμάσαντα κατὰ τὰ μέγιστα τῆς Ὀ-
ξωνίας περὶ τοῦ χρόνου τῆς ἀλώσεως τῶν Σάρ-
δεων καὶ τοῦ Κροίσου, ὁ δευτέρος δὲ ἀνέφερε στί-
χους τινὰς λέγοντας ὅτι Ἐρωὶς ὁ χρυσοκόμης, βάλ-
λων τῇ πορφυρᾷ σφαίρᾳ καὶ διακροτροπῶς θωπεύων
τὸν Ἀνακρέοντα, προῦκαλει αὐτὸν ἵνα συμπαιξώσιν,
ἢ δὲ ἀπὸ τῆς εὐκλείστου Δέσβου, ἄλλου φεγομῆ-
νῆ, κατεμύμετο τὴν λευκὴν του κόμην. Ἡ Σαπφῶ
δὲ πρὸς ταῦτα ἀπεκρίνετο ὅτι χρυσοκόμης Μοῦσα,
ἐκείνων τὸν ὕμνον ἐδίδαξε ἀπὸ τῆς καλλιγύναικος
καὶ ἐνδόξου χώρας, ἐν ᾗ τε τερπνῶς ὁ περικλῆς
Τῆος πρὸς τῆς (51). Ἄλλ' καὶ οἱ στίχοι οὗτοι
ὑποβολιμαῖοι νομίζονται ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου, οὐδόπως
δὲ ἡμεῖς ἀποδεχόμεθα τὸ ὑπ' αὐτοῦ προσθεσόμενον
καὶ ὅχι καθ' ὀβιόμειον νὰ ἐπιφείωμεν κρίσιν τοῦ β-
φους εἰς τὸ ὅποιον ἐγράφθη, ἀλλὰ διότι ἐξ αὐτῶν
προκύπτει ὅτι ὁ Ἀνακρέων ἐγεννήθη πρὸ τῆς Σαπ-
φῶς. Καὶ μὲν ἀληθὲς ὅτι εἰς αὐτὸν ἀποδίδεται λει-
ψανον, ἀποκαλοῦν τὴν Δεσίδα

α ἀδύφωνον παρβίον η,

ἔνεκεν ἡμῶν τῶν προηγουμένων ὑπολογισμῶν καὶ
τῆς αὐθεντικῆς τοῦ Παισκηνίου καὶ τοῦ Διονυσίου (52)
ἀλλὰ ἐπαγγόμεθα νὰ συμπεράνωμεν, καὶ τοσοῦτω
μᾶλλον, ὅσοι παρατηρεῖται ὅτι οἱ τυχόν μνημονεύ-
σαντες σχεδὸν πάντοτε ἡμῶν τῶν δύο ποιητῶν προ-
τάττουσι τοῦ Ἀνακρέοντος τὴν Σαπφῶ. Ἄλλ' ἡ γι-
νώσκω ἡμῶν, ὅτι ἡ διαφορὰ αὐτῆ ἀρετῆς ὀλοτελῶς
ὑπὸ τοῦ Κράμερ, διαγράφοντος τὸν χρονολογικὸν
πίνακα, ἐν ᾗ ὀρίζει μὲν τὸν ποιητὴν γεννηθέντα
τῇ ΔΒ'. τῶν ὀλυμπιάδων καὶ Β'. πρὸ τῆς Σαπφῶς,
εἶτα δὲ ἀσφαιρέτως τίθησι τὰ κατ' αὐτὴν, καὶ ἐπὶ
τέλους φέρει αὐτὸν εἰς τὸν τάρον μετὰ τῆς ΝΖ',
καὶ ΝΗ'. ὀλυμπιάδος. Πλὴν διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν ἡ-
μετέρως ἐναντιώσεως κακῶς ἠθέλωμεν δαπανήσῃ τὸν
καιρὸν ἐκεῖνον, οὕτως τερπνοτέρην χρῆσιν ἐντέλ-
λεται ὁ ποιητὴς ἀρκασιθῶμεν δὲ εἰς τὴν παρατή-
ρησιν ὅτι πιστεύοντες τὸν ἠθέλωμεν καταντήσῃ ἀ-
ποδεχόμενοι ὡς ψευδῆ τὰ ἔλεγε, ὅσα περὶ τοῦ Ἀ-
νακρέοντος μαρτυροῦσιν ὁ Ἰροδοτος, ὁ Πλάτων, ὁ
Στράβων καὶ ὁ Αἰλιανός, οἵτινες τὴν εἰς Ἄβδηρα,
Σάμον καὶ Ἀθήνας ἀφίξιν του θέτουσι περὶ μετα-
γενεστέρως ἐποχῆς ἐκείνης, καθ' ἣν ὁ Κράμερ πλάττει
αὐτὴν τεθνεῶτα. Ἀπαξισώσασθε λοιπὸν ἡ κοινὴ νὰ
ὑψώσῃ τὴν φωνὴν ὅπως ἐξεγείρῃ τοῦτον ἀπὸ τῶν

ὀνείρων του, οὐδὲν δὲ ἤττον χαίρειν εἴπωμεν τῷ
Βαρνατίῳ, ὅστις παρὰ φύσιν καὶ παρὰ λόγον ποιῆ
τὴν Σαπφῶ μὲν νεωτέρων τοῦ Ἀνακρέοντος, πάντε
καὶ δίκαι ἑτῶν, ἐκείνων δ' ὑποτίθησιν ἐρωμένον αἰ-
τῆς κατὰ τὸ τεσσαράκοντον τῆς ἡλικίας ἔτος.

Ἄλλ' οἱ πρὸς τὴν Εὐρουπύλῃν ἔρωτες τοῦ Ἀνα-
κρέοντος; δὲν εἶναι ἀβεβαιοὶ ὅσον καὶ οἱ πρὸς τὴν
Σαπφῶ. Καὶ τίς μὲν ἦτο αὐτῆ βεβαίως ἀγνωστὸν,
ἐδοξάζετο ἡμῶν ἐπ' αὐτοῦ (53), καθὼ δὲ ἔγνωσαν τὴν
κόμην. Ἐκείνην ὑπολαμβάνομεν αὐτὴν διάφορον τῆς
ἄλλης, αὐτοῦ φίλης, ἢ αἱ ἀπαλλὰ καὶ μελαναὶ τρί-
χες τῆς κεφαλῆς, συσταίνουσι τὴν πρώτην τῶν κάλ-
λονων, ὅσας ἐν τῇ Κ'. ὀδῇ περιγράφει τῷ Ῥοδίῳ
ζωγράφῳ. Εἰς τὸ πάθος ἡμῶν τοῦτο ἀνταρστήν εἶχε
τὸν Ἀρτέμιωνα, βρυαζγῶν δὲ ὑπὸ ζηλοτυπίας, ἡ-
ναξίως τῆς τε ἀθωότητος καὶ τῆς ἀφελείας τοῦ πρῶ-
του του ἔγραψε στίχους, ἐν οἷς φαίνεται ὅτι αὐτὸν
Ῥοδίως αὐτοῦ λέξεις, ὁ ἦρωες ἔβαπτε τὰς αἰκίδας τῶν
βελῶν. Ὅθεν παριστᾷ τὸν Ἀρτέμιωνα τοῦτον Περι-
ρήρητον ὑπ' αὐτοῦ ἐπονομαζόμενον, ὡς ἄνθρωπον
ὅστις, καταλείπων ἀγνωστὸν ὑπὸ τίνος τύχης τὰ βράχια
καὶ τὰ χυμαιτωπεῖα, ἐξέκλισε τὴν αἰσχρὰν καὶ ἀ-
θλίαν αὐτοῦ ζῶν εἰς τὴν τρυφήν περιήρητο δὲ
φορῶν ἐνωτιδας καὶ σιαδίστην ἐλεφαντίνην, ὡς
γυνὴν (54). Τοῦτο δὲ ἐπιμαρτυρεῖται καὶ ὑπὸ Ἡ-
ρακλείδου τοῦ Παντικοῦ παρὰ Πλουτάρχῳ (55),
λέγοντος ὅτι ὁ Ἀρτέμιων ἦτο μηχανικός ἐκ Κλαζο-
μενῶν, ἀνήρ τρυφερός καὶ μιλιάρχης, καταπτοσόμενος
πρὸς τὸν παραμικρὸν φόβον, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μὲν οἰ-
κοὶ κατέκρινε δύο δὲ ὑπερέτα ἐβάζετο ὑπὲρ τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ ἀσπίδα χαλαρὴν ὅπως μὴδὲν πέση
ἐκ τῶν ἀνωθῶν ἐὰν δὲ κατὰ τύχην ἐδικάζετο νὰ προ-
έλθῃ τῆς οἰκίας, ἐκομίζετο ἐν κλινοδίῳ κεκλιμένῳ
παρὰ τὴν γῆν αὐτὴν. Μάλιστα δὲ προσεπιφύρον ὁ
Ἡρακλείδης ὅτι ἐντεῦθεν ὠνομάσθη Περιφρόνητος,
προσάγει τὴν αὐθεντικὴν τοῦ Ἀνακρέοντος εἰς ἀνα-
σκητὴν τοῦ Ἰεροῦ, γράψαντος ὅτι ἐξ ἡ μὲν βρυαζγῶ-
τερον, Περιφρόνητος δὲ ὠνομάσθη καθότι, χωλὸς ὢν
καὶ βοηθῶν τῷ Περικλεῖ εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Σά-
μου, προσεκομίζετο ἐπὶ φορείου πρὸς τὰ καταπαί-
νοντα τῶν ἔργων τοῦ ὀβερ καὶ ἐγὼ νομίζω ἀλη-
θέστερον.

Ἄλλ' ἵνα ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν Εὐρουπύλῃν, ἐνὶ
ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἀπάσας αὐτῆ ἡνιόχευσε τῆς κρο-
δίας τοῦ Ἀνακρέοντος, τοῦτο ἴσως ἀντίτεται διὰ
τοῦ ὀνείρου, καθ' ὃ τῷ ἐρίνετο ὅτι ἔτρεψε πτέρυ-
γας φέρων, ὁ ἦρωες δ' ἔχων μάλυθρον περὶ τοῖς πο-
δίσκοις ἐδίωκε καὶ κατελάμβανε αὐτόν. Καὶ τί ση-
μαίνει τὸ ὄναρ; ἐρωτᾷ καὶ ἐκείνους

α Δοκῶ δ' ἐγώγες, πολλοῖς
ἐν ἔρωσι με πλάκηντα,
διολισθαίνεις ἐν ἄλλοις,
ἐνὶ τῷδε συνδαθῆναι. η

(52) Ἰντὲν. Σιδ. ἐπίγρμ.
(53) Ἰδὲν. IB.
(54) Βίον Περικλέους.

(51) Ἰδὲν. Ἰντὲν.
(52) Ἰντὲν. Α'. — περὶ συνθέσεως βιομάτων.

Οὕτως ἡ ἐνόησις ἀνομιῶν ἐξηγεῖται. Οὐχ ἦσαν τινὲς παραδοξοφανῶς πως ἐνθεοῦν ἐξήγαγον ἐπαρκελῶς ὅπως ὑποθέσῃσι τὸν ποιητὴν ἀργῶ νομφεθῆντα μετὰ προεθεστικῆς γυναικῆς. Ἄλλ' ὀρθωτέρα ἢ εἰκασίᾳ τῆς Δασιέρου ὅτι ἀνὴρ ἐκδοτος εἰς τὴν εὐφροσύνην οὐδέποτε ὑπεβλήθη εἰς τὸν γαμήλιον ζυγόν. Ἄλλως τε τίς δύναται περὶ τῶν ἐρώτων τοῦ Ἀνακρέοντος προσηκόντως νὰ εἴπῃ; τίς ποτε δύναται νὰ εἴρῃ τὰ κύματα τῆς ἑλκῆς θαλάσσης καὶ τὰ φύλλα πάντα τῶν δένδρων; Τί ἄλλο εἶναι ἡ ποίησις τοῦ ἡ ἀδελκόπου πρὸς τὸν Ἔρωτα ὑπερσεσία; πῶς δὲ νὰ ἐπαγαλάξῃ τις τοσοῦτους ἔρωτας; οἷτινες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ πλέκουσιν αἰεὶ τὰς καλιὰς.

Οὐδὲν ἦσαν ὁμοίως πρέπει πᾶς τις ν' ἀναγνωρίσῃ ὅτι μεγάλως διαφέρουσι τὰ πραγματικὰ ἦθη καὶ ὁ βίος τοῦ Ἀνακρέοντος ἀπὸ τῶν ὅσα ἀνομιῶν γάρη λέγει καὶ παιδιᾶς. Ὁ Λεωνίδης καὶ ὁ Κλυμένης, ἀποβλέποντες ἴσως εἰς τὸν ἐπὶ τῆς ἀκρατοπέλειος τῶν Ἀθηναίων Ἰδρυθέντα ἀνδριάντα, παρυστώσαν αὐτὸν ἔχοντα κέθουρα μὲν τὰ ὄμματα ἐκ τῆς ἀκολασίας, ἐλκομένον δὲ τὴν ἀμπερόνην ἀχρὶ καὶ ἀρχαίων καὶ τὸ σάνδαλον μονόζυγος, δέονται δὲ τοῦ Βάκχου ἵνα φυλάξῃ τὸν προσώπῳ μὴ πῆσῃ ὁ Ἀντίπατρος καὶ ὁ Σιμωνίδης ἱκετεύουσιν ὅπως ὁ κισσὸς καὶ ἡ βοτρυόεσσα ἄμπελος θάλλωσιν ἐπὶ τοῦ τύμβου τοῦ καὶ σπονδαίου οἴνου γέλωσιν εἰς τὰ ὄστα τῶν σύμφωνων δὲ πρὸς αὐτοὺς καὶ ὁ Διοσκουρίδης, ὁ Θεόκριτος, ὁ Μελέαγρος καὶ ἄλλοι περιγράφουσιν αὐτὸν κατὰ τοὺς διαφόρους ἐκείνους τρόπους, ὅσοι ἰδιόζουσι καὶ πρέπουσι μᾶλλον τῷ συντρόφῳ τῆς γλυκερῆτος ἁρμονίας καὶ τῷ ἀκορεστῷ πρέσει ἀμφοτέρων ἐρώτων (56).

Ἄλλ' ἐπαναλαμβάνω ἔχουσι πρὸς ὁμοίωσιν τὸν συγγραφέα καὶ οὐχ ἑαυτὸν τὸν ἀνδρα, διὸ καὶ ὀρθότερον ν' ἀποκληθῇ μετὰ τοῦ Κικέρωνος (57) ἢ ποίησις, οὐχὶ δὲ κατὰ τὸν Σουίδα ἢ ζῶν αὐτοῦ ὅπως ἐρωτικῆ. Δὲν ἀρέσκει μὲ ὅμως ἡ γνώμη τῶν εἰς ὑπεράσπισιν αὐτοῦ φερόντων τὴν ἀθηνεῖαν τοῦ Πλάτωνος, παρ' ἧ ὀνόματι σοφῶς τιμᾶται ὑπὸ τῶν πάντων ἀνθρώπων σοφωτάτου (58)· διότι ἡ λέξις σοφὸς δεικνύει ὅχι τὸν ἐπ' ἀρετῇ ἀλλὰ τὸν ἐπὶ τῇ οἰκότητι εἰς ἐπαγγέλλεται τέχνη ἐξέχοντα. Δι' ἣν αἰτίαν καὶ Μιζέμπος ὁ Τύριος, καλλύουσιν τὰς ἰδίους του διηγήσεις ἐκ τῶν νομμάτων τοῦ μεγάλου αὐτοῦ διδασκάλου, μεταποιεῖ τὸν σοφὸν Ἀνακρέοντα εἰς ἑξῆς σοφιστὴν (59). ὁ Ὅμηρος δὲ ἀποδίδει τὸ αὐτὸ ἐπίθετον σοφός· εἰς σιδηρομαχοῦς, καὶ ὁ ἡμέτερος δὲ μελωδὸς εἰς ἄπαντας ἐν γένει τοὺς ποιητάς, ὁσάκις μνήμην περὶ αὐτῶν ποιεῖται ἐν ταῖς ᾠδαῖς. Οὐδ' ἕνεκα τούτου ὀφείλομεν αὐτῷ νὰ ἐπαναλάβωμεν τὴν λογοκρασίαν, δι' ἣν Δίδυμος ὁ γραμματικὸς ἐμπαίξεταί ὑπὸ τοῦ Σενέκα, ἐλὼν τούτῃστιν ὅτι Ἀνακρέων τῇ ἀκολασίᾳ μᾶλλον ἢ τῇ μέτρῳ ὑπέκυψε (60)· διότι

(56) Ἐπιγρμ. Ἀπολογ.
 (57) Τουσκ. Δ'. 32.
 (58) Φαίδρον.
 (59) Α. II.
 (60) Ἐπιστ. 38.

ἐάν μὲν τὰ ὑπ' αὐτοῦ πραγματευόμενα ἀντικείμενα ἀξιοκατηγόρητον τὸν καθιστώσῃ, τὴν κατηγορίαν ὁμοίως παύτην κοίτην ἔχει τοῖς λοιποῖς σχεδὸν ἅπασιν ἀρχαίων ποιητῶν, οἵτινες περὶ τοῦ οἴνου, τοῦ θαλασπῆρου τοῦ νοσῆ, καὶ τῶν γυναικῶν λίαν ἐλευθέρως ἐπραγματεύθησαν καὶ περιπαθῶς. Τὰ ἱερὰ ἔξιώματα, ἀτινα διδάσκουσιν νὰ ἐπιβάλλωμεν πότους καὶ τάλαιπωρίας εἰς τὴν παρούσαν ζῶν, ἵν' ἀνυφωθῶμεν εἰς τὴν ἐλπίδα ἀτελευτήτου εὐδαμονίας, λίαν δυσχερῆ καὶ ταπεινὰ ἦσαν πρὸς τοὺς Ἑλλήνας, οἵτινες, ἀβέβαιοι ὄντες περὶ τοῦ μέλλοντος, πολὺ κρείσσον ἐνόμιζον εἰς ἀντακούσιν τῆς ἀθλίης καὶ ἠηθησῆς ἡμῶν καταστάσεως νὰ εὐδαιμονήσῃμεν καὶ νὰ σιγῶσιν αἱ φροντίδες. Τίς δὲ τὸ αὐτὸν ἐπαχθῆς κατηγοροῦ, ὥστε νὰ προσάγῃ ἐν ὀπίσθῳ τοῦ δικαστηρίου τῆς ἀρετῆς τὸν Ἀνακρέοντα καθὼς μὲν γὰρ; φημίζοντα τὴν ἀκρατοπέλειαν του, ἐν ᾧ ὁ μετριόφρων Πλάτων, ἀπαγορεύων μὲν διὰ νόμων ὅπως οἱ παῖδες μὴδὲ γευθῶσι τοῦ οἴνου, μετρίως δ' αὐτῷ χρῶνται οἱ εἰς τὴν ἀνδρικὴν ἡλικίαν γενόμενοι, ἀλλ' εἴτα νομιζέει αὐτὸν φάρμακον δωρηθῆν παρὰ τῶν θεῶν κατὰ τῆς χαλεπότητος τῶν γυναικῶν, ἵνα οἱ ὑπ' αὐτῆς βεβαρημένοι νεώτατες ἀκοῦσιν τὴν λύπην, μαλακυνθῆ δὲ αὐτῶν ἡ καρδία; μεταβάλλουσα τὴν ψυχρότητα εἰς ἐπιείκειαν, ἵνα σιδήρης ἐπὶ τοῦ πυρός; Καὶ μάλιστα τίς δὲν καθορᾷ ὁλόκληρον τὸν χαρακτήρα τῆς ἑξῆς ποιήσεως ἐκπεφρασμένον καὶ ἐγαλειόμενον εἰς τοὺς ἐξῆς τοῦ Ὀμηρικοῦ Ὀδυσσεῶς λόγους;

« Οὐ γὰρ ἔγωγέ τι φημι τέλος χαριέστερον εἶναι ἢ ὅταν εὐφροσύνη μὲν ἔχῃ κατὰ δῆμον ἄπαντα δαιτυμόνας δ' ἀνὰ δόματα ἀκούάζονται αἰοιδῶν, ἡμενοὶ ἐξαιτίας, παρὰ δὲ πλῆθους τράπεζαι σίτῳ καὶ κρείων, μέθυ δ' ἐκ κρατῆρος αἰρούσων οἰνοχόας παρέχουσι καὶ ἐγγεῖν δεπέσσιν. »

Περὶ δὲ τοῦ ἔρωτος τοῦ Ἀνακρέοντος πρὸς τὰς νεανίδας, δὲν ἀξίω βεβαίως ὅτι ἀπεχώρησεν αὐτὸν τῆς ἡδονῆς τῶν αἰσθησῶν, οὐδ' ὅτι οὕτως τέρψις ἢ πᾶσι δὲν δύναται ἐν αὐτῷ νὰ ἀνομιᾶσθῇ, ἢ ὅτι ἐποίησεν αὐτὸν πτερωτὸν, καθὼς ὁ Πλάτων, ἵνα πτήσῃ ὑπὲρ τὰ ἐπὶ γῆς. Ἄλλὰ μὴ γένοιτο τὸ νὰ ὑποπτευθῶ περὶ τῶν ἐπαίνων, δι' ὧν ἔβηνσε τὸς νεανίας, ἄλλο τι παρὰ τὸ ἐπιθύμημα, τὸ ὅποιον ἐμπνέει μὲν ἡ ἀρετὴ ἐάν δὲ ὑπὸ ἐγκρατείας εὐδύνηται, ἀρεστοτέρων τὴν καταδεικνύει ἐν χαριτοβορῶτῳ σώματι καὶ καθιστᾷ τὴν ἐξωτερικὴν ὁραιότητα ὁμορφον σχεδὸν εἰς παραβολὴν τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ὑποκεκρυμμένης. Ἢ γλυκύτης, ἡ ἀγνότης καὶ ἡ ἱλαρότης, ὅσαι διαυγάζουσιν ἐν ταῖς ᾠδαῖς, τίνοι ποτὲ τρόπον ἦθελον ἐν τῇ αὐτῇ ψυχῇ συνοικήσῃ μετὰ στυγεροῦ ἐλαττώματος, μετὰ βδελυρῆς αἰσχυρότητας; Πῶς δὲ ἄνθρωπος, διεφθαρμένος ὑπὸ μιᾶρῶν ἡδονῶν ἐξέμετροσε δις; ἵνα κατὰ τὸν Οὐαλέριον εἴπω, τὸ στάδιον τῆς ζωῆς; Ἴδιον τῆς κακίας τὸ κρύπτεσθαι, τῆς ἀθλίης δὲ παιδιᾶς τὸ φανεροῦσθαι, καὶ συλλογίζόμενοι ὅτι ὁ Ἀνακρέων εἰς Ξανθίππου καὶ Κριτίας, νεανίσκου εὐγενεστάτης καταγωγῆς, ἀφίε-

ρωσε στίχους, ἀδύνατον ἢ ἀπόρρητον αἴτιον ἀναίθελας ὅτι οἱ ἔρωτες αὐτοῦ δὲν ἐγαλινωγώθησαν ὑπὸ τῆς τιμιότητος. Ἄλλὰ περὶ τῆς ἀγνῆς, προφυλακτικῆς καὶ παρθενικῆς ταύτης φιλίας, ἦν οἱ Ἕλληνας συνήπτον χάρις εἰς τὰ θέλητρα τῆς ἀριότητος, οὐ τοῖς πᾶσι δέδοται λέγειν πρὸς δὲ τὸν πραγματευόμενον ἀνάγκη νὰ ἀναπολήσωμεν τὸν νόμον τοῦ Σόλωνος, ὅστις ἀπαγόρευε μὲν τοῖς δούλοις νὰ ἐρώωνται τῶν παίδων, κατατάσων δὲ τὸν ἔρωτα τοῦτον μεταξὺ τῶν ἐπιματέρων τοῦ βίου ἀσφαλίστων, παρώτρυνεν εἰς τὰ τοιαῦτα τοὺς ἐπαξίους, συνάμα δ' ἐκόλυε τοὺς ἀναξίους. Διὸ καὶ αὐθις ὁ φιλόσοφος τῆς Τύρου, ὑπερσπικίζομενος τὸν Σωκράτην κατὰ τὸν προσηκόντων αὐτῷ διαβολὴν, βλαβερωτέρων τῶν ἐκτοξευθεισῶν ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους, τοῦ Ἀνύτου καὶ τοῦ Μελλίτου, καταλύει λέγων ὅτι οἱ ἔρωτες τοῦ παιδὸς τοῦ Σωκράτητος τοῦ αὐτοῦ εἰσὶν ἡθους καὶ τρόπου πρὸς τοὺς τοῦ Τηίου σοφιστοῦ μιστὰ δὲ τούτου τὰ ἄσματα ἐπαίνων πρὸς τοὺς ὀραίους, ἀλλ' ὅμως οὐκ ἀχάριστα ἀγνόητος καὶ αἰδηροσύνης. Διὸ καὶ ἄδει:

π Ἐραμαί τοι συνήδην
 χαρίεν γὰρ ἔχεις ἦθος. »

καὶ αὐθις:

α Καλὸν εἶναι τῷ ἔρωτι τὰ δίκαια. »

Τέλος δὲ που καὶ τὴν τέχνην του ἀπεκάλυψεν ὁδὲ πῶς:

α Βρῆ γὰρ λόγων ἔκρητι
 οἱ παῖδες ἐν φιλοῖσι.
 χαρίεντα μὲν γὰρ ἔδω,
 χαρίεντα δ' οἶδα λέξαι. »

Τίς λοιπὸν ἀναφωνεῖ ὁ ἄρτι μνησθεὶς Πλατωνικός, τίς ὁ μεμφόμενος ἐραστήν σοφιστὸν, πλὴν Τιμάρχου (61); Συμπεράνωμεν ἄρα ὅτι ἡ ἔλη τοῦ Ἀνακρέοντος τέχνη καὶ πάντων ἴσως τῶν ποιητῶν διὰ τοῦ ἐξῆς μόνου στίχου του θαυμασιῶς ἐρμηνεύεται:

α Ἐρῶ τε δῆτα, κοῦκ ἐρῶ
 καὶ μαινόμεναι, κοῦ μαινόμεναι. »

εἴπωμεν δὲ μετὰ τοῦ Αἰλιανοῦ: « Πῆ γὰρ τις ἦν διαβαλλέτω πρὸς θεῶν τὸν ποιητὴν τὸν Τύριον, μὴδ' ἀκόλαστον εἶναι λεγέτω (62), ἢ ἢ ἀρεσθῶμεν μᾶλλον νὰ ἀποκαλέσωμεν αὐτὸν ἄεστον, κατὰ τὸν Ἀθήναιον, διότι νήφων καὶ ἀγαθῶν ὄν, προσποιεῖται ὅμως, οὐκ οὐσης ἀνάγκης, ἐν τῷ γράφειν ἐκδοτος τῇ μέθῃ καὶ τῇ τρυφῇ (63).

Ἐγραψεν ὁ Ἀνακρέων πέντε βιβλία ποιήσεως, κατὰ τὸν Κρηναγόραν (64), διὸ καὶ βλέπομεν ὑπὸ τῶν γραμματικῶν ἀναφερόμενον ὅτι μὲν τὸ ἐν ὅτε δὲ τὸ ἄλλο. Ἄλλ' ὅ γρόνης; ἐν ἐπὶ ζωῆς ἐδάμασε διὰ τῆς εὐφροσύνης, ὡς αὐτὸς πρὸς ἐκδοτικὴν μᾶς ἀ-

(61) Α. II.
 (62) Ποικιλ. Ἱστορ. Θ'. 9.
 (63) Βιβλ. I'.
 (64) Ἐπιγρ. ἐν τῇ Ἀπολογ.

φῆρασε τὰ πλείστα τῶν γλαφυροτάτων αὐτοῦ ποιημάτων ἢ ἀντὶ τοῦ χρόνου μᾶς ἀφῆρασαν αὐτὰ μᾶλλον ἢ ἄλλοις τῶν ἐπισκόπων εὐλάβεια καὶ λυπῶν ἱερῶν, οἵτινες μετέπεισαν τοὺς ἀπρονοήτους τῆς Κωνσταντινουπόλεως Καίσαρας, συνειθισμένους ἦδη μόνον εἰς τὰς μοναρχικὰς ψυλαμωδίας, νὰ καταδικάσωσιν αὐτὰ εἰς τὸ πῦρ μετὰ τῶν τοῦ Ἀλκαίου, Σαπφούς, Ἡρίνης; Μιμνέρμου, Φιλήμονος, Μενάνδρου, Διοφίλου, Ἀλεξίου, Ἀπολλοδώρου καὶ Βίωνος, διατεινόμενοι ὅτι ἐμπειρικῶς σπέρματα φλεγμῶν ὄντα καὶ ἱκανὰ πρὸς ἀνάδραστησιν νωθρείας τε καὶ ἀκολασίας. Ταῦτα τοῦλάχιστον, ἀναμνησκόμενος ἴσως τῶν φιλολογικῶν ἐρίδων, ὅτι ἐπήνεγκον τὸν ἐσλευτατὸν κλονισμόν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Αυτοκρατορίαν, ὁ ἐξόριστος ἀσημάτιος Χαλκοκονδύλης διηγεῖται πρὸς Ἰωάννην τὸν ἐκ Μεδίκων, παῖδα ἐτιόντα, πρὸς αὐτὸν, ὅστις, ὑποδοκίμενος ἀκολούθως τὰ σταυροστήμα πεδίλια, παραδείγματι λίαν διαφόρου καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα Δέων ὁ Γ', ἐπέπλησε τὰς ἀφίδας τοῦ Οὐατικανοῦ διὰ τῶν γλυκυτάτων ἡχῶν καὶ τῶν ἀσμάτων τοῦ Ἐλικάνου (65).

Πῶς δὲ καὶ πόσος ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπολεθεισῶν τοῦ Ἀνακρέοντος ποιήσεων προκύπτει σαφῶς ἐκ τῆς διότι μετὰ τῶν παρελθόντων λειψάνων, ὅσα συνἔλεξαν ἄνδρες πολυμαθεῖς καὶ μέγλην καταβαλύντες σπουδὴν εἰς ἀνέυρεσιν παντὸς στίχου καὶ λέξεως καὶ συλλαβῆς, οὐδαμοῦ μὲν ἀπαντᾷται τὸ ὄνομα τοῦ Ξανθίππου καὶ τοῦ Κριτίου, μὲλις δὲ τὸ τοῦ Κλεοθύλου καὶ τοῦ Μεγιστέως καὶ τῆς Εὐρυπόλης. Πρὸς δὲ τούτοις τίς διὰ τῶν στίχων καὶ τῶν λειψάνων τούτων δύναται νὰ ἐπισφραγίσῃ τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων τοῦ Στράβωνος, ὅτι ἡ ποίησις τοῦ Ἀνακρέοντος πλήρης ἐστὶ τῆς περὶ τοῦ Πολυκράτους μνήμης; Οὐδὲ ἀπαξ ὁ ἡγεμὼν αὐτὸς μνημονεύεται μόνον δὲ τούτο δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ὅτι εἰς τοὺς στίχους, ὅσους τῷ τυράννῳ ἀφῆρασε, καταριθμητέοι ἐκεῖνοι, δι' ὧν ἀπαχάλει τὴν Σάμον προσφιλεῖ εἰς τὰς Νύμφας, καὶ οἱ ἄλλοι τρεῖς δι' ὧν φαίνονται ἐνθυμιζόμενοι αἱ στάσεις, περὶ τῶν ὀπῶν πραγματεύεται ἰδίως ὁ Ἡρόδοτος ἐν τῇ Οαλίᾳ.

Ἄλλὰ τὸ νουάγιον τούτο, ἕνεκα τοῦ ὀποίου τοσαῦτα ποιήματα εἰσέτι ἐπιποθοῦμεν, καὶ τοὶ βιβλιότατον ἐλεύσεται ὅμως ἡμέρα, καὶ ἢ ἢ θέλει ἐπανορθωθῆ. Διότι, ἐν ἡ τυραννίᾳ τῶν βαρβάρων ἢ κερδοσκοπῆς τις πολιτικῆ ἀντιποιεῖται τοῖς Ἕλλησιν ἡμῖν τὴν ἀπόλαυσιν τῆς μητρῆς ἐνδόξων πράξεων ἐλευθερίας καὶ τῶν εἰς τοὺς μεταγενεστέρους διαβιβάζοντων αὐτὰς συγγραφέων, οὐ κατισχύουσιν ὁμοίως ἵνα στερήσασιν ἡμᾶς τῆς καθαρῆς καὶ τερπνοπάτης ἀφρας, τῆς φαιδρότητας καὶ τῆς ποικιλίας τῶν γαιῶν, τοῦ παντοειοῦ ἔαρος καὶ παντοῦ ὄσων καθιστώσῃ τὴν πατρίδα ἡμῶν εὐδαμονεστάτην ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἀπάσας χώρας, διαχέουσι δ' ἐν τῇ πνεύματι τὸν ἐπιτόπιον ἐκεῖνον χαρακτήρα καὶ τὴν θυμολογίαν, ἧς καὶ πνέουσι τὰ νεώτερα ἡμῶν ἄσματα, ὀλίγου δὲν ἔστιν ἔσπου ἐξισούμενα τοῖς ἀρχαίοις.

(65) Π. Ἀλκόν. De Exilio.

Διαφορῶν τὰ βιβλία τοῦ Ἀνακρέοντος εἰς ἑπτὰ γαικά, ἰάμβους, ὕμνους καὶ ἐπιγράμματα· ἰδιαιτέρως δὲ συνίσταντο ἐξ ἑξαμέτρων καὶ ὁποῖα, ποιηθέντα διὰ τὴν συμπόσια καὶ παροίτια ἢ σχολιὰ ὀνομαζόμενα, ἐλάμβανον τὴν ἑλλην αὐτῶν ἐκ τοῦ Βάκχου ἢ τοῦ Ἑρωτος ἢ καὶ ἐξ ἀμφοτέρων. Τούτων δὲ τινὲς περιεσώθησαν, ἢ καὶ πλεῖστοι κριτικοὶ πολλοὺς κῆρους περὶ αὐτῶν κατέβαλον. Καὶ οἱ μὲν ἅπαντα ὁμοιωτικῶς τῶν Ἀνακρέοντι ἀπέδωκαν, εἰς τὰ πλεῖστα ὁμοίως αὐτῶν ἄλλοι παρὰ τὴν ἴδιον χάριν ἀνεγνώρισαν πρόσφατον μίμικον (66). Ἀλλὰ μετὰ πᾶσι λυσιν τσοῦτων χρόνων, προκειμένου δὲ καὶ περὶ ἰδιώματος, οὐτινος ἦν ὅλα τὰ ἐπωτρικὰ στοιχεῖα γινώσκονται ὑπὸ τῶν νεωτέρων, μάλιστα δὲ ξένων, δέονται μεγάλης δεινότητος καὶ περιστάσεως εἰς τὸ κρίνειν, καὶ μὴ ἀποδέχεται. μὲν γὰρ δουλικῶς τὴν αὐθεντίαν τῶν παλαιῶν κειμένων, λεπτολογεῖν δὲ ὑπὲρ τὸ δέον χάριν ἐπιδείξεως. Οὐδὲν ἦτον πᾶσα εὐκλισθητὸς ψυχὴ ἐκούτως αἰσθάνεται καὶ εἰς τὰς ἀρχαῖς ἡμῶν περιελοῦσας τρύπας ὧδ' ἀφ' οἷας περιχέονται ἀμβροσίας καὶ μέλιτος, βλέπει δὲ αὐθορμητῶς αἰξάνοντα καὶ ἀείποντα θάλλοντα καὶ εὐσμοματὰ καλλύοντα αὐτὰς ἄνθη. Διαφορετικῶς ἄδων καὶ μετ' ἴσης πάντοτε χάριτος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, οὐδὲν ἔχει ὁ Ἀνακρέων περιττὸν ἢ ἐπιτατῆ δεινῶν ἢ καμπῶδες, ἀναμύχεται δὲ μᾶλλον ἐπὶ τῇ εὐγενεί, ὡς εἰπεῖν, αὐτοῦ ἀφροντισία καὶ τῇ ἀτέχνῳ κομψότητι ἢ διὰ τὴν εὐρεσίαν, τὸ ἀγγίχου καὶ τὸ ἀψιλλῆς τῶν στολισμῶν. Ἡθελες εἰπεῖν ὅτι αἱ Χάριτες τῶν ἐνεφανίσθησαν ἡμικεκαλυμμένοι καὶ αἱ Μούσαι ἐστολισμένοι τὸν ζωστήρα τῆς Ἀφροδίτης. Γέρον λοιπὸν ἀλλὰ νεώτερον, σοφὸς ἄνευ ἐπιδείξεως σοφίας, ταρτατόμηνος ὑπὸ ἐρατῆς μῦθας, περιφρονῶν μὲν τὴν φιλοδοξίαν ἀλλ' οὐ τὴν ἡδονὴν, ἀναδεικνύεται φειδῶδες μᾶλλον ὁμαρτάνων ἢ συγγραφεὺς παρ' ὁμῶν εὐνοίας καὶ τύχης τοῦ ἐπαίνου τῶν ἀκροατικῶν. Ἡ Πειθὴ ἵσταται παρ' αὐτῷ μετὰ τῆς Εὐφροσύνης, οὐδὲ κακῶς ἤθελεν ὀρίσθ' ἰφιλόσοφος τῆς ἡδονῆς. Διότι ἀληθῶς ἢ φιληδονία τοῦ αὐτοῦ ἔχει τι φιλοφρονητικὸν καὶ γαλήνιον, ἐν ᾧ ἀναμυγνύονται αἱ ἐπωφελεῖς διδασκαλίαι. Καὶ ἐπειδὴ οὐδὲν ἄλλο φροντίζει ἢ νὰ καταλάβῃ τὴν ἰλαρότητα ἐν τῷ ταχεῖ αὐτῆς δρόμῳ, αἱ ὧδ' αἱ τοῦ δύνανται νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὰ συμπόσια ἐκείνα τῶν Λίγυπτίων, καθὰ φέρετρον ἐκομίζετο ἐμπεριέχον εἰδῶλον νεκροῦ, καὶ ἦρα τὰδε, ἐλέγετο τοῖς παροῦσι, καὶ πίνε καὶ εὐφραίνου, ταῦτο οὗτος γὰρ ἔσει μετὰ θάνατον.

(66) I. B. Hirschmann, προλεγμ. εἰς τὴν ἐν Λιψία (1798) ἐκδόσιν τοῦ Ἀνακρέοντος.
(67) Ὁμ. στχ. 506.
(68) La Poet.

ἡλικίας ἢ πατρῶος, δοξάζει ὁ Πατρῴκιος ὅτι ἄλλοι παρὰ τὸν ποιητὴν ἐνοσητέον ἐνταῦθα, διότι ἀνὴρ ἐκδοτος εἰς τὸ ἀνεμῆτος ζῆν καὶ ἐρᾶν καὶ πίνειν, πῶς ποτε ἡδύνατο νὰ μεριμνᾷ περὶ τὸ τέμνειν ῥίζας καὶ χόρτα (68); Ἀφ' ἐτέρου δὲ, δὲν εἶναι ἀπίστευτὸν παρατηρεῖ ὁ Βαρνέσιος, ὅτι ὁ Ἀνακρέων, καθὰ καὶ ὁ προσφιλεὶς αὐτῷ θεός, ἐσπούδαζε καὶ περὶ τὴν ἱατρικὴν ἄμα τῇ ποιήσει, οἰκῆτος δὲ τῷ Δημοκρίτῳ ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Πολυκράτους γενόμενος, ἐπεδόθη καὶ εἰς τὰς φυσικὰς μελέτας. Τῆς δευτέρας ἐγὼ προκίρομαι τὴν πρώτην γνώμην ἄλλως τε ὅμως γνωστὸν ὅτι πλὴν τοῦ Ἀμερῆ, Διονυσίου, Μητροδώρου τοῦ Μικελῶνος καὶ Βυλάχου τοῦ Κερκυραίου, ἔργα ἔχει καὶ ὁ Σοφοκλῆς ῥιζοτομικῶν, ἀλλ' ἄδων καὶ ἐν τῷ δράματι αὐτοῦ παρεισάγων τὴν Μινδείαν ἀπταύσαν τὰς πρὸς κατάστασιν τῶν δηλητηρίων τῆς ἀναγκασίας ῥίζας. Πιθανὸν λοιπὸν ὅτι καὶ ὁ Ἀνακρέων αὐτὸς ἐργάσθη ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο πόνημα, δι' οὗ παρῶτρυνε τοὺς νεανίσκους καὶ τὰς νεανίδας νὰ τρέχουσιν εἰς τοὺς λειμῶνας, ὅπως, ἐν ᾧ ἐκεῖνος ἔτερον αὐτοῦ διὰ τῆς λύρας, τῷ συλλέξωσι τὸ ῥόδον, τὸ ἄμα τῶν θεῶν, τὸ λευκὸν κρίνον, τὸν οἰνόχορον ἰάκινθον, τὴν μελανόφυλλον δάφνην, τὴν εὐσμομον μυρσίνην, τὸν ἱερὸν λύγον, τὸν ἔλιον λατὸν, τὸν χοροφιλή κισσόν, τὸ σέλινον, τὸν κορίανον, ἵνα στέψῃ δι' αὐτῶν τὴν κεφαλὴν, καὶ φέρῃ αὐτὰ διὰ τῶν τραχίλου στολισμῶν εἰς τὸ στήθος.

Ἄλλ' ἂν ἀπέβδιον ἦναι ὅτι ὁ Ἀνακρέων συνέταξεν ἢ μὴ τοιοῦτον βιβλίον, θετικῶν ὁμοίως ἔτι οὐτε τὴν τραγωδίαν ἐπραγματεύθη οὐτε τὸ ποίημα, ὅπερ ἄμαρτάνοντες προφανῶς τῶ ἀπονέμουσιν οἱ βιογράφοι του. Διότι τί ποτε ἀποδεικνύουσι οἱ ἐξῆς τοῦ Ὀρατίου στίχοι:

... ei sile Teia
dicoa Caborantes in uno
Peneiopem, vit reamque Circem; »

Οὐδόλω εἰς αὐτῶν προκίπτει ὅτι ὁ Ἀνακρέων ἦδε τοὺς ἑρωτας τοῦ Ὀδυσσεῖος, τῆς ἀναίσχυντου φαρμακευτρίας καὶ τῆς πιστῆς συζύγου· ἀλλὰ τὸναντιον ὅτι ὑπόθεσις ἐγένοντο τῆς κισθῆρας τῆς ὠραίας Γινδακίδος προσκληθείσης ὑπὸ τοῦ Ὀρατίου εἰς τὸ προσφιλεὶς του Λουκρητίλιον, ἵν' ἀποφάγῃ τὰ ὀσπρήτου Σειρίου (69).

Ἐσαύτως δὲ καὶ περὶ τῆς τραγωδίας παρατηρῶ μὲν τὸ πρῶτον ὅτι τὸ εἶδος τοῦτο τῆς συνθέσεως καὶ ζῶντος τοῦ Ἀνακρέοντος δὲν εἶχε προαχθῆ ἔτι ἐπὶ τοσοῦτον εὐγενείας καὶ ἐντελείας ἐφ' ἧσιν ἀνύψωσαν αὐτὸ αἱ τοῦ Λισχύλου μελέται· εἴτα δὲ ὅτι ὁ Λουκιανὸς φερόμενος πρὸς ἐπιμαρτύρησιν σιγαῶ ὀλοτελεῖ ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Διότι εἰ καὶ ἐκτίθει ὁπόσον κέρδος προσγίνεται τῇ ἀρχῆσει ἐκ τῆς προχείρου μνήμης τῆς παλαιᾶς ἱστορίας καὶ τῆς μετ' εὐπρεπειᾶς αὐτῆς ἐπιδείξεως, εἰ καὶ τὸν εἰς τὴν τέχνην ταύτην ἀσχολούμενον νεωρῶς διὰ τῆς Ἑλλάδος φέρει, μεταβιβάσει δὲ αὐτὸν ἐντεῦθεν εἰς τὴν

(69) Carm. lib. I. od. 14.

Ἀσίαν πρὸς γινώσιν περιφύμων τινῶν γεγονότων, καὶ σημειῶσι ὅτι θέλει εὐθύς τῷ προσενηθῆ ἢ Σάμος καὶ τὸ Πολυκράτους πάθος καὶ ἡ πλάνη τῆς Ουγατρῆς μέχρι Περσῶν (70), ἐντεῦθεν ὁμοίως δὲν δύναται τις νὰ συμπεράσῃ ὅτι, ὅσα ἀποκαλεῖ ἀντικείμενον ἱκανὸν νὰ χορηγήσῃ ἕλκιν εἰς τὴν μιμητικὴν τέχνην, ὑπῆρξαν καὶ τῆς δραματικῆς, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον ὅτι ὁ Ἀνακρέων, οὐτινος οὐδὲ μνημονεύει, ταῦτο τοῦτο ἀνεδέχθη καὶ ἐπραγματεύθη.

Ἦτοι ἀρκεῖ νὰ εἰπωμεν ὅτι μεταξύ τῶν ποθειμένων του ποιητικῶν ἔργων ὑπῆρχε τὸ ἐπιγραφόμενον Ὀνειρον (71), καὶ ὅτι Νεάνθης ὁ Κυζικηνὸς (72) ἀποκαλεῖ αὐτὸν ἐφευρετὴν τοῦ βροβίτου, τοῦ ὀργάνου ἐκείνου, ὅπερ, μαχόμενον εἰς τὴν πρόθεσιν τοῦ Ἀνακρέοντος ὅτε αὐτὴ ἐβόλετο νὰ ψάλλῃ τοὺς Ἀτρείδας καὶ τὸν Κάδμω, ἔχει μόνον τοὺς ἑρωτας διὸ καὶ γαίρειν λέγων τοῖς ἥρωσι, ἔρωτας μόνον ἔψαλε, παλλῶν δι' αὐτοῦ ἀρμονίας τρυφεράς καὶ ἀνταξίας τῆς διαλέκτου καὶ τῶν ἀντικειμένων τῶν ὑπ' αὐτοῦ προαιρεθέντων.

Καὶ ταῦτα μὲν ἠδυνήθημεν νὰ συλλέξωμεν περὶ τοῦ Ἀνακρέοντος· πλείονα δὲ ἠθέλωμεν γινώσκειν, ἐν ὅ βίος αὐτοῦ, ὁ ὑπὸ Χρυσαιλέοντος τοῦ Ποντικοῦ συγγραφεὶς (73), δὲν ἠθελε καταναλωθῆ ὑπὸ τοῦ χρόνου, ἢ κεκαλυμμένος δὲν ἔκειτο ἴσως ἀκρι τοῦ νῦν ὑπὸ τῆς λήθης ἢ τοῦ κοινοῦ τοῦ βιβλιοδύκτης τινός.

Εἰαήσεις

ΠΕΡΙ ΑΝΤΙΓΥΨΗΟΥ ΤΙΝΟΣ ΤΟΥ

ΥΠΟ ΑΝΑΡΟΝΙΚΟΥ ΝΟΥΚΙΟΥ ΕΚΑΘΕΤΟΣ ΤΥΠΙΚΟΥ

Τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀσολοῦθιας

Τῶν νεωτέρων ἑλληνικῶν συγγραμμάτων αἱ ἐκδόσεις αἱ ἐν Βενετίᾳ κατὰ τὴν ΙΒ' καὶ ΙΣΤ' ἐκατονταετηρίδα γενόμεναι ὑπὸ τῶν ἐκεῖ βιωσάντων ἑλλογιμῶν ἀνδρῶν τοῦ ἔθνους μας ὑπάρχουσι τόσον σπάνια τὴν σήμερον, ὥστε εἰς βιβλιοθήκην τινα κατὰ τὴν Εὐρώπην φυλάττεται αὐτῶν ἀντίτυπον, ἢ καὶ εἰς μοναστήριον, κατὰ τὴν Ἀνατολήν, περιλείπεται ἀκόμη ἐκκλησιαστικῆς ἕνεκα χρήσεως, διακίφ τῷ λόγῳ πρέπει τοῦτο νὰ λογιζέται ὡς ἐν τῶν διὰ χεῖρὸς γραμμένων βιβλίων τοιαύτης σπανιότητος πρέπει, νομίζω, νὰ θεωρηθῆ καὶ ἀντίτυπον αἰ τὸ ὅποιον ἕναρχος ὑπέπεσεν εἰς τὴν περιέργειάν μου, ἀντικον εἰς τὸν ἀγαθὸν φίλον μου Κ. Π. Λάμπρον, τὸν ἀριστον τῶν καθ' ἡμᾶς Νομισμα-

(70) Πιρὶ Ὀρχήσεως.
(71) Σχολ. Νικαῖαρ. στχ. 1168.
(72) Ἰωάν. Δ.
(73) Αὐτ. 1'.

τολόγων Ἑλλήνων (*). Τὸ ἀντίτυπον τοῦτο ἐν τὸ τυπικὸν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀσολοῦθιας, τὸ ἐκδοθὲν ἐν Βενετίᾳ ποτὲ ὑπὸ Ἀνδρονίκου Νουκίου, τοῦ αὐτοῦ λογίου ἀνδρός, ὅστις εἰς ἡμᾶς γνωστὸς πρὸ ὀλίγου ἐγένεν ἀπὸ τῆς εὐγλωττοῦ τῶν ἀποδημιῶν αὐτοῦ σελίδας, τὰς τε προτέρας, τὰς ἐν Ὁξωνίῳ τὸ 1811 ὑπὸ J. A. Cramer ἐκδοθείσας ἐκ χειρογράφου τῆς Βοδλεϊανῆς Βιβλιοθήκης, καὶ τὰς παραιτέρω ἐκείνας, αἱ τινες ἐκ χειρογράφου μετέπειτα τῆς Ἀμβροσιανῆς προελθοῦσαι παρενεβλήθησαν ὑπὸ τοῦ περιφανοῦς Ἰππ. Α. Μουστοξείδου ἐν τῷ περὶ τοῦ συγγραφεὶς αὐτῶν σπουδαίῳ καὶ ἑλλογιμῷ ἄρθρῳ τῷ ἐν τῇ Πανδώρα κατὰ τὸ πέρυσιν ἔτος (15 Ἀυγούστου) καταχωρισθέντι.

Ἐπειδὴ ἡ ἐκδοσις αὕτη δυνατόν νὰ διέφυγε τὴν γινώσιν τῶν ὄχι παρέργως ἀσχολουμένων εἰς τὰς ἀπυβλεπούσας τὰ ἡμέτερα βιβλιογραφικὰ ἐρεῖνας, ὅλω ἐκθέσει πρὸς χάριν αὐτῶν ἐνταῦθα ἐπ' ἀκριβείας τὴν περιγραφὴν τοῦ ἀντιτύπου τούτου ὁμοίως μὲ εἰ τι ἄλλο ἔχει πρὸς αὐτὸ ἀναφορὰν ἄμμεσον ἢ ἔμμεσον.

Τὸ ἀντίτυπον, τὸ ὁποῖον ὑπ' ὀφθαλμοῦς ἔχω, μετ' ἑξήκοντα πέμπτου μήκους, καὶ μετ' ἑξήκοντα ὑπάρχον χαλκογραφημένων τοῦ Ἄλδου, ἦτοι τῶν παλαιῶν τοῦ Βυζαντινοῦ χειρογράφων, ἑλλείπον κατὰ τὸ παρὸν προμετωπίου ἢ ἐκ τύχης, ἢ καὶ διότι οὕτως ἐξεδόθη ἀπ' ἀρχῆς, καθὼς καὶ ἕτερα τῶν χρόνων ἐκείνων ὄχι ὀλίγα, εὐρίσκειται συνιστάμενον ἐκ φύλλων 189 μηδεμίαν φερόντων σελίδωσιν, ἦτοι δι' ἀριθμῶν σημειώσιν τὰ δ' ἐν αὐτῷ περιεχόμενα ὑπάρχουσι τὰ ἐξῆς: Α'. Τυπικὸν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀσολοῦθιας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις ἀγίας Λαύρας τοῦ ὁσίου καὶ θεοφύρου πατρὸς ἡμῶν Σάββα Β'. Μάρκω Ἀμαρτωλῷ Ἱερομονάχῳ σύνταγμα ποιητῆν εἰς τὰ ἀποροῦμενα τοῦ Τυπικοῦ. Γ'. Ἐκ τῶν νομικῶν διατάξεων (κατ' ἐρωτητοκρίσιν). Δ'. Νικολάου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ἀναστάσιον καθηγούμενον τοῦ Σινά βρούς διὰ στίχων. Ε'. Ἀναστασίου Ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης περὶ τοῦ Ἀρτίλου. ΣΤ'. Πατριάρχου πονηθῆν ὑπὸ Βασιλείου Βαλέριδος τοῦ Κερκυραίου. Ὑποστροφὴ εἰς τὸ τυπικόν, τὸ κύριον τοῦ ἀντιτύπου μέρος.

Τὸ βιβλίον, ὡς πρὸ ὀλίγου ὑπέμνησα, εὐρίσκειται ἄνευ τῆς προμετωπίδος σελίδος, ἐπὶ τῆς ὁποίας, ἐν τυχὸν ὑπῆρχε ποτὲ ἐπρεπε νὰ ἐγράφετο ἢ ἐπαγγελία αὐτοῦ, νὰ ὀνομαζέτο ὁ ἐκδότης, καὶ νὰ ἐσημειόετο ὁ χρόνος καὶ ὁ τόπος τῆς τυπώσεως. Μ' ὄλον τοῦτο δὲν μένουσιν ἀγνωστα καὶ ταῦτα ἐξ ἄλλων μερῶν τοῦ τεύχους, διότι ὁ μὲν ἐκδότης εὐθύς εἰς τὴν τῶρα τὰ πρῶτα φέρουσαν σελίδα αὐτῆς ἐκυτὸν διαδηλοῖ ἐν ἐπιστολῇ τὴν ὁποίαν ἀπευθίνει πρὸς τοὺς ἐν τῷ κλήρῳ ἐνκριθομένους, Ἀνδρέ-

(*) ΣΗΜ. ΠΑΝΔ. Τὸ σπάνιον τοῦτο βιβλίον, ὁ κατέχων αὐτὸ Κ. Λάμπρος παρατίθειαι ἢ ἀφιερῶν ἕσον ὅπως τῇ δημοσίᾳ βιβλιοθήκῃ, μετὰ καὶ ἄλλων πολυτίμων βιβλίων καὶ ἀρχαιολογικῶν ἀντικειμένων.

νικος Νούκιος επιγραφόμενος τὰ δὲ λοιπὰ ὅ τε τόπος καὶ ὁ χρόνος συμπίπτουνται, ἢ ἐπαναλαμβάνονται εἰς τὸ κρᾶσπεδον τῆς τελευταίας τοῦ βιβλίου σελίδος κατὰ τὴν τότε ἐπιγραφομένην τυπογραφικὴν συνήθειαν οὕτως: καὶ *Ἐπιτίμησις ἐν οὐκία Ἰωάννου καὶ Πέτρου τῶν Σαβιῶν καὶ ἀδελφῶν ἀρμὴ Ἰαγιομαρίου δ'.* Ἦσαν δὲ οἱ Σαβιῶν οὗτοι, οἱ αὐτοὶ ἐκείνοι *fratelli de Sabio*, εἰς τὴν τυπογραφίαν τῶν ὁποίων πρότερον ἢ συγχρόνως διάφορα ἐξετυπώοντο βιβλία ἡμέτερα· ἐκκλησιαστικά τε καὶ μὴ, ὡς τὸ Τριφύδιον, ἡ *Quoniam* τοῦ Βοκκαλιῦ, ὁ Ἀπολλώνιος ὁ ἐν Τέρρῳ, τὸ *Ἄνθος χαρίτων*, καὶ ἄλλα τινά.

Εἰς τὴν πρῶτην κληρικῶς ἀνωτέρω μνημονεύθεισαν ἐπιστολὴν ὁ Νούκιος διαδήλοῖ ὅτι τὸ τυπικὸν τοῦτο ἐξέδωκεν ἐξ ἀντιγράφου πλήρους ἐπισημαμένου παρ' αὐτῶ, δι' ἐξόδου Λαμιανοῦ φιλοχριστοῦ ἀνδρός. Ἀλλὰ φέρω ἐνταῦθα ὁλόκληρον τὴν ἐπιστολὴν ὡς τι καὶ ταύτην κοινὰ εἰς τὰς ἀποδημίας κομψὸν περιλειπούμενον τοῦ κλάμου αὐτοῦ ἀποκόμην, ἔχει δὲ οὕτως:

α *Τοῖς ἐν τῷ ἀγνώστῳ κλήρῳ ἐναρθευμένοις χριστιανοῖς ὀρθοδόξοις Ἀνδρόνικος Νούκιος ὁ Κερκυραῖος ἐν κυρίῳ χαίρει·*

β *Πολλὰ μοι ἀπορήσαι συνέθη τίς χάρις ὡ θεοτίμητοι μύσται καὶ πρόσκαλοι τοῦ θεοῦ ἀνθρώπων Ἰησοῦ οἱ τὰς ἱερὰς βιβλίας παρ' ἡμῶν ἐντυποῦν ἐργασίας, καὶ τοῦ δὴ λεγομένου τυπικοῦ ὑπὸ ταῖς αὐτῶ ἀπορήταις οὐκ ἐμνήσθησαν, δι' αὐτῶ καὶ ταῖς ἄλλαις ἀνάγκαις βιβλίου λέγω δὴ ταῖς πρὸς Ἐκκλησιαστικὴν συντακτικῶσαι ἀπολυθίας, χρῆσθαι πρὸς ὄψαν καὶ ἡμῶν τοῦ παρβαυλιῶος Θεοῦ καλῶς καὶ ἀκρίτως ἐργασίαι. Οὐ γὰρ ὁμοίαι τοῖς ἄλλοις διὰ τὰ ῥαθυμίαν, ἢ φειδῶ χρομῶτων, ἐς τοῦ ἀναβαλέσθαι τοῦργον· ἔγνω γὰρ αὐτοὺς παρτὸς ἀναλώματος κριτέτοιας γεγονύτας. Ἀλλὰ τί δ' ὄν τὸ αἰτιολογῆν τὴν βιβλίον σπάνιον καὶ δυσέρπτον τοῖς δὲ τυγράταις ἔσσαν, εἰδὼ γὰρ καὶ παρὰ τισιν εὐρίσκειται, ἀλλ' οὐχ οὕτως ἡμῶν καὶ ὁλόκληρος, ὡς παρ' ἐμοῦ ἡμῶν γὰρ πολλὰ ποιήσαντες καὶ διὰ πολλῶν ἄλλων ἀρτιγράφων συγκροσάντες διωρθώσαντες, καὶ τὴν κεκρυμμένην τὴν βιβλίον κοινήν καὶ τοῖς πᾶσιν ἀπέρπτον ποιήσαι, πολλὰτε εἰς τοῦτο καὶ ἄλλων τινῶν θεοσεβῶν ἀνδρῶν παροτρυνάντων με, διὸ καὶ τοῖς χαλκογράφοις αὐτῶν ἐκδεδώκαμεν πολλὰ λαοσιασθῆναι καὶ ἐξ αὐτῶν ὡς ἀπὸ τινος στελέχους γοιμωμῶτου μύριος ἄλλας ἀναρρομῆτας φανῆναι συνεργῶ χρησάμενος καὶ χορηγῶ τῆς δαπάνης ἀπόσης ἀμαρτῶ τῷ φιλοχριστῶ ἀνδρῶ. Τὸ δὲ τὴν βιβλίον ἐμὲ συνιωτῶν ὡς ἀναγκαῖον καὶ πᾶσιν ἀπέρπτον περὶ τὸν ἡμετέρον· τίς γὰρ ὄν οὐδὲν ὁ φιλοκαὶ σεβασίμοι πατέρες ὡς ἄν τις σπάθη καὶ κωνῶν καὶ τύπος ἐστὶ τοῖς ὀρθοδόξοις ἔην προαιρουμένοις, δι' αὐτῶ γὰρ ἐστὶν εἰδῆναι πότε δὴ κρεῶν καὶ ἰγῶν ἐναίμων γενέσθαι καὶ ποῦ οὐχ, καὶ πότε ἰορτασίμους ἄγειν ἡμέρας καὶ πότε τρησέμους, καὶ πότε παννυχίαι ἀργυρίαις καὶ ὀδο-*

λογαῖς χρῆσθαι, καὶ πότε οὐ. Ὡς μὲν ὄν εἰς κοινήν ἀπέρπτον ἢ βιβλίον τυπωθεῖσα ἐξέδοτο ὑπὸ δεινῆ περι τούτου περαιτέρω διατείνεσθαι, ἵνα μὴ τοῖς πρὸς πάντῃ μεμνημένοις ἔχουσι καὶ διακριντὸς λακαίης τὰ τῶν πέλας ἐκλεμματα ῥηνηλατοῦσιν οὐκ ἀπεισῶτως ἀπειρόκαλοι φανῆμεν, ὡς δὲ ἡμέτερον ἄν εἴη μὴ τὸν ἡμῶν κάματον ἐφραλλῆσαι, τοῦτο καὶ μάλα καλῶς οὐδα ἐπέσπον καὶ ἡμῶν γράμμα διαστραμῆτον ἢ καὶ μὴ καλῶς πρὸς ὀρθογραφίαν ἔχον παρέρραμεν; ἀλλὰ τὸ ἐκλεμπὲς ἀποκλήρου καὶ πρὸς ἡμῶν ἐνγράφον ἔχον, ὡς αἰτίους γοιμωμῶτες ταυτηρὶ τῆν ἀναγκαῖη τυπωθῆναι βιβλίον. Ἔσται δ' ὄν τούτο ἄν τὸ βιβλίον ὑποσπίτως τῆν ὀνησάμενοι, ἀκρίτως ἱερὰς μυσταγωγίας ἀμφοτέρων ἡμῶν μύσται οὐκ ἀκρίτως ποιήσασθαι. Ἐρρώσθαι ἀπὸ Ἐπιτίμου·

Γίνεται δὲ ἄλλο ἐκ τῶν λεγομένων κατ' ἀρχὴς τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ὅτι τὸ τυπικὸν λοιπὸν πρῶτον ῥηρὸν ἐξέδοθη τὸ 1545· καὶ ἡ ἐκδοσις αὐτῆ ἡ γονομένη ὑπὸ τοῦ Νουκίου ἐξέρχεται ὄλον τῶν μετέπειτα, editio Princeps. Ἐξ δὲ τῆς ἐμπειροστατικῆς χρονολογίας, ἥτις, ὡς ἐσημείωσα, κεῖται εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου, ἔχουσα φωνῆ Ἰαννουαρίου δ', συμπεραίνεται ἀναγκαστικῶς ὅτι ἐξετελέσθη ἡ δλη τύπωσις αὐτοῦ κατὰ τὸν δρόμον τοῦ προσηγῆντος ἔτους 1544, καὶ παρὶ τὴν τετάρτην τοῦ πρώτου μηνὸς τοῦ 1545 ἔλαβε μόνον τὴν συμπλήρωσιν, ἢ ἐδημοσιεύθη, ὥστε ἐκ τούτου ἐνοεῖται πῶς ὑπῆρχε πάντῃ ἐλευθερῶς ὁ Νούκιος· κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος διὰ τὴν ἀκολουθίαν εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸν πρεσβευτὴν Καρόλου τοῦ Β'. Γρηγόριον Ὀδερτούχου, ὡς ἐξάγεται ἀπὸ τῶ ἐκδοθέντα τῶ ἀποδημίων, καὶ αὐτὸν ἐκείθεν πάλιν τὴν συνοδύσιν εἰς διαφόρους τόπους τῆς Ἀσείας μέχρι τοῦ ἀκολουθοῦ ἔτους 1546, ἵτε μόνος ὑπῆγεν εἰς τὴν Σικελίαν.

Περὶ τὸν τρόπον τινά, ὅτι τὸ κύριον τοῦ Νουκίου ὄνομα εἰς μὲν τὰς κεφαλίδας τῶν βιβλίων τῶν ἀποδημίων του, ἀναγκαστικῶς πάντοτε Νικάνδρος, ἐνταῦθα δὲ εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ τυπικοῦ, ὡς εἶδουσι ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπιστολῆς του, ἐπιγράφεται Ἀνδρόνικος· καὶ ὅτι μὲν τούτο ἦτον τὸ κληρὸν κίριον τῶν, οὐδὲ μὲν ὑπῆρχε ἀμφιβολία, ἐπειδὴ ὡς χριστιανικὸν αὐτὸ ὄνομα διατελεῖ ἐκ πολλῶν χρόνων, ἵτε καὶ συγγραφεῖς τινες καὶ τῶν ὀρθοδόξων καὶ τῶν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ αὐτοκράτορες ἀκόμη ἐκαλοῦντο μὲ ποῦτο, καὶ εἰς τὴν Κέρκυραν αὐτῶ τὴν γονοθλιον τοῦ Νουκίου γῶραν, πόλιτεῦσται μέχρι τῆς τῆμερον. Ἀλλ' ὁ Νούκιος ἀπὸ ἔθλον ἴσως πρὸς τὰ ἀρχαιότερα φερόμενος, ἴσως καὶ ἀπὸ τὸ παραδειγμα συμμόνος ἕνων τινῶν λογίων, οἵτινες τὸ τότε κίριον δὲν ἔλαβον ἀπὸ τῶν ἰταλικῶν ἢ τευτονικῶν αὐτῶν προσημωνιῶν νὰ ἀσπάζονται τὰς ἑλληνικὰς αὐτῶν μετὰφράσεις, οἱ Κάρτερβίμχοι, φέρ' εἶπειν, οἱ Καπνίωνας, οἱ Οὐσλαμπῆδοι, οἱ Μελέγγυθονες, οἱ Εὐλανδροί, οἱ Ὀσφοποιοί, οἱ Χυτράχοι, οἱ Ἑρρημοί, καὶ εἰ τινες ἄλλοι τῆς κλάσεως ταύτης, οὕτω καὶ ὁ Νούκιος μετεποίησεν ὄλιγον ἐπὶ τὸ κλασικώτερον τὸ ἐκτυπὸν κύριον.

Μεταξὺ τῶν ἐν τῷ ἀντιτύπῳ πραγματειῶν τελευταῖον ἐπέχει τόπον, ὡς εἶπον ἀνωτέρω, τὸ παρὸν ὀνόματι συνιστάμενον ἐξ ἑπτὰ μόνων φύλλων· δίδω τούτου ὁλόκληρον τὴν ἐπιγραφὴν ἄν καὶ ὑπέμετρα διεξοδικῶν κατὰ τινὰς ἄλλας τοιαύτας, αἱ ὅποιαι ἀπὸ τὰ ξένους καὶ ἡμετέρους ἐβλάλλοντο ἐνίοτε ἐπὶ τοῦ μετώπου τῶν βιβλίων κατ' ἐκείνους τοὺς πρώτους χρόνους τῆς τυπογραφίας· κίριον δὲ τοῦτο διότι ἐκ ταύτης τῆς ἐπιγραφῆς γίνεται γνωστὸν ὅτι τῶν συνδεδυμένων τῶ ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, ὀρολόγιᾶ τε καὶ συνόψεις καὶ ἕτερα, παρὰ τῶν πρώτων πονητῆς, ἢ τοῦλάχιστον πρώτος ἐκδότης ὑπῆρξεν ἐκ τῆς Κερκυραίας ἄλλοι, Βασίλειος Πάλερος, ὡς τοῦ τυπικοῦ ἐξηραμῆταισεν ὁ Κερκυραῖος Ἀνδρόνικος Νούκιος· ἡ ἐπιγραφὴ ἐκτείνεται οὕτως· *α Πασχάλιον τοῦ ὀρθοδόξου αἰῶνος περιέχον τὰ ἀπὸ κτίσεως ἔτη, τὸν ἰνδικτιῶνα, τὸν κύκλον τοῦ ἡμοῦ, τὸν κύκλον τῆς σεληνης, καὶ τὸ θεμέλιον αὐτῆς, τὴν παραμονὴν τῶν χριστοῦ γεννητῶν, τὴν κρεωφαγίαν, τὸ τριφύδιον πότε ἀρχεται, εἰ δὲ ἡχορ καὶ ἐσθιτόν, τὴν τε ἀποκρίαν (sic) καὶ τὸν ἑσπεριόμην, τὸ γομικὸν φάσκα ἐν ποίῳ ἡμέρα τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης ἑθνομάρδος συμβαίνου (sic) ἐσοσθαι τὸ τε χριστιανικὸν Πάσχα, τὴν ἁγίαν ἑνάληψιν, καὶ τὴν ἁγίαν πεντηκοστήν, τὴν κυριακὴν τῶν ἁγίων Πάντων, τὰς ἡμέρας τῶν τυπικῶν τῶν ἁγίων καὶ πνευματικῶν ἀποστόλων καὶ τὴν μνήμην αὐτῶν, εἰ δὲ πάντα πασχάλια ἐξήκοιτα πονηθῆναι παρὰ Βασιλείου Βαλδριδος τοῦ Κερκυραίου, ἀρχοῦται δ' ὄν ἀπὸ τῶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔτος χιλιοστῶ πεντηκοστῶ τεσσαρακοστῶ πέμπτῳ.* β Τὰ δὲ Πασχάλια ταῦτα καταβιβάζονται μέχρι τοῦ αχθ.

Τίς οὗτος ὄνομος ὁ Βάλερως, ἢ Βαλέριος, ἢ Βαλέριος, ἀγνοῶ εἰς τῆς ὄρας παντάπασιν· ἀλλ' ἵσται καὶ ἐν ἡμῶν βιβλίῳ ἀπὸ τῆς ἐκδοσιν τῆς ἐπιγραφῆς του ὅτι δὲν ἦτον βέβαιον καὶ πολὺ ἐπιμίλλως τῆς παιδείας τοῦ συμπατριῶτου του, μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ὁποίου εὐρίσκειται εἰς τὸ αὐτὸ τεύχος, ἐνωμένον τὸ ἰδιὸν του· ὡς τόσον καὶ ἐντεθῆεν καὶ ἐξ ἄλλων τὸ τότε κίριον ἐκδοθέντων ἐν Βενετία ἡμετέρων βιβλίων καταφανῶς γίνεται ὅτι δὲν ἀπέλειπεν ἐκεῖ διατρέχοντες συχοῖ τῶν ὑπὸ τῆ Βενετικῶν σάητρον τελοῦντων νησιωτῶν, τῶν ἐκ Κρήτης καὶ Κύπρου καὶ τῶν ἐκ Κερκυρας ὀρωμένων μάλιστα.

Ἐν τῷ προμνησθέντι περὶ Νουκίου ἀρθρῳ τῷ καταχωρισθέντι ἐν τῇ Πανθρᾶ, σημειῖται ὁ ἱππ. Λ. Μουστοζαϊδῆς περὶ τοῦ τυπικοῦ ὅτι εὐρισκεν αὐτὸ τυπωθῆν ὑπὸ Νουκίου κατὰ τὸ 1577· ἀλλ' ἡ ὑπὸ τοῦ σοφοῦ ἀνδρός σημειουμένη αὕτη τύπωσις πληροσροσμαι τῶρα ἐξ αὐτοψίας ὅτι δὲν ἐνι παρὰ ἀπλῆ μετατύπωσις σῆς κίριον Νουκίου γενομένης τὸ 1545, τὴν ὅποισιν ἡδὴ ἐπερίγραψα, διαφέρουσα εἰς οὐδὲν αὐτῆς οὔτε κίριον εἰς τὰ τυπογραφικὰ σφάλματα, ἐκτὸς ἐάν εἴη τις διαφορὰν τὴν δι' ἀριθμοῦ σημειώσιν τῶν φύλλων, ἢ ὅποισιν ἐλείπεν εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ Νουκίου· ἐπειδὴ τῆς κατὰ τὸ 1577 τυπικῆς γενομένης μετατύπωσεως εἶμι ὡσαύτως κατὰ

τὸ παρὸν ὑπ' ὀρθοδόξους ἀντίτυπον, περιλήθον κατ' αὐτὰς καὶ τοῦτο ἐκ τύχης εἰς τὰς χεῖρας τοῦ αὐτοῦ φύλλου ὅστις ἀπέκτησε καὶ τὸ πρῶτον τὸ τοῦ Νουκίου. Ἐκθέτω καὶ αὐτοῦ συντόμως τὰ γνωρίσματα διὰ τὴν γίνῃ πλήρης τρόπον τινά ἢ βιβλιογραφικῆ αὐτῆ τοῦ Νουκιανῶ τυπικοῦ ἱστορίας.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἐν τῷ ἀντιτύπῳ τούτῳ, περιλεισμένη μεταξὺ δύο παχυλῶς χαλκογραφημένων κίριων ἰωνικῶν τάξα μιμωμένων τάξιν, καὶ ἐχόντων ἀπὸ τὸ ἔξω μέρος ἐκπέτρων ἐγγελοῦν ἰσάμενον λαμπροσροῦντα, ἐκτείνεται εἰς ταύτας τὰς λέξεις· *α Τὸ παρὸν τυπικὸν, τετύπωται Ἐπιτίμησι ἐν οὐκία Ἰακώβου τοῦ Λεοκαίτου, ἀναλώμασι μὲν τοῖς αὐτοῖς ἐπιμειλῶ δὲ καλλίῳ καὶ ἐπιδιορθώσσει, κυροῦ Θεοφάνους Ἱερομονάχου Λογαρά τοῦ Κυρίου καὶ Πρωτοσυγγέλου.* β Μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν δὲ κεῖται εἰς τὸ μέσον περιστρωφωμένον σχῆμα τι ἡμοῖον τοῦ ἡ γράμματος, ἔχοντος σταυρὸν ἐπὶ τῆς ἐκκεντροῦ κερκίας, καὶ ὑποκάτωθεν αὐτοῦ ἀσπίς φέρουσα ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς μορφήν ζώου τοῦ κοινῶς λεγομένου Κουναδίου. Διάφορα ἄλλα βιβλία φέρουσι τὸ στέμμα τοῦτο, ὅσα παρὰ τὰ τοῖς ἀδελφοῖς το Sabio ἐτυπώθησαν πρότερον, καὶ παρὰ Ἰακώβῳ μετέπειτα τῷ Λεοκαίτῳ, καθὸ τὸ ἐπανόμιον Ἀνδρέου τινὸς Κουναδίου Πατρῆως αἰνιτωμένον, ὅστις ἐχορήγει τὴν δαπάνην τοῦ τύπου, ὡς ἀναγκαστικῶς εἰς τὸ Τριφύδιον καὶ τὴν Πρακλητικῆν, τὰ ἐν ἔτει 1522 ἐκδοθέντα παρὰ τοῖς ἀδελφοῖς το Sabio, καὶ ὅστις, ὡς φαίνεται ἀποκατεστάθη τέλος πάντων καὶ κίριος τῶν τύπων, δι' ὧν εἰργάζοντο ἐπὶ ζῶντος αὐτοῦ οἱ Σαβιῶν ἀδελφοί, καὶ ἀποδύοντες, Ἰακώβος μετέπειτα ὁ Λεοκαίτης· διότι εἰς τὸ ἐπιγραφόμενον *α παλαιὰ τε καὶ νέα Διαθήκη, ἡτοι τῷ Ἀιθῶς καὶ Ἀναγκαῖον αὐτῆς, σύγγραμμά Ἰωαννιῶλου Κερκυραίου Ἱερομονάχου καὶ Πρωτοσυγγέλου Κερκυραίου, μετατυπωθῆεν παρὰ Ἰακώβῳ Λεοκαίτῳ τὸ 1567, περὶ τοῦ ὁποίου κατὰ πλάτος διήγησα ἐν διαλέξει ἐκδοθείσῃ ἐν Κερκυρᾷ τὸ 1847, κεῖνται ὑπὸ τὴν Κουναδοφῶρον ἀσπίδα αἱ λέξεις αὐταῖ· α Τόπος Κουναδίου τὸ ὅποισιν δὲν σημαίνει ἄλλο εἰμὴ ὅτι τὸ βιβλίον ἐκτελέσθη διὰ τῶν τύπων τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸν Κουναδῆν. Κοινὸν καὶ ἡ μετατύπωσις τοῦ τυπικοῦ ἔγινε διὰ τῶν αὐτῶν τύπων παρὰ τῷ Λεοκαίτῳ ὡς ὑπεμαρτίνουσι τὰ ἀνωτέρω περιγραφοθέντα σύμβολα· ἢ σημειώσιν δὲ τοῦ χρόνου κεῖται κατὰ τὸ τότε κοινῶς ἐπικρατῶν τυπογραφικὸν ἔθος εἰς τὸ τέλος τοῦ τεύχους διὰ τούτων τῶν λέξεων· *α ἔτι τῷ ἀπὸ τῆς ἐσθέρκου Οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀρθῶ.**

Ὁ ἐπιμαρτίνουσι τὴν μετὰτύπωσιν Ἱερομονάχος Λογαράς, ὅχι μόνον δὲν μετέδωκε τίποτε τῆς ἐκδόσεως τοῦ Νουκίου, ἀλλὰ τὸ περιεργον διενετίνης προσηγομῆσεως ἀρχίζει ἀπέσιν τὴν ὀπισθεν (retro) σελίδα με τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Νουκίου, εἰς τρόπον ὥστε ἐάν τις δὲν προπέξῃ εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τῆς προσηγομῆσεως σελίδος εἴθα ῥησῶς λέγεται ὅτι ὁ ἐπιμαρτίνουσι τὸν τύπον ἦτο ὁ Θεοφάνης ὁ Λογαράς, ἀναγκαστικῶν τὴν ἐπιστολὴν θέλει εἶθῃ ἐνκόλωσιν εἰς

Γαλιλαίος.

συμπέρασμα ότι ο Κούκιος ήταν ο κύριος εκδότης ταύτης της κατά το 1577 έτος, ήτοι της 32 έτη μετά την ιδίαν αυτού γενομένης εκδόσεως. Μόνη παραλλαγή από της πρώτης θεωρείται εις ταύτην ότι εις την έκθεσιν των πασχάλιων ονομάζεται ως πονητής αυτών ο Λογαράς και όχι πλέον ο Βάλερις, διότι ταύτα ήταν ανάγκη να αρχίζωσιν από το 1577 έτος, και να επεκταθώσι και επί' ολίγα περισσότερα έτη.

«Ηλιζα να αναφέρη τι περί των αρχαίων τούτων εκδόσεων του τυπικού εν τω περί των Έκκλησιαστικῶν βιβλίων των Έλλήνων συντάγματι (de libris ecclesiasticis Graecorum) λέγων ο Άλλάτιος: άλλ' αυτός άρκεσθείς μόνον εις την έκθεσιν των εν αυτοίς περιεχομένων, και την χρῆσιν αυτών εν ταῖς εκκλησίαις, και εις την μνημόνευσιν τυχόν κατά πάρεργον εἴ τι χειρόγραφον αυτών έφερετο εν βιβλιοθήκαις της Ἰταλίας περί των τυπωμένων ουδένα ποιείται λόγον βλέπω μόνον ότι ο Φαβρίκιος, δπτι; εις την Ἰλληνικὴν αὐτοῦ βιβλιοθήκην συνεξέδωκε τὸ σύνταγμα (εν τέλ. του V βιβλίου της παλ. εκδόσεως) φέρει, ένθα ο λόγος περί τυπικού, εν σημαίωσει (α) ότι τὸ τυπικὸν επιδιορθώθη υπό Ἰωάννου Ἰερομονάχου περί τὸ 1584, πολ- λάκις εἶδε τὸ φῶς παρ' Ἀντωνίου Πινέλλου 1603, 1615, 1643: ὡςτε μετά την του Λογαρά μετατύ- πωσιν ἀκολουθεῖ αὐτὴ ἢ υπό Φαβρίκιου σημαίνο-

μένη του Ἰωάννου, ήτις έγινε επτά έτη μετ' ἐπειρήην. Δέν έχω τὸ σύγγραμμα του Μαιταίρου annales typographici, και διὰ τοῦτο δέν ήξέρω ποίος και ἐκείνος καταλέγει εκδόσεις του τυπικού ήξέρω μόνον ότι ο ήμέτερος Κ. Πικπαδόπουλος Βρετὸς ἴσως λα- βὼν ἐκ του Μαιταίρου ἀναφέρει εν τῷ Καταλόγῳ των Ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων τὰς παρὰ Πινέλλῳ μετέπειτα γενομένας και' ὄλον τὸ πρῶτον ήμιου της 12'. ἐκκτονταστηρίδος, ὅσας τε μνημονεύει εις την ἀνωτέρω σημείωσιν ο Φαβρίκιος, και επί ταῦταις δύο προσέτι, την του 1605 και την του 1645 έ- τους. Πολλὰ πιθανόν οὐδ' ο Μαιταίρος ἀρχαιοτέρων βιβλίων να κήμνη λόγον, αἱ ὅποιαι ἐξ αὐτοῦ έπρεπε να καταλέγοντο και εν τῷ ρηθέντι καταλόγῳ.

Ἐκ Καρκύρας, 23 Νοεμβρίου 1857.

Χ. ΦΙΑΝΤΑΣ.

ΓΑΛΙΛΑΙΟΣ.

—ooo—

Του μεγάλου τούτου αστρονόμου την βιογραφίαν και τὸ ὁμοίωμα ἐδημοσίευσεν ἡ Πανδώρα πρὸ ἐξ- περιπόου ἐτών (Γόμ. Β' σελ. 813). Περιττόν λοιπὸν κρίνομεν να ἐπαγγελῆσθαι αὐτὴν ἀρκεῖται να παραβίση

μόνον νέαν αὐτοῦ εἰκόνα μελίζονα της πρώτης, μιλ- λον ὁμοιάζουσαν τῷ πρωτοτύπῳ και πολὺ τεχνι- κώτερον ἐξεργασμένην ὑπὸ του ήμετέρου Κ. Σκια- δοπούλου.

Η ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΑ.

(Ἰδε φυλλῶδ. 181, σελ. 373. Τέλος.)

—ooo—

Καταπεισθεῖσα λοιπὸν ἡ ὑπηρετίς ὑπὸ του Δη- μητρίου ὅπως κλέψη τὸν σταυρὸν, ἐπλησίασε σιγα- λὰ εις την κλίνην της Ἐλένης ἐνῶ ἐκοιμήτο ὄνει- ρουμένη ἴσως την ἐπάνοδον του ἀγαπητοῦ της, και κήψασα την μαύρην ταινίαν ἀφ' ἧς ἐκρίματο ο σταυ- ρὸς ἀνήρπασεν αὐτόν. Ὀλιγοτέρα βεβαίως θὰ ήτον ἡ σκληρότης αὐτῆς ἐν ἐνέπνευε μάχαιραν εις την καρδίαν της Ἐλένης, διότι ἀνέκφρατος ὑπῆρξεν ἡ ἀπελπισία της ὅτε, ἐξυπνήσασα τὸ πρῶτ, δέν εὔρε- τὸν σταυρὸν ἐν ἀσπασθῆ αὐτόν κατά την συνήθειάν της. Καί τοι ἐνθυμούμενη κελῶς ότι την προτε- ραίαν-θε ἐπλαγίασε ἡσπάσθη αὐτόν, και ότι τὸν ἔ- θλιβεν ἐπὶ του στήθους της, τὴν ἀναζήτησεν ἔμως μετ' ἐπιμελείας εις πάσας τὰς γωνίας της οἰκίας ἀλλὰ πούποτε δέν εὔρεθη. Καί ἐπαίσθη μὲν ότι ἐ- κλάπη, δέν ὑπωπετεύθη ἔμως ποτὲ οὔτε αὐτὴ οὔτε ἡ μήτηρ της τὴν ὑπηρετίδα, ἀνέκφρατος φανείσασα πι- στήν, ἡ και τὸν Δημήτριον περί οὗ πρὸ πολλοῦ δέν ἐγένετο λόγος. Κατήτησεν λοιπὸν να πιστεύσωσιν ἡ ότι ἡ νέα ἔχασε τὸν σταυρὸν ἐκτὸς της οἰκίας, ἡ ότι διὰ της ὡς ἐκ ὀνόματος ἐξαφανίσασα, αὐτοῦ οἰωνίζετο μεγίστη συμφορὰ συμβῆσασα εις τὸν Γεώρ- γιον. Ἢ τελευταία αὐτὴ ἰδέα τοσοῦτον ἐκυριεύσε την Ἐλένην, ὡςτε ἡ φυσικὴ αὐτῆς μελαγχολία, συν- τελοῦσης και της μοναξίας ἐν ἡ ἔξων, μετετρέπη ταχέως εις θλίψιν βεβαίαν. Καί την μὲν ἡμέραν ἔ- κλειεν ἀδιακόπως, τὴν δὲ νύκτα δέν ἐκοιμήτο ἡσθὰ νετο βρεῖται τὴν κεφαλήν, και τὴν καρδίαν κατα- πιεζομένην ὑπὸ της λύπης. Ἐὸ ἄρατον πρόσωπόν της ήτον ὄχρὸν, οἱ ὀφθαλμοὶ της ὀδεστοί, και ὄλη αὐ- τὴ κἀτισχυος. Ταῦτα πάντα ήσαν τεμῆρια ότι πά- θος δεινὸν κατέτρωγεν αὐτήν.

Ὁ Δημήτριος δέν εἶχε προῖδῃ ότι τὰ ἀποτε- λέσματα της πράξεώς του ὀ' ἀπέβανον τὸσφ ὀλέ- θρια διότι ήτον ἐκ των εὐτυχῶν ἐκείνων ἀνθρώπων οἵτινες δέν πιστεύουσι τὰ παθήματα των δυστυ- χῶν. Καί ὅτε ἔλαβε τὸν σταυρὸν ἔσπευσε να δείξῃ αὐτόν μετὰ κομπασμοῦ πρὸς τοὺς φίλους του, οἵτινες ἐγνώριζον και αὐτόν και τὴν μαύρην ταινίαν του και τὴν ὄραίαν νέαν ήτις τὸν ἔφεραν ἀλλὰ μετ' ὀ- λίγων ἐλησμόνησε πάντα ταῦτα παραδοθείς ἴσως εις νέας κλίσεις, ἡ και καταχόμενος ὑπὸ φροντίδων περί των δημοσίων. Ἢ πολιτεία, θέλδουσα να στεί- λη πρέσβην πρὸς τὸν Πάπαν, ἐξελέξατο αὐτόν, ὅ- τις δεχθείς μετὰ χαρῆς ἀνεχώρησεν ἀκολουθίαν ἔ- χων πολυάριθμὸν και λαμπρὸν.

Δέν εἶχον τότε συμπληρωθῆ οὔτε τίσσασα ἔτη

ἀφ' ὅτου ἀνεχώρησεν ο Γεώργιος. Ἄλλὰ βλέπων ότι ἡ τύχη ἐβράδυνε να φανῆ εὐνοίς πρὸς αὐτόν, και μὴ προσδοκῶν πλέον τοιαύτην εὐνοίαν, αἰσθανόμε- νος ἄλλως τε πολλὴν ἀνυπομονησίαν να ἴδῃ τὴν φιλάτην της καρδίας του, και μαθὼν ἐκ της πεί- ρας να κρίνῃ ὀρθώτερα, ἀπεχωρέτισε τὰ ὄνειροπο- λήματα, και ἐπανήρχετο εις την πατρίδα του ἵνα ζῆσῃ μετὰ της Ἐλένης πτωχὸς μὲν τὸ βιλάντιον πλοῦσιος δὲ τὴν καρδίαν. Ὅτε ἀπεβιβάσθη εις τὴν Ἰταλίαν πεσὼν κατησπάσθη τὸ ἔδαφος αὐτῆς, και ἡ καρδία του ἐπαλλεν ὅτε διήρχετο ἐπιπνος τοὺς τόπους τοὺς ὀποίους ἐγνώριζεν. Ὅτε μάλιστα εἶδε τοὺς ἀγροὺς ὅπου ἔζησε τὰ πρῶτα ἔτη του βίου του, ὅτε εἶδε τοὺς πύργους και τὰ τείχη, μετὰ ταῦτα τὰς οἰκίας και μεταξὺ τούτων τὴν της μνηστῆς του, παρ' ὀλίγον ἐπιπτεν ἄπνους, τοσοῦτω μεγίστη ὑ- πῆρξεν ἡ χαρὰ του. Φθῆς εις τὴν θύραν της οἰκίας της νέας ἐπέλευσεν, ἀνέβη τὴν κλίμακα και εἰσελθὼν εις τὸ δωμάτιον εὔρε τὴν τε μητέρα και τὴν κόρην. Ἄβτη δὲ ἀφῆκε φωνὴν ἐκπλήξεως: και ἐνῶ ἡ πρώτη ἔλεγε: « Σὺ εἶσαι; σὺ τὸν ὀποῖον ἐνομιζόμεν ἀπο- θασμένον; και διατί ἤλθες οὕτω; . . . ἡ νέα εἰλε- ποθύμησεν.

Ἄμεσως και μήτηρ και Γεώργιος ἔδραμον πρὸς αὐτήν και ἐπροσπάθησαν να τὴν ζωογονήσωσι. Καί ὅταν ἡ Ἐλένη σηνῆλθεν, ἐνηγγελίσθη τὸν Γεώργιον και ὀλοφύρετο. Κλαίων δὲ και αὐτὸς ἔλεγε: « Δέν ἐπιστρέφω πλούσιος και πολὺς ὅπως: σὲ εἶχα ὑπο- σχεθῆ, ἀλλὰ πτωχὸς και ἀγνωστος. » Καί ἀτει- ζων τὴν νέαν μόλις τὴν ἀνεγνώριζε, τοσοῦτον εἶχεν ἀλλοιωθῆ. Ἐπειδὴ δὲ ἐξηκολούθει ἔχων προσηλω- μένα τὰ βλέμματα ἐπ' αὐτῆς, παρετήρησεν ότι ο σταυρὸς δέν ὑπῆρχε. Δείξας τότε τὸ μανδύλιον, φέρον στίγματα του αἵματός του, ἠρώτησε ποῦ εἶ- ναι ο σταυρὸς ἡ δὲ Ἐλένη και ἡ μήτηρ της διηγῆθη- σαν τὴν ἀνεξήγητον ἐκείνην ἱστορίαν, προσθέσασα ότι ἐθεώρησαν ἔκτοτε τὴν ἀνάληψιν του σταυροῦ ὡς οἰωνὸν του ὀνατάου του, και διὰ τοῦτο ἡ τα- λειπώρος Ἐλένη ἐβόησεν εις τὸ χεῖλος του τέφρου: « Φθάνει μόνον, ἀπεκρίθη ὁ νέος, να μὴν ἐφάσασ ἀργά! » Ἢ μήτηρ ἤρχισε να ἀνησυχῆ διὰ τὴν τα- ραχὴν τὴν ὀποίαν ἡσθάνθη ἡ κόρη της ἔνεκα της αἰφνιδίας ἐπιστροφῆς του Γεωργίου, ἀλλ' αὐτὴ ἐβε- βάλωσεν ότι ἐξ ἐναντίας θὰ ἀναλάβῃ τὴν ὑγίαν και τὴν ζωηρότητα της. Τοιαύτας λαθῶν διαβεβαιώ- σεις ο Γεώργιος μετέβη εις τὴν οἰκίαν του.

Περιττόν να εἰπῶ μετὰ πόσης χαρῆς ὑπεδέχθη αὐτόν ὁ πιστὸς ὑπηρετίς του, οὔτε δύνامي να περι- γράψῃ τὰς διαφόρους ἐρωτήσεις του ἀγαθοῦ γέρον- τος και τὰς ἀπαντήσεις του νέου. Ἀρκεῖ να σῆς εἰπω ότι μεταβάντων ἀπὸ μῆς εις ἄλλην ὑπόθεσιν, ἡ μῆλλον στρεφόμενος περί πάσας τὰς ὑποθέσεις ἵνα φθάσῃ εις τὴν της Ἐλένης, ἐφανέρωσεν ἐπὶ τέ- λους αὐτῷ ὅτι ἐμάθεν ἀπὸ τὴν ὑπηρετίδα. Βίπε, παραδειγματος χάριν, πῶς ο Δημήτριος ἐζήτησε τὴν νέαν και πῶς ἡ αἰτησίς του ἀπερρίφθη ἀλλ' ἐπρόσ- θεσε και τοῦτο ότι, κατά τὴν ἰδέαν της ὑπηρετίδος, τὸ πρῶτον δέν ήτον ὄλιγὸς διόλου διαλελυμένος, και

δτι ἦτον πρὶν ἀναγνώσκειν τὴν δόξην ἢ συγκρατήσεως, ἐνέκλει μάλιστα τῆς ἀναλήψεως τοῦ σταυροῦ, τὴν ὁποίαν ἐθεώρουν ὡς οἰωνὸν τοῦ θανάτου τοῦ Γεωργίου. « Τὸ κατ' ἐμὲ, εἶπεν ἐπὶ τέλους ὁ γέρον, δὲν ἐπίστευσα τὴν ἱστορίαν αὐτήν. Ἐξ ἐναντίας πιστεύω δτι ἡ μόνον ὑπεξήρσα τὸν σταυρὸν τῆς κόρης, διὰ τὴν ὑπερβάσιν τῆς ληθμονήσῃ τὴν πρώτην ἀγάπην τῆς καὶ τὴν αἰσθανθῆ κλίσειν νέαν. Ναι μὲν ἡ λύπη καὶ ἡ ἀσθένεια τῆς νέας ἀποδεικνύουσι τὴν εὐλακρινείαν τῆς ἀλλ' αἱ γυναῖκες εἶναι πάντοτε γυναικες, καὶ τὸ κατ' ἐμὲ νομίζω καλὸν νὰ σκεφθῆ; καλὰ πρὶν ἀποφασίσας. Εἶναι βαρύτερον φορτικὸν ἢ οἰκογενεῖς ὅταν δὲν ἔχη οἱ πόροι τοῦ ζῆν. » Μετὰ τὴν ὁμιλίαν ταύτην ἐπανηλαθὼν καὶ πάλιν τὰ πρῶτα, καὶ λέγων περὶ νέων πληροφ' ἰριῶν καὶ δτι βία καμμία δὲν ἦτόν καὶ τὰ τοιαῦτα, κατεζέλλας τὸν ταλαίπωρον Γεώργιον.

Οὕτω λοιπὸν τεταραγμένος ἔτρεξεν εἰς ἀνεύρεσιν δύο νέων, ἀρχαίων φίλων του· ἀλλ' ὁ μὲν εἰς εἰς δὲν ἐνεπιστεύετο πάλαι τὰ μυστήρια τῆς καρδίας του, ἀπέφυγε τὴν ἀποκριθῆ ἢ ἀπακρίνετο ὡς ὁ γέρον ὑπερέτης, ὁ δὲ ἄλλος, ὅστις δὲν ἐγνώριζε διόλου τὰ προηγηθέντα, εἶπεν ἀλλ' ἀντ' ἄλλων περὶ τῆς Ἠλένης. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Γεώργιος ἔλεγε ἀπαρὸν πῶς ἦτον δυνατὸν νὰ τόσον ἄραία νὰ μὲν εἰσέτι ἀνυπόλητος, καὶ δτι τοῦλάχιστον ἔπρεπε νὰ ἔχη μυστήρια, ὁ φίλος του ἀπεκρίθη ὅτι λόγος ἐγένετο περὶ τοῦ Δημητρίου, δτι ἠγνόει μὲν μέχρι τίνος τὸ πρᾶγμα ἦτον βίβαιον, ὅτι ὅμως οὗτος εἶχαν εἰς χεῖρας του τὸν σταυρὸν τῆς Ἠλένης, τὸν ὁποῖον πολλοὶ εἶδει καὶ εἰς ἄλλους νέους· ἀλλ' ὁ Γεώργιος ἀπίστων καὶ θύλων νὰ ἐδικαίωσεν τὴν τιμὴν τῆς φιλήτης του προσβαλλομένην, ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τὸ ξίφος καὶ ἠτοιμάσθη ν' ἀνακράξῃ· « ψεύδασαι! » Ἀλλὰ πρὸς τί τοῦτο; ἡ ἀλήθεια ἦτον ἀναντιόρητος, καὶ φανερά ἢ προδοσίκα. Ἐπανήλθε λοιπὸν εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ ἐτοιμάσας τὸν ἵππον καὶ ἀναλαθὼν τὰ ὄπλα του, κατεβίβασε τὴν ἀυλόπιδα ἐπὶ τοῦ καταβεβρεγμένου ἀπὸ δάκρυα προσώπου του, καὶ χωρὶς ν' ἀποκριθῆ εἰς τὸν γέροντα ὑπερέτην ἐριωτῶντα τί πρέζει, χωρὶς ν' ἀποφασίσῃ ποῦ διελλε νὰ ὑπάγῃ, ἀνέβη τὸν ἵππον του καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἐρημίαν, τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας καὶ ἦν εἰς φάσει.

Ἐν τούτῳ δὲ Δημήτριος ἠτοιμάζετο νὰ ἐπανέλθῃ ὅπως περιχαρὴς διὰ τὴν αἰσίαν ἐκβλῆτιν τῆς πρασείας του. Ἐπεθύμει μόνον νὰ παρατείνῃ τὴν ἐν Ῥώμῃ διατριβὴν του ἐπὶ τινος ἡμέρας, ὅπως παρασταθῆ εἰς τὰς μεγαλοπρεπεῖς τελετὰς τοῦ Πάσχα. Ἐνθυμηθῆτε τί πᾶ; εἶπα περὶ τοῦ χαρακτήρος τοῦ Δημητρίου· ἦτον δυστυχῶς ἐκ τῶν ὀλίγων ἐκεῖνων ἀνθρώπων οἵτινες ἐπὶ ἕνδεκα μῆνας καὶ ἐπέκεινα τοῦ ἐτους παραδίδονται εἰς τὰς ἡδονὰς μετὰ τοῦ διὰ βόλου, καὶ ὑστερον συμφιλιόνονται μετὰ τὸν Θεὸν ἐπὶ δεκαπέντε ὡς ἐγγιστα ἡμέρας. Μήπως δὲν ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι οἵτινες ἀκαταπαύστως μεταβαίνουσιν ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὸν διάβολον καὶ ἀπὸ τὸν ἰβόλον εἰς τὸν Θεόν; Ἠλθὼν λοιπὸν εἰς τὸν πνευ-

ματικὸν ἐξωμολογήθη τὰς ἀμαρτίας του, καὶ τὰς βαρύτερας, μὴ ληθμονήσας καὶ τὴν κλοπὴν τοῦ σταυροῦ, καὶ τὴν χάριν κομπασιμῶ ἐπίδειξιν αὐτοῦ. « Εἶμαι ὅμως ἔτοιμος, ἐπρόσθεσε, νὰ τὸν ἀποδώσω. » — Ἀλλὰ τὴν τιμὴν τῆς νέας τὴν ὁποίαν ἐκλεψας ἐπίσης, εἶπεν ὁ πνευματικὸς, ἠμπορεῖς καὶ αὐτὴν νὰ τὴν ἀποδώτῃς; — Πῶς λοιπὸν νὰ κάμω; ἠρώτησεν ὁ ἐξωμολογούμενος. Ὅτε διέσπειρα ψευδεῖς φήμας περὶ αὐτοῦ δὲν εἶχε σκοπὸν νὰ τὴν ἀτιμάσω, καὶ διὰ τοῦτο πιστεύω δτι οἱ λόγοι μου δὲν ἐπέφεραν τὸ κακὸν τὸ ὁποῖον φροντίζεσθε. Πῶς δὲ νὰ εὖρω ὄλους τὰς νέους εἰς τοὺς ἄπορους ἀνοήτως ἐκαυχῆσθην ἕνα εἰπῶ εἰς αὐτοὺς τὴν ἀλήθειαν; Ἄν εἶναι προτιμότερον ν' ἀφῆσω μὲν τὸ πρᾶγμα νὰ ληθμονηθῆ παρὰ νὰ τὸ ἀνανεώσωμεν; Ὁ πνευματικὸς βίμως μὴ πειθόμενος· « Μεγίστη ἀμαρτία, ἀπεκρίθη, εἶναι ἡ συκοφαντία, ἔστω καὶ ἀπλουστάτα. Ὁ συκοφαντηθεὶς καὶ ἔχει ὁ συκοφαντήσας εἶναι μόνος δικαίως τοῦ κακοῦ τὸ ὁποῖον ἐπαθεῖν. Ἡ ἐπανόρθωσις εἶναι ἀναγκαία, καὶ πρέπει νὰ γείνη ἀμέσως καὶ ὅσον ἐνδέχεται ταλεῖα. Ὁ θάνατος τοῦ συκοφαντηθέντος ἀθώου ζητεῖ ἐκδικησιν παρὰ Θεοῦ, καὶ τὸ ἐγκλημα εἶναι τόσον μεγάλον ὅσο μεγαλύτερα εἶναι ἡ ἀρετὴ τὴν ὁποίαν ἠμαρτύρησε. »

Τοιοῦτοι ὑπῆρχον οἱ λόγοι δι' ὧν ὁ πνευματικὸς βοηθούμενος καὶ ἀπὸ παραδείγματα τῆς Γραφῆς καὶ τῶν ἁγίων, ἐδοκίμησε νὰ κατορθώσῃ τὸν Δημήτριον νὰ ὁμολογήσῃ πρὸς τοὺς φίλους του δτι ἐσυκοφάντησε τὴν νέαν. Ἀλλ' οὕτως μὴ θελήσας νὰ ὑπακούσῃ, κατέφυγεν εἰς ἄλλον πνευματικὸν ὅστις ἐπίσης τὴν αὐτὴν ὁμολογίαν ἀπήτησε. Καὶ ὅμως ὁ Δημήτριος ἐζηκούθει ἀντιτείνων. Διευδύνθη λοιπὸν πρὸς τὸν Πάπαν αὐτὸν ἐλπίζων ὅτι οὗτος, συγκαταβαλὼν πρὸς τὸ ἀμαρτημα χάριν μάλιστα τῆς ἐπισήμου θέσεως τοῦ πράξαντος αὐτό, ἤθελεν ἐπιβάλει αὐτῷ τιμωρίαν ἥττον ταπεινωτικήν. Ἀλλ' ὁ Πάπας, ἐνάρτετος ὅτι καὶ εὐσεβὴς, δὲν ἤθελε κατ' οὐδένᾳ λόγον νὰ ἐνδώσῃ. Περιγράφας καὶ αὐτὸς τὰ δεινὰ ἐπακλόουκα τῆς συκοφαντίας, ἀπήτησε νὰ ἐκτελεσθῆ ἡ ἀπόφασις τῶν δύο προγενεστέρων πνευματικῶν τοιαύτη ὅπως ὑπῆρχον ἡ ἐπιμονὴ τοῦ ἐξωμολογούμενου ὥστε ὁ Πάπας ἐνέδωκεν εἰς τέλος ἐπὶ τῷ ὄρω τούτῳ· « Τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς ἐπανόδου του εἰς τὴν πόλιν τῆς γεννήσεώς του, νὰ διανοκτερεύσῃ ὁ ἀμαρτωλὸς ἐντὸς τῆς μητροπόλεως ἀγρυπνος καὶ προσευχόμενος. » Ἐννοεῖται ὅτι ὁ Δημήτριος ἐδέχθη περιχαρῶς τὴν ἀπόφασιν ταύτην.

Ὅτε μετὰ τινος ἡμέρας ἔρχεσθαι εἰς τὴν πατρίδα του, ἡ καιρὸς ἦτον ἱερῶς. Ἐπειδὴ δὲ τότε εἶχε σημαίνει ἡ ἕκτη ὥρα, ἐνόμισε καλὸν νὰ ἐμπληρώσῃ ἀμέσως τὴν νύκτα ἐκείνην τὴν ποιήν του. Ὅταν μάλιστα ἐνηγαλισθῆ τοὺς συγγενεῖς του, ἀκούσας μάλιστα πενήθιμος ψαλμωδίας καὶ ἰδὼν φῶτα καὶ νεκροκράβ-βαταν διευθυνόμενα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπροσκαί-σθη δτι ἔχει νὰ ἐνασχοληθῆ εἰς σπουδαιότητα ὑποθέσεις· ἀφῆκε λοιπὸν τοὺς περὶ αὐτὸν καὶ ἀναμνη-σθεῖς μετὰ τοῦ πλήθους ἦλθεν εἰς τὸν ναόν. Στραθεῖς δὲ ὅτιθεν μίας τῶν ὀγκωδῶν στηλῶν, εἶδε τὸ φέρον

τὸν ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας, ὁμοιωμένη τὰ φῶτα, πλὴν τῆς παρὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ νεκροῦ λαμπάδος, καὶ ἀνεχώρησεν τὸ πλῆθος. Περιεργὸς νὰ μάθῃ τίς ἦτον ὁ ἀποθανὼν, ἠρώτησε τὸν κληρικότατον οὗτος δὲ ἀπεκρίθη· « Εἶναι νὰ ἡ ὁποία ἐγκαταλεί-φθησα ἀπὸ τὸν μνηστῆρα τῆς ἀπέθανεν ἀπὸ ἐντρο-πῆν καὶ λύπην. » Ταῦτα ἀκούσας ἐκρύβη ἐκ νέου τὴν ἐκκλησίαν ὥστε μετ' ὀλίγων ἔμεινε μόνος με-τὰ τῆς νεκρᾶς. Καὶ πλοκιάσας ἐκ νέου εἰς αὐτὴν, εἶδε τὰ οἰκόσημά της. Ἦτον ἄρα εὐγενὴς ἡ νέα ἀλλ' ὁ Δημήτριος δὲν τὰ ἐγνώριζεν. Ἐπειδὴ δὲ ἠδύναεν εἰς ἄκρον ἢ περιεργαίκα του ἐνθυμουμένου ὅτι, κατὰ τοὺς λόγους τοῦ κληρικότατου, ἡ νεκρὰ εἶχε ἀτιμασθῆ, ἐπλησίασεν ἐτι μᾶλλον εἰς αὐτὴν καὶ τοὶ δειλιῶν, καὶ ἀνεσπῶντας τὸ κλύμα; ἔθεσε τὴν χεῖρά του ἐπὶ τῆς δεξιᾶς τῆς νεκρᾶς, καὶ προσ-ῆλωσε τὸ βλέμμα ἐπ' αὐτῆς. Ἀλλ' ὁποία ὑπῆρχεν ἡ φρικτὴ του δτε ἀνεγνώρισε τὴν Ἠλένην! ἡ φρικτὴ ἦτο; αὐτὴ μετεβλήθη εἰς τρόμον ὅταν θελήσας ν' ἀ-φῆσῃ τὴν χεῖρα τῆς νεκρᾶς ἠσθάνθη τὴν ἰδικήν του σφιγγομένην τοσοῦτω ἰσχυρῶς, ὥστε μὲ ὄλας τῆς προσπάθειας δὲν κατώρθωσα νὰ τὴν ἀποσύρῃ. Ἀφῆκε λοιπὸν φωνὴν καὶ ἐγονυπέτησεν ἐπὶ τοῦ τά-φου, καὶ ὁ τάφος ὅστις ἀνῆκεν εἰς τὴν οἰκογενεῖαν τῆς νέας ἀντήχησε βραῖως. Ὁ Δημήτριος ἠγωνισθῆ καὶ αὐτὸς ν' ἀποσύρῃ τὴν χεῖρά του, ἀλλ' εἰς μά-την. Νομίζων τότε δτι ἡ Ἠλένη ἔξῃ εἰσέτι, ἔστρεψε πρὸς τὸ πρόσωπόν της τὸ βλέμμα, καὶ εἶδεν αὐτὴν κατώρθον, καὶ μερασμένα τὰ λαμπρὰ ἐκείνα τοῦ κάλλους· αὐτὴ τὰ ὅποια εἶχεν ἄλλοτε θανούσας. Πο-λυχρόνιος λύπη τὰ κατεζέλλασε, καὶ μόνον οὐρανία-τις γαλήνη ἦτον ζωγραφημένη εἰς τὸ πρόσωπόν της. Παρ' ὀλίγον τότε ν' ἀποθάνῃ ἀπὸ φόβου· μετὰ μι-κρὸν ὅμως ἐξαγριωθεὶς ἠθέλησε νὰ σύρῃ τὸ ξίφος καὶ νὰ κόψῃ τὴν χεῖρα τῆς νεκρᾶς· ἀλλ' ἀμέσως ἡ χεῖρ, ὅχι πλέον ψυχρὰ ἀλλὰ καρστική, τὸν ἐσφιγγεν ἐτι μᾶλλον. Καὶ ἐκεῖνος μάταιον θεωρῶν πάντα ἀγῶνα ἐγονυπέτησε παρὰ τὸν νεκροκράββατον, κρατούμε-νος πάντοτε ὑπὸ τῆς νεκρᾶς.

Μετ' ὀλίγον ἤρχισε νὰ προσέβηται, καὶ ἐπειδὴ τὸ σπίνξιμον ἐγένετο μαλακώτερον, ἰδὼν ἐκ νέου τὸ ἰλαρὸν πρόσωπον τῆς νεκρᾶς, παρακάλε καὶ αὐ-τὴν καὶ τὸν Θεὸν νὰ τὸν συγχωρήσωσιν, ὑποσχόμε-νος νὰ ἐξωμολογήθῃ πρὶν ἀποθάνῃ καὶ νὰ φανερώσῃ τὴν ἀμαρτίαν του.

Ἀνέτειλε τέλος πάντων ὁ ἥλιος, καὶ μετ' ὀλίγων ἠκούσθη σημαίνοντα τὸν κώδωνα καὶ ἀνοιγομένην τὴν θύραν τῆς ἐκκλησίας. Ἰδὼν δὲ τὸν κληρικότατον εἰσερχόμενον ἀνελάβε θάρρος· ἀλλ' οὗτος φησὶν· ἐφυγε δρομάκας, καὶ δὲν ἐπέστρεψεν εἰρηὶ συνο-ψεύσμενος ὑπὲρ ἱερῶς κρατούντος σταυροῦ καὶ ἀ-γίστου. « Ἐγὼ ἐδολοφόνησα, ἀνέκραξεν ἀμέσως ὁ Δημήτριος, τὴν ἀθίαν ταύτην νέαν· ἐγὼ τὴν ἐ-συκοφάντησα, καὶ ἰδοὺ πῶς με τιμωρεῖ ὁ Θεός. » Ἐν τούτῳ ἦλθον καὶ ἄλλοι ἱερεῖς καὶ πλῆθος μετ' αὐτῶν πολλὸν. Ἠλαῖος δὲ ἐξηκούθει κρᾶ-ζων· « Ἐγὼ τὴν ἐδολοφόνησα συκοφαντήσας αὐ-

τὴν. » Καὶ ἀνεγροθεὶς ἐξωμολογήθη παρῆρησια παν-τός τοῦ λαοῦ πῶς ἠγάπησε τὴν Ἠλένην, πῶς εἰς τὴν καρδίαν του ἐνεφώλευσεν ἡ ζήλοτυπία, πῶς κατ' ἀρχὰς διέσπειρεν ἀόριστους τινὰς φήμας προσβλι-λούσας τὴν τιμὴν τῆς νέας, καὶ πῶς ἐπειτα ὑπεξαι-ρέσας τὸν σταυρὸν αὐτῆς, τὸν ἐπέδειξεν ὡς μαρτύ-ριον ἀλάθουστον τῆς ἀτιμίας της. Καὶ λαθὼν ἀπὸ τοῦ στήθους του τὸν σταυρὸν τὸν ὁποῖον ἐπαύεσε νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὴν νέαν μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του ἀπὸ τὴν Ῥώμην, τὸν ἐκρέμασε φυνδρομῇ ἐντὸς τῶν ἱερῶν εἰς τὸν λαμὸν τῆς Ἠλένης.

Μόλις ἐγένετο ἡ ἐξωμολόγησις αὕτη, καὶ ἐφάνη ὅτι παρθενικὰς χαρὰ περιεχύθη εἰς τὸ πρόσωπον τῆς νεκρᾶς· ἡ χεῖρ της ἠναιόθη καὶ ἀφῆκε τὴν τοῦ Δη-μητρίου. Ἀμέσως ἤρχισεν ἡ νεκρῶσιμος ἀκολουθία, καὶ συγχρόνως κρότος μέγας ἠκούσθη εἰς τινὰ γου-νίαν τῆς ἐκκλησίας· δραμὴν τότε τὸ πλῆθος· πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, εἶδεν ἀνθρώπων ἔνοπλων ἐξηπλωμένον κατὰ γῆς καὶ ἄπνον. Ὁ ἀνθρώπος δὲ οὗτος ἦτο ὁ Γεώργιος.

Φαίνεται ὅτι ἐπιστρέψας καὶ αὐτὸς τὴν προτε-ραίαν εἰς τὴν πατρίδα του, διευκτέρευσε ὡς καὶ ὁ Δημήτριος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, πιστεύων ὅτι οὗ-τος, ἀγαπῶν πάντοτε τὴν Ἠλένην, ἦλθεν ἐκεῖ ὅπως τὴν κλαύσῃ· ἀλλ' ὅτε ἤκουσε τὴν ἐξωμολόγη-σιν, μεμψόμενος ἑαυτὸν ὡς αἴτιον τοῦ θανάτου τῆς ταλαίπωρου νέας, κατέπεσεν ὡς κεραυνόπληκτος. Ἐτάφη δὲ καὶ αὐτὸς πλησίον τῆς Ἠλένης. Ὁ δὲ Δημήτριος, μεταβὰς εἰς Ἱερουζαλήμ ἀπέθανεν ἐν με-τανοία μαχόμενος κατὰ τῶν ἀπίστων.

Ἐνταῦθα ἐτελείωσεν ἡ ἱστορία τοῦ ἐφημερίου, ἀλλ' εἰς αὐτὴν ὁ κληρὸς οὗτος ἱερεὺς ἐπρόσθεσε καὶ ταῦτα ἡ συκοφαντία, τέκνα μου, τιμωρεῖται καὶ εἰς τοῦτον καὶ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον. Πόσοι νομίζοντες ἑαυτοὺς ἁγίους καὶ πιστεύοντες ὅτι θὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸν παράδεισον, ἐξυπνοῦσιν εἰς τὴν κόλκων, δι-ὅτι ὑπῆρχαν συκοφάνται! Ὅχι μόνον ἀθῶοι νεαὶ ἀλλὰ καὶ ἄνδρες ἐγένοντο θῆματα τῆς συκοφαντίας. Ἴσω; με εἰπῆτε ὅτι εἶναι πρέλα ν' ἀποθάνῃ τις δι-ὅτι ἄλλος τὸν ἐσυκοφάντησεν· ἔστω! ἀλλ' ἡ πρέλα τοῦ ἀποθάνοντος δικαιολογεῖ τὸ ἐγκλημα τοῦ συ-κοφαντήσαντος; Ἄς σῶς φέρω καὶ παραδείγματα. Ἐάν ἀποκρινόμενος εἰς τινὰ παρατήρησιν τοῦ δε-μάχου εἰπῆτε πρὸς αὐτόν· « ναί, ἔχεις δικαίον· πλὴν ἐξ αἰτίας τοῦ γείτονός μου ὁ ὁποῖος εἶναι μέ-θυσος, χαρτοπαίκτης, κτλ, δὲν τὸ ἔκαμα, » νομί-ζετε ὅτι οἱ λόγοι αὗτοι ὀκ μείνωσιν ἄνευ ἀποτε-λέσματος; Βίβατε, φίλοι μου, ἀπατημένοι· ὁ κακὸς λόγος διαδίδεται, ὁ χρόνος τὸν ἐπικυρόνει, καὶ ἡ δι-καίωσιν πολλὰκις ἐπιλαμβάνεται τοῦ πράγματος. Πολλὰκις ὁ συκοφαντηθεὶς βίπτεται εἰς τῆς φυλακᾶς. Ἀλλὰ θὰ με εἰπῆτε καὶ πάλιν ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἐπὶ τέλους θριαμβεύει καὶ ἐκεῖνος ἀθιώνεται. Συνομι-λογῶ· ὅταν ὅμως ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν οἰκίαν του, ὅχι μόνον εὐρίσκει τὰ συμφερόντά του βεβλαμμένα; ἀλ-λά καὶ τὴν ὑπόληψιν του ζημιωμένην εὐρίσκει τὴν σὺγγον, τὰ τέκνα του πάσχοντα ἠθικῶς ἐνεκα τῆς φυλακισίας του, καὶ τῶσα ἄλλα!

ματικὸν ἐξωμολογήθη τὰς ἀμαρτίας του, καὶ τὰς βαρύτερας, μὴ ληθμονήσας καὶ τὴν κλοπὴν τοῦ σταυροῦ, καὶ τὴν χάριν κομπασιμῶ ἐπίδειξιν αὐτοῦ. « Εἶμαι ὅμως ἔτοιμος, ἐπρόσθεσε, νὰ τὸν ἀποδώσω. » — Ἀλλὰ τὴν τιμὴν τῆς νέας τὴν ὁποίαν ἐκλεψας ἐπίσης, εἶπεν ὁ πνευματικὸς, ἠμπορεῖς καὶ αὐτὴν νὰ τὴν ἀποδώτῃς; — Πῶς λοιπὸν νὰ κάμω; ἠρώτησεν ὁ ἐξωμολογούμενος. Ὅτε διέσπειρα ψευδεῖς φήμας περὶ αὐτοῦ δὲν εἶχε σκοπὸν νὰ τὴν ἀτιμάσω, καὶ διὰ τοῦτο πιστεύω δτι οἱ λόγοι μου δὲν ἐπέφεραν τὸ κακὸν τὸ ὁποῖον φροντίζεσθε. Πῶς δὲ νὰ εὖρω ὄλους τὰς νέους εἰς τοὺς ἄπορους ἀνοήτως ἐκαυχῆσθην ἕνα εἰπῶ εἰς αὐτοὺς τὴν ἀλήθειαν; Ἄν εἶναι προτιμότερον ν' ἀφῆσω μὲν τὸ πρᾶγμα νὰ ληθμονηθῆ παρὰ νὰ τὸ ἀνανεώσωμεν; Ὁ πνευματικὸς βίμως μὴ πειθόμενος· « Μεγίστη ἀμαρτία, ἀπεκρίθη, εἶναι ἡ συκοφαντία, ἔστω καὶ ἀπλουστάτα. Ὁ συκοφαντηθεὶς καὶ ἔχει ὁ συκοφαντήσας εἶναι μόνος δικαίως τοῦ κακοῦ τὸ ὁποῖον ἐπαθεῖν. Ἡ ἐπανόρθωσις εἶναι ἀναγκαία, καὶ πρέπει νὰ γείνη ἀμέσως καὶ ὅσον ἐνδέχεται ταλεῖα. Ὁ θάνατος τοῦ συκοφαντηθέντος ἀθώου ζητεῖ ἐκδικησιν παρὰ Θεοῦ, καὶ τὸ ἐγκλημα εἶναι τόσον μεγάλον ὅσο μεγαλύτερα εἶναι ἡ ἀρετὴ τὴν ὁποίαν ἠμαρτύρησε. »

Τοιοῦτοι ὑπῆρχον οἱ λόγοι δι' ὧν ὁ πνευματικὸς βοηθούμενος καὶ ἀπὸ παραδείγματα τῆς Γραφῆς καὶ τῶν ἁγίων, ἐδοκίμησε νὰ κατορθώσῃ τὸν Δημή-τριον νὰ ὁμολογήσῃ πρὸς τοὺς φίλους του δτι ἐσυκοφάντησε τὴν νέαν. Ἀλλ' οὕτως μὴ θελήσας νὰ ὑπακούσῃ, κατέφυγεν εἰς ἄλλον πνευματικὸν ὅστις ἐπίσης τὴν αὐτὴν ὁμολογίαν ἀπήτησε. Καὶ ὅμως ὁ Δημήτριος ἐζηκούθει ἀντιτείνων. Διευδύνθη λοιπὸν πρὸς τὸν Πάπαν αὐτὸν ἐλπίζων ὅτι οὗτος, συγκαταβαλὼν πρὸς τὸ ἀμαρτημα χάριν μάλιστα τῆς ἐπισήμου θέσεως τοῦ πράξαντος αὐτό, ἤθελεν ἐπιβάλει αὐτῷ τιμωρίαν ἥττον ταπεινωτικήν. Ἀλλ' ὁ Πάπας, ἐνάρτετος ὅτι καὶ εὐσεβὴς, δὲν ἤθελε κατ' οὐδένᾳ λόγον νὰ ἐνδώσῃ. Περιγράφας καὶ αὐτὸς τὰ δεινὰ ἐπακλόουκα τῆς συκοφαντίας, ἀπήτησε νὰ ἐκτελεσθῆ ἡ ἀπόφασις τῶν δύο προγενεστέρων πνευματικῶν τοιαύτη ὅπως ὑπῆρχον ἡ ἐπιμονὴ τοῦ ἐξωμολογούμενου ὥστε ὁ Πάπας ἐνέδωκεν εἰς τέλος ἐπὶ τῷ ὄρω τούτῳ· « Τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς ἐπανόδου του εἰς τὴν πόλιν τῆς γεννήσεώς του, νὰ διανοκτερεύσῃ ὁ ἀμαρτωλὸς ἐντὸς τῆς μητροπόλεως ἀγρυπνος καὶ προσευχόμενος. » Ἐννοεῖται ὅτι ὁ Δημήτριος ἐδέχθη περιχαρῶς τὴν ἀπόφασιν ταύτην.

Ὅτε μετὰ τινος ἡμέρας ἔρχεσθαι εἰς τὴν πατρίδα του, ἡ καιρὸς ἦτον ἱερῶς. Ἐπειδὴ δὲ τότε εἶχε σημαίνει ἡ ἕκτη ὥρα, ἐνόμισε καλὸν νὰ ἐμπληρώσῃ ἀμέσως τὴν νύκτα ἐκείνην τὴν ποιήν του. Ὅταν μάλιστα ἐνηγαλισθῆ τοὺς συγγενεῖς του, ἀκούσας μάλιστα πενήθιμος ψαλμωδίας καὶ ἰδὼν φῶτα καὶ νεκροκράβ-βαταν διευθυνόμενα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπροσκαί-σθη δτι ἔχει νὰ ἐνασχοληθῆ εἰς σπουδαιότητα ὑποθέσεις· ἀφῆκε λοιπὸν τοὺς περὶ αὐτὸν καὶ ἀναμνη-σθεῖς μετὰ τοῦ πλήθους ἦλθεν εἰς τὸν ναόν. Στραθεῖς δὲ ὅτιθεν μίας τῶν ὀγκωδῶν στηλῶν, εἶδε τὸ φέρον

Φεύγετε λοιπόν, τέκνα μου, τὴν συκοφαντίαν καὶ τὴν κακολογίαν ὡς θὰ φεύγετε τὸν διάβολον αὐτὸν, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦτο λέγεται διάβολος διότι συκοφαντεῖ καὶ διαβάλλει.

Γ Λ Ω Σ Σ Α Ρ Ι Ο Ν

ΤΗΣ ΚΑΘ ΗΜΑΣ ΒΑΛΗΝΙΚΗΣ.

—οοο—

Περὶ πολλῶν ἐτῶν μέρη τινα τῆς ἐλευθερίας καὶ δούλης Ἑλλάδος ὡς ἀπλοῦς διαβάτης καὶ ἄλλα ἔχων καθήκοντα, ἐσημαίωσα ἐν περιόδῳ λέξεως ἢ ἤκουσα προφερομένης ὑπὸ χυδαίων, ξένων μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρὸς τοὺς ὁμιλοῦντας καθυρτώτερον τὴν γλῶσσαν, σχεδὸν δὲ πάντοτε ἑλληνικὰς, ἢ τοῦλάχιστον ἑλληνικὰν ἐχούσας τὴν ρίζαν. Εἰς τὰς λέξεις ταύτας προσθεὶς μετὰ ταῦτα καὶ ἄλλας, ἢ ἐπορίσθην ἐκ τῶν συνομιλιῶν μου μετὰ κατοικῶν διαφόρων μερῶν, ἐπτοχάσθην ἀφέλιμον νὰ ἐπιδοθῶ, εὐκαιρίας δοθείσης καὶ κατὰ τὰς ἀσθενείας μου δυνάμεις, εἰς ἐπαύξεισιν αὐτῶν δι' ἐπίτηδες ἐπισκέψωμαι, ἐπαρχίῳ τινων, εἰς ἀνίχνυσιν τῶν γενεθλίων καὶ ἐτυμολογίαν αὐτῶν, εἰς σύγκρισιν μετὰ τῆς ἀρχαίας, εἰς ἀναζήτησιν τῆς ἐποχῆς καὶ ἢ καὶ τῶν αἰτίων δι' ἃ παρεσθάρησαν, καὶ πρὸ πάντων εἰς ἐξέτασιν ἐκείνων (αὗται δὲ δὲν εἶναι ἐνθάδε) αἰτίνας οὐσαι ἀναπτόμεναι ἑλληνικώταται τὸν χαρακτήρα, τὸν τύπον καὶ τὸν ῥυθμὸν, ὅπως οὐδ' εἰς τοὺς συγγραφῆς οὐδ' εἰς τὰ λεξικά σώζονται. Τῶν τελευταίων τούτων ἢ ἔρευνα μοι ἐράνη δειπότε σπουδαιότερη ὡς ἰσχύουσιν, εἰμὲ ὅλως ν' ἀντικρούσῃ, τοῦλάχιστον νὰ συντελέσῃ καιρῶς εἰς ἀντίκρουσιν τῆς παραδόλου ἐκείνης ἀξιώσεως, ὅτι συνετρέθη ἡ ἄλυσις τῆς ἡμετέρας ἐθνότητος, καταποντισθεῖσας ἀρδῆν συμπάσης τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς ὑπὸ τοῦ χειμάρρου τῶν Σλαύων, διότι ἐν τῷ ὄντι ὁ καταποντισμὸς οὗτος ἐγένετο, πῶς ἀντὶ ξενικῶν ἄλλων λέξεων αἰτίνας; ἔπρεπεν εἰς ἀνάγκης νὰ γίνωσι κτῆμα τοῦ λαοῦ, ἐπέπλευσαν τόσαι γνησιόταται ἑλληνικαὶ τὰς ὁποίας, μὴ εὐρισκομένης, ὡς εἴρηται, εἰς τὰ βιβλία, δὲν ἐδανείσθημεν παρ' αὐτῶν; Ποία ἢ σλαυικὴ φυλὴ ἢ διδάξασα τὸν ὄχλον νὰ λέγῃ κοπελίωδες καὶ ὄρως καὶ θράσσιος καὶ ἀμβροδέκτης καὶ ἀμβολὴ καὶ ἰακκιά, μόλις δὲ κατορθώσασα νὰ καταλείψῃ ἀδιόρατά τινα καὶ σπανιώτατα γλωσσικὰ ἔχῃ, ὡς ζακόνι καὶ σπολοκίτι, καὶ ταῦτα εἰς τὰς βρισιότερας ἴσως ἐπαρχίας τῆς ἑλληνικῆς χώρας;

Ἡ ἐξέτασις ἄρα ἔχει ἱστορικὴν καὶ διὰ τοῦτο πολλὴν τὴν ἀξίαν· ἀλλ' εἰς ἐμὲ εὐμοιροῦντα προαιρέσεως, ἐπέλιπον καὶ ἐπιλείπουσιν ἐτι δυστυχῶς καὶ βοηθήματα καὶ χρόνος. Πολλὰς ἢ δυνάμεις τῆς προαιρέσεως, συναντιλαμβανόμενης καὶ τῆς ἐπιμελείας, ἐγείρει τρόπαια κατὰ τῆς ἀσθενείας τῆς μαθησεως; ἀλλ' ἐν Ἑλλάδι, τίς ὁ λόγιος ὁ δυνάμενος μὲν

νὰ πράξῃ τι ἀξίον λόγου, ἔχων δὲ καὶ τὴν τύχην συνεργούσαν. Οἱ μὲν λόγοι πάντες σχεδὸν ὄντες πένυτες ἐργάζονται ἐκ τοῦ προχείρου (να πορισθῶσιν ἄρτον, οἱ δὲ πλούσιοι, διαφέροντες κατὰ τοῦτο τῶν πρὸ τοῦ ἀγῶνος, δὲν ἐνισχύουσι τὰ ἔργα αὐτῶν.

Ἄσθηκα λοιπὸν παρεβρίμμενας τὰς σημειώσεις μου, οὐδ' ἤθελον πλέον ἀναπολήσει αὐτάς, εἰμὲ ἀνευθύνισέ μοι τὰ περὶ τούτων ἢ περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς γλώσσης πραγματείας τοῦ Κ. Σ. Ζαμπελίου (α). Ὁ σοφὸς συγγραφεὺς προτρέπει πάντας νὰ δημοσιεύωσιν, ἔστω καὶ ἀνεπεξεργάτως, ὅτι ποτὲ ἠθασυρίζουσι περὶ τῆς γλώσσης ταύτης, καταλείποντες ἄλλοις τὴν περαιτέρω ἔρευναν.

Εἰς τὴν προτροπὴν ταύτην ὑπακούσας δημοσιεύω τὰς σημειώσεις μου ὅπως τὸ πρῶτον κατέγραψα, μὴδὲν μεταβάλλων καὶ μὴδὲν προσθεὶς ἢ ἀφαίρεισας. Προειδοποιῶ δὲ τὸν ἀναγνώστην ὅτι εἰς τὴν καταγραφήν, δύο τινα εἶχον ὑπ' ὄψιν, πρῶτον, τὴν σημειώσιν λέξεων μὴ περιεχομένων ἐν τοῖς Ἀτάκτοις τοῦ Κοραῆ, καὶ δεύτερον, τὴν ἐρμηνείαν ἄλλων περιεχομένων μὲν ἀλλ' ἐξηγουμένων ἀτόπως ἢ ἀτελῶς. Πιθανὸν ὅμως ἐπανελάβον ἀπλῶς καὶ πολλὰς ὑπαρχούσας ἐκεῖ, διότι σπανίως παρεβάλλον πρὸς ἐκείνας τὰς σημειώσεις μου· πιθανώτατον δὲ καὶ ἐλανθᾶσθην κατὰ τὰς ὀλίγας ἐρμηνείας μου· ἀλλὰ παρακαλῶ τὸν ἀναγνώστην νὰ μὴ με κατακαρίῃ ἐνθυμούμενος ὅτι κοινοποιῶ τὰς σημειώσεις μου ὅπως εἶχον, ἀνευ ἐπιθεωρήσεως.

Πλησίον ἐκάστης λέξεως ἐφρόντισα νὰ σημειώσω τοῦ ἤκουσα ἢ τοῦ ἔμαθον αὐτὴν λεγομένην. Εἰδέ που δὲν ἀναφέρεται ὁ τόπος, τοῦτο δηλοῖ ὅτι εἶναι κοινὴ εἰς πᾶσαν ἢ τοῦλάχιστον εἰς τὴν πλείστην Ἑλλάδα.

Ἐύχομαι ὅπως καὶ ἄλλοι ἀσχοληθῶσι συντονότερον εἰς συλλογὴν τοῦ ἠθασυροῦ τούτου τῆς καθομιλουμένης (β)! Ὅποια δὲ ἢ ἐκ τῆς τοιαύτης συλλογῆς ὠφέλεια καταδείχθη μὲν ἰκανῶς παρὰ τοῦ αἰοδίου Κοραῆ καὶ παρ' ἄλλων, ὑπέδειξε δὲ κἀγὼ δι' ὀλίγων μὲν ἀλλὰ πρακτικώτερον ἴσως πρὸ δύο περιπέου ἐτῶν ἐν τῷ 145 φυλλαδίῳ, σελ. 19.

Ν. Α.

Α'.

Ἄθαρσιά. Συνήθως λέγεται κατ' ἐπιφώνησιν, ὅσον « Καλὴ ἄθαρσιά! » καὶ « τί ἄθαρσιά! » ἐπὶ τῶν ἀσχολουμένων ἢ τῶν φροντιζόντων περὶ πραγμάτων μικροῦ λόγου ἀξίων. Παρὰ τοῦ στερητικῆς α καὶ τοῦ βέρος.

Ἄθρουναίς. Λάχανα ὑπόπικρα βραζόμενα καὶ τραηγόμενα μετὰ ἐλαίου. Ἐν Κωνσταντινουπόλει λέγονται καὶ ὄρως. Εἶναι τάχα ἢ βρουανία τῶν ἀρχαίων, ἢ μήπως ῥίζαν ἔχῃ τὸ ἄθρος.

Ἄγαθός. Λέξις ναυτικῆ. Γαλ. enaille, ἀγγλ. rabbet.

(α) Ἰδε Πανθ. φυλ. 100 σελ. 369 κτλ.
(β) Ἡ ἐφημερίς τῶν φιλομαθῶν ἑργασίαν ἐσχάτως νὰ δημοσιεύσῃ τριακτὴν γλωσσογραφικὴν ὄψιν, κατ' ἀξίωμα προτροπὴν τοῦ ἐπὶ τῆς δαμ. ἐκπαίδ. ὑπουργείου.

Ἄγγριζω. Ἐν Ἀμοργῷ. « Ἦγγρισε μου τὸ παιδί, » μεταβ. ἦτον μὲ τὸ ἀγγίσει, τὸ ἀνησθίσει. Καὶ οἱ ἀρχαῖοι αὐτοὶ ἔλεγον ἀγγίλλομαι ἐντὶ ἀγγρινομαί.

Ἀγλωσσαρ. Ἐν Ἀθήναις. Εἶδος φυτοῦ.

Ἀγγοριτζιά. Ἐν Ἀθήναις. Ἀγγριαπιδέα, καὶ οὐδ' ἀγκορίτσια, ὁ καρπός.

Ἀγιοποδῆ. Ἐν Καλλιουπόλει. Πτηνὸν φαινόμενον συνήθως κατόπιν τῶν ἀκρίδων, εἰς ἃς κηρύττον πόλεμον ἀκίθεκτον, φρονεῖ ἀδυσωπῆτως αὐτάς; διὸ καὶ ἐπικαλεῖται ἄγιον.

Ἀγιοποστολιτικά. Ἐν Κωνσταντ. Σῦκα ὠριμάζοντα τὴν τεσσαρακοστὴν τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων.

Ἀγκωιάζω. Ἐν Ζακύνθῳ. Mettre au pied du mur.

Ἀγκωιάρι. Ἀγκωγιαντὸς λίθος.

Ἀγκουλιζω. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. Λέξις πεποιημένη, ἐπὶ τῶν βρεθῶν ὅταν ἀρχίλωσι νὰ ἐκφέρωσιν ἀνάθροισ φωνάς.

Ἀγγρια. « Ἐξέπνησεν ἀπ' τ' ἀγρία μεσάνυκτα. » Ἀγγρία. Gibier, ὡς καὶ οἱ ἀρχαῖοι, ἀγγρέμια.

Ἀδράπανος. Συντορφεύεται δὲ πάντοτε μετὰ τοῦ ζηρός. « Ἀπέθανον ἢ ἀνεχώρησαν ὅλοι οἱ περὶ αὐτὸν, καὶ ἔμεινε ζηρός καὶ ἀδράπανος. » Ἐκ τοῦ στερητικῆς α, καὶ τοῦ δρέπανος; διότι τὰ ζηρά, ἢ κούδλωσ κόπτόμενα, δὲν ἔχουσι χρεῖαν δρέπανου.

Ἀετονόχια. Σταφυλὴ μακρὰς καὶ γαμφῆς ἔχουσα τὰς ῥάγας, ὡς τοῦ ἀετοῦ τοὺς ὄνυχας.

Ἄλοματα. Ἐν Ἀθήναις. Λάχανα ἀλλαχοῦ λεγόμενα ῥόκα, ἐπειδὴ τρώγονται καὶ χωρὶς νὰ ζεματισθῶσιν. Ἄ-ζέω.

Ἄλη. « Ἄλην τοῦ ἀέρος, » ἦτοι μάταια, πτεροένητα.

Ἄνοιτιάς. Ἐν Μυκόνῳ. Ἀγγριωλαχάνων εἶδος.

Ἀκριβοθώρητος. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ὁ σπανίως ἐπισκεπτόμενος τινα. « Κάτι ἀκριβοθώρητος! » λέγουσιν ἐτι καὶ τὴν φράσιν ταύτην ἐλλειπτικῶς « σὺν τὰ χίονα » ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας.

Ἀλημορῆτις. Ἀρσ. Ἐν Ζακύνθῳ. Ἡ ἄλοη μετ' ἧς ἀλείφουσι τοὺς μαστοὺς αἱ γυναῖκες ἢ ἀπογαλακτισθῶσι τὰ παιδιά λαχμονοῦντα τὸ γάλα.

Ἄλεκτορας. Ἐν Ἀθήναις. Πετεινός.

Ἀλιφόνια. Οὐδ'. ἐν Ἰδρᾷ. Εἶδος λαχάνων τραηγόμενων ἐντὶ ἀδυσταχῆς. Ἡ πρώτη συλλαβὴ εἶναι ἢ ἄλις, ἐπειδὴ φρόνται περὶ τὴν παραλίαν.

Ἄλιουσιναίς. Ἐν Χίῳ καὶ ἀλλαχοῦ. Distrail, ὁ ἀλλαχοῦ ἔχων τὸν νοῦν. Κακῶς ἐρμηνεύει τὴν λέξιν ὁ Κοραῆς (Ατ.) διὰ τοῦ ἠεθῆτός.

Ἄλετριδες. Ἐν Μυκόνῳ. Λάχανα ἀγρία τραηγόμενα. Ἀλετριδῆς ὀνομάζουσιν οἱ ἀρχαῖοι τὰς μυλωθρούς.

Ἄλιοπρόσαλλος. Ἐν Ἀμοργῷ. Εἰς τὴν αὐτὴν τῶν ἀρχαίων σημασίαν.

Ἄλετροπῆδι. Οὕτως ὀνομάζουσιν οἱ χωρικοὶ τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Σοῦριου ὡς ὀνομάζοντα τὸ ἀλέτρι (ἀροτρον).

Ἄμραντος. Ἐν Νάξῳ. Τὸ ἀλλαχοῦ πτηνόσκαθιον. Ἰδε καὶ Ἀτσάραντος.

Ἀμπέλι. Croute de lait.

Ἀμπρουκούραις. Μεγάλα σῦκα πρωτοφανῆ. Ζήτ.

καὶ Ἀγιοποστολιτικά:

Ἀμπολή. Ἐν Ἀθήναις τὸ βυάκιον δι' οὗ μεταβιβάζεται τὸ ὕδωρ ἀπὸ ἐνὸς εἰς ἄλλο μέρος. Ἐλεγον καὶ οἱ Ἴωνες ἀμβολιάδην ἐντὶ ἀναβολιάδην, ἐπὶ ὕδατος, ἀπὸ τοῦ ἀνω βέλλειν. Τὸ ἀμπολή εἶναι βεβλῶς τὸ μὴ σωζόμενον τῆς ἀρχαίας ἀμβολῆ. Ὅρα καὶ ἀναβάλλουσα.

Ἀμελίτητα. Ἐν Σπέτσαις, τὰ ἀγγόρια, κατ' ἐφημερίαν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ μελετῶνται, νὰ ὀνομάζωνται.

Ἀνασπῶ καὶ κουβαριζῶ. Ἐν Ἀθήναις. Λέγονται πάντοτε ὁμοῦ, ἐπὶ τῶν ματαίως κατατριβόντων τὸν χρόνον ὡς ὁ Σίσυφος ἀνακυλῶν τὸν λίθον.

Ἀνασυρτόν. Ἐν Ἀθήναις. Τὸ ἀλλαχοῦ τουρκιστὶ λεγόμενον τσεγγῆλι.

Ἀνάπαλιον. Ἐν Χίῳ. Ψωμί ἀνάπαλλον, τὸ ἄλλως σύνταρον, frais, ὡς ἀνεῖ ἔλεγον ἄρτος ἀναπάλων (palpiani). Ἰδε καὶ Σόνωρος.

Ἀναγούλια. Nausée καὶ ῥῆμα.

Ἀναγουλιάζω. Καὶ μεταφορικῶς, « τὰ λόγια σου μὲ ἔφεραν ἀναγούλιαν, ἢ μὲ ἀναγούλιεσαν, » ἦτοι μὲ ἀήθισαν.

Ἀναθρογιά. Ἀνομβρία.

Ἀνδριάς. Ὀν. κέρ. Ἀνδρέας. Σημειῶ τούτο ἐνταῦθα χάριν τοῦ ἐξῆς ῥητοῦ « Στῆς τριάντα κ' Ἀνδριάς, στῆς ἐξῆ κ' ὁ Νικολάς. » Ἦτοι τὴν 30 Νοεμβρίου εορτάζομεν τὸν Ἀγ. Ἀνδρέαν, καὶ τὴν 6 Δεκεμβρ. τὸν Ἀγ. Νικόλαον.

Ἀντάραις καὶ τρεχάματα. « Ἐχει— » εἶναι affairé.

Ἀνοικτομάτης—ἡσσα—ικον. Πνευματώδης, ὁ ἀλλαχοῦ ἔξυπνος. Λέγομεν καὶ εἰρωνικῶς « Ἀνοικτομάτικο εἶν' τὸ στραῦ. »

Ἀνδρομίδα. Ἐν Ἀθήναις καὶ Πελοποννήσῳ. Τάπησ. Ἴσως παρὰ τοῦ ἐνδρόμις τῶν ἀρχαίων.

Ἀνεμοπύρωμα. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἐρσοπέλας, τὸ ἀλλαχοῦ ῥοσιπέλιο. (Ὅρα τὴν λέξιν κατὰ τὴν). Ὁ Κοραῆς (Ατ. Β'. σελ. 16) τὸ ὀνομάζει καὶ ἀερικόν· ἀλλ' οὐδαμῶς ἔτυχε νὰ ἀκούσω τὴν λέξιν.

Ἀνατριχίλαις. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. Τὰ ἀλλαχοῦ Σήγκριτι· διότι ἀνασκηδόνονται αἱ τρίχες. Καὶ ῥῆμα ἀνατριχιάζω.

Ἀναβάλλουσα. Ἐν Νάξῳ. Πηγὴ ὕδατος. Ὅρα Ἀμπολή.

Ἀντελλιάδος. Ἐν Ζακύνθῳ. Ἡγῶ.

Ἀνασθῶρα. Ἐν Μυκόνῳ. Ἀντλῶ ἀπὸ τοῦ φρέατος. Λέγεται δὲ καὶ μεταβατικῶς ἀνασθῶρω τὸ μπαουρλί, ἢ ἦτοι τὸν κάδον.

Ἀνεμοσύρτης. Ἄνεμος μετὰ λεπτῆς χίονος. Ἄνεμος—σύρω.

Ἀναφιλοτόν. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ὁλολυγμός, sanglot. Κατ' ἀρχῆς θὰ ἐλέγετο ἀναφιλοτόν, παρὰ τοῦ ἀνω καὶ φλόω, σημαίνοντος ἀναθρόω.

Ἀναθῶς. Ἐν Ζακύνθῳ. « Ἐχω θέρμη ἀναθῶς, » ἦτοι ἀνάως. Λέγεται δὲ εἰς μόνην ταύτην τὴν φράσιν.

Ἀναμαλλιάρης—ἀρα—ικον. Échevelé. Ἄνωμαλλία.

Ανάγυρμα. 'Εν Μάνη. Κολικώπυρος. Είναι δε περίεργος και ή εκεί γινόμενη θεραπεία του, εξ ής και ή λέξις. Θέτουν εντός σινδώνης ή άλλου τοιούτου τόν πάσχοντα εξηλωμένον, περιτυλίσσουσιν αυτόν, και μετά ταύτα δύο άλλοι κρατούντες τας άκρας τόν στρέφουσι μετά ταχύτητος, έως ου έμέση ή αποκαρωθή, και επέλθη ούτω ή θεραπεία.

Ανασηκώμαι. Ο Κοραής τó γράφει πάντοτε άνευ προθέσεως και όμως λέγομεν άνεσηκώθη, άνεσηκώσου, κλ. Ούτω συνθέτως έλέγετο και παρά τών αρχαίων, ως παρατηρεί και αυτός ο Κοραής ('Ατ. Α' σελ. 207).

Αναγαλλιάζω. Τό αγαλλιάζομαι τών αρχαίων μετά της προθ. ανά κατ' επίτασιν, ως έλέγετο και άναγελλάω, κλ. « Άνεγάλλισεν ή καρδιά μου. »

Αντικρύζω. « Τόν άντικρύσα εις τόν όρμον, » και « ή οικία άντικρύζει με τήν άλλην » κλ.

Αντίγαρη -ή- 'Εν Κωνσταντινουπόλει, ή όγδόη ήμέρα μετά τόν γάμον (τήν γαράν) βτε πολλάκις εροτάζεται αυτη μετά χορών και μουσικής.

Αναστατόνω, και Αναστατόνομαι. Τό μεν πρώτον ενεργητ. τó δε δεύτερον, αυτοπ. « Άλλαχού λέγονσι αμ' εσήκωσε, και εσηκώθηκα εις τó ποδάρι. »

Αραμίτης. 'Εν Κρήτη. Τράντα, brotella. Άνω-ώμος.

Απέργειο -τό- 'Ο από της γής άνεμος.

Αποδοσίδι. 'Εν Αθήναις και Αίγαίω. Δάδρον γελόμενον. Άπο-δίω.

Αποσάτηκε. 'Αλλ' εις μόνον τούτον τόν χρόνον και άπρος., επί άσθενοϋς άναλαβόντος μεν τήν υγείαν του, ούτινος όμως ή νόσος άφήκε λείψανα δρατά.

Αποβολή. 'Εν Κωνσταντινουπ. Fausse-couche. Αποβάλλομαι. Faire une fausse-couche. « Άπεβάλλθηκε ή σύζυγός μου. » 'Εν Ζακύνθω λέγουσι σκοτόνομαι. (Όρα τήν λέξιν ταύτην.)

Απηλή. 'Εν Αμοργώ. « Είναι πολλή άπηλή και δέν ήμπορώ νά καλλιεργήσω τόν άγρόν μου, » ή γουν πολλά νερά και λάσπαι προσελθούσαι εκ βροχής. Παρά τού πηλός.

Απλετος. 'Εν Αμοργώ. Όπως και οι αρχαίοι.

Απλάδαινα και απλάδα. 'Εν Αίγαίω. Βαθύ και μεγάλον πινάκιον, τó όποιον πινάκι και τσανάκι καλείται άλλαχού. Παρά τού απλατος Ισοδονάμου τή απλετος. 'Ο Κοραής ('Ατ.) παράγει τó απλάδαινα από τó πλάθαιον. Πιθανόν όμως νά ετυμολογηται και παρά τού απλάω, διότι αι απλάδαινακί είναι μεγάλα και άνοικταί.

Αποκίτω. Απογαλακτίζω και παθητ. « τó παιδί αποκίπηκε. »

Αποτάζω. 'Εν Κωνσταντιν. Αποκτώ. « 'Ο άνθρωπος αυτός είναι τόσοσ παραλυμένος, ώστε ουδ' όβολόν κατώρθησε ν' αποτάξη. » Είς τήν περιστασιν ταύτην λέγομεν και παροιμίαν « Έχει ό σκύλος καλτσόδετι; »

Αραλάγη. 'Εν Αθήναις, τó άλλαχού τσεγγέλι.

Απαράλλακτος ως οι αρχαίοι. Πρόσθεσι εις τά 'Ατ. σελ. 8. (Ίδε άναμυρτόν.)

Αργεύω. 'Εν Άνδρω. Αργεύει τó παιδί, ήτοι ή-

συχάζει ως άρνιον Ισως δε και από τó ερηνεύω. **Αράθυμος.** 'Ο θυμώδης. Ά-ράθυμος, ό μη ών άπαθής.

Άρεσκιά. 'Εν Ζακύνθω. Προικοσύμφωνον, όπερ έν Αθήναις λέγεται εξωφύλλι.

Άρτύνω και άρτύνομαι. Παρά τού αρχαίου άρτύω· αλλά σήμερα λέγεται επί τών άσθενών και τών ευλαβών τών κρεωφαγούντων μετά νηστειαν.

Άσκολύμβροι. 'Εν Μυκόνω. Λάχανα άγρια τραγόμενα. 'Ο σκύλυμος, νομίζω, τών αρχαίων.

Άσήκωτορ. Φόρεμα άσήκωτον, excessivement riche et pesant.

Άτσάραντος. 'Εν Νάξω. Χλωρίς, verdier. "Έχουσι και στίχον οι Νάξιοι

« Άτσάραντες κι' άμάραντες, φίστος και βεκουέλι, »
 « Έπαρκαλαδίσαν μ' ένα καλό σγαρόλι. »
 « Βγήκε μία παλιογριτόλια »
 « Και τά έγεβίτισ' ένα. »

Άμάραντος είναι τó άλλαχού σακχι, tarin, φίστος, ό σπίνος, βεκουέλι (άγινώ), γριτζόλα ή φινίτα (linotte) και σγαρόδελι ή καρδερίνα. Γεβεντίζω, σημαίνει έντροπιάζω· ήτοι, ένθ' έντε εκ τών ήδυφωνοτέρων πτηνών διηγωνίζοντο, μία γραία φανέτα έλθοϋσα εις τó μέσον κατέβηκεν αυτά. « Η γρηά κόττι, λέγει ή παροιμία, έχει δυνατόν ζωμόν. »

Άστειόμοι. Plaisanter, μεταβ. και άμετιόβ.

Άστογιά. 'Εν Πελοποννήσω. Άστογιά σου! έπιφωνηματικώς προς τόν λέγοντα άστειόν τι και ειρωνικόν. 'Εξ άν. έλεγεν ό έπιφωνών « δέν ήξεύρεις τί λέγεις δέν ευστόχησες. »

Άσπροπρόσωπος. ή Μ' εύγαλες άσπροπρόσωπον, » ήτοι μ' έδικαιώσες δέν μ' έκαμες νά έντραπώ. Ίδε και 'Ατ. Β' σελ. 71.

Άσθαστον. Ιατρικόν άσθαστον, τó άπταιστον.

Άβλήομαι. 'Εν Κωνσταντινουπόλει. Βιάζομαι συνήθως διά της θύρας. « Από αυτήν τήν θύραν αβλήζομαι πάντοτε. »

Άδγουλάτορ. Είδος σταφυλής όγκώδη έχούσης τήν βίγα.

Άδύτω. 'Εν Άνδρω. « Τόν άφησε πρόσωπον έκόν του, » ήτοι άντιπρόσωπόν του. »

Άγνάρι. Τό άλλαχού τυπάρι, patron, modele, ήτοι ιχνάριον, παρά τού έγνος.

Άγρη. 'Ο λεπτότερος άλευρος, ως και οι αρχαίοι.

Άψηρώ, braver.

B.

Βατταλαλιώ. 'Εν Μυκόνω. Φλυαρώ. Οι αρχαίοι επωνόμαζον τόν Δημοσθένην βάτταλον.

Βελοϋ. Είδος πλοίου.

Βικος. 'Εν Πελοποννήσω. Είδος άγγείου, όπως και οι αρχαίοι.

Βήκος. 'Εν Αθήναις, τροφή τις βοδιν.

Βογκά και Βογκολογώ. Γόμιγ, ιδίως επί άσθενών.

Βούβαλ Σίγα, αλλά συνήθως προστικτικώς και βουδαβήτε· εις δέ τó τρίτον πρόσωπον μετά τού

ας· ολον· άς βουδαβούν. Λέγομεν και παρωχ. υέβου· εις τήν κύριον αυτού ποσότητα σπόρου ίσην προς εάθηκα. » λέγεται ένιοτε και άντι όνόμ. Θηλυκού· ατί βούβα σ' εκέλλασε; »

Βουλιάζω. Ίδε 'Ατ. Δ'. σελ. 58. Λέγομεν και μεταφ. « ή άποθήκη μου βουλιξ » δηλαδή είναι πλουσία εις πράγματα· και υβουλιξ ή οικία μου από τó πληθος. »

Βολή. 'Εν Θράκη. « Πηγαίνω εις τήν βολήν » ήτοι εις άλλευσιν θύνων. 'Ο Πρόδοτος ειπε (Α'. 62) « έβήθη ή βόλος, » και ό Πλούτ. έν βίω Σόλ. « και έξένων εκ Μιλήτου πριαμένων τόν βόλον. »

Βούσυκα. 'Εν Κεφαλληνία, και Βόσυκα έν Άμοργώ. Σύκα μεγάλα. Βούσ-σύκα.

Βολίτσα. 'Εν Πάτραις.

Βούλια. 'Εν Κωνσταντιν. και άλλαχού. Καθετή, ligne à recher.

Βοτανολογώ. Συλλέγω βότανα.

Βουκολιό. 'Εν Αθήναις. Όπως και οι αρχαίοι βουκολιον, μάνδρα.

Βουρδονάρης και βορδονάρης. Χλευστικώς μεν επί άμαθών και άποτρόπαιον έχόντων τó εξωτερικόν Ιερωμένωσ σπουδαίως δέ επί τών έν μοναστηρίοις δοκίμων, τών άσχαλουμένων εις τήν φροντίδα τών κτηνών, κτλ. Έτι δέ σημαίνει και υποτακτικόν (frége-lay). Παρά τού λατιν. burdo, ήμίονος. Λέγοντες λοιπόν τούς άμαθείς Ιερείς βουρδοναρίδας, έννοούμεν βτι μόνον εις όδηγίαν ήμίονων είναι καλοί.

Βράζω. 'Εν Άνδρω. Τών αρχαίων τó βρώω.

Βύθος. Assouppissement. Ίδε και 'Ατ. Β' σελ. 88.

Βατοϋρ. 'Εν Μακεδονία. Γύψ. Γάλ. vauteur.

Γ.

Γαλάρι. Ίδε και στρώγχα. 'Εν Πελοποννήσω και Αθήν. Η μάνδρα τών προβάτων και αιγών.

Γάτα. « Έμεινεν ως γάτα ζεματισμένη » και ησχυμμένος.

Γαϊδουρολάτης. 'Εν Αθήναις. Όνη-λάτης.

Γεβεντίζω. Ζήτ. Άτσάραντος.

Γελά. « Έφαγα όσον νά γελάσω τήν δρεξίν μου endormir. »

Γελατίζης. Απατεών. Ονομάζουσι δέ ούτω οι χωρικοί τόν άστέριζ Δία, διότι ένιοτε ανατέλλων πρή τού άυγερινού τού άπατά, και τόν εκλαμβάνουσιν άντι τούτου.

Γητεύω. 'Ο Κοραής παράγει τήν λέξιν παρά τού γοητεύω· άλλ' έν τώ Εξ κανόνι της έν Τρούλλω Συνόδου και τού Μ. Βασιλείου γράφεται διά τού ν. « . . . και οι λέγόμενοι νεροδιώκται και γυρευται. » Ίσως διότι οι Γύφτοι ή Γύζοι (Gyianos) μεταίρ-χοντο ως και σήμερα τήν γοητείαν. Άγ ή ύπόθεσις αύτη άληθεύη, τότε οι Γύφτοι ήσαν γνωστοί εις τήν Εύρώπην άπ' αυτης της δ'. εκατονταετηρίδος.

Γιάγκος. 'Ο άσπής Άρης.

Γιάττες. Καί ή λέξις και ή παιγνία άραβικαί.

Γιόμορον. 'Εν Αθήναις. Τά γεωμόρια τών αρχαίων σήμερα δέ έννοούσι τó πάκτωμα τών υποστατικών επί συμφωνία τού νά διδω ό πακτωτής

εις τήν κύριον αυτού ποσότητα σπόρου ίσην προς τήν δοθείσαν αυτώ παρ' εκείνου.

Γινόμαι. ('Ίδε 'Ατ. Β' σελ. 91.) Τό εγίνη είναι έν χρήσει πολλαχού και σήμερα. « Έν Αίγινη δέν εγίνη, έν Ερμιόνη τελειώνει, » έλέγετο τó 1827 έτος; βτε οι πληρεξούσιοι τζε γ'. έν. συναλεύσεως διαιρεθέντες συνήλθον οι μεν έν Αίγινη οι δε έν Ερμιόνη. Λέγομεν και νά « γίνη εκ μέσου, » ως και οι αρχαίοι εκ μέσου γίγνεσθαι. »

Γαίρλα. 'Εν Αθήναις. Γή πετρώδης και άγνος.

Γλυκοσαλιότω. 'Εν Κωνσταντινουπόλει. « Βλέπει τας ώραιάς και γλυκοσαλιόνει, » l'eau lui vient à la bouche.

Γλυκοπέρινα. 'Εν Αθήναις. Τά γλυκόν τόν πυρήνα έχοντα βερούκοκα.

Γουρλότω. 'Εν Κωνσταντιν. « Έγουρλώσε τά μάτια του. »

Γουατίζω. 'Εν Κωνσταντ. « Η λύπη αυτή, ή τó έξοδον αυτό μ' έγανάτισεν, » ήτοι ώλιγώστευσε τήν υγείαν ή τήν περιουσίαν μου.

Γουβία. Κοίλον μέρος περιέχον νερόν, ως λάκκος.

Γουβρα. Urne, κυρίως τού λουτροϋ. 'Εν Ζακύνθω προσθέτουσι και σ λέγοντες σγουβρα.

Γρινιάζω. 'Εν Κωνσταν. boudier και

Γρινιάρης. Boudeur.

Γριτζόλα. 'Εν Νάξω. Η άλλαχού φανέτα, linotte.

Γραμμένα. Είς τó παίγιον τών χαρτίων les figures.

Γροΐκος. Group. Έλληνιστι ρώπος.

Γυναικατός. Θηλυδρίας, γυναικώδης.

Γυρλώ. « Τό έγύρισεν εις τó γέλιον. » Ούτω και ό Θουκυδίδης (Β. Στ'. Κεφ. 35) « Άλλοι δέ και πάνυ καταφρονούντες εις γέλωτα έτρεπον τó πράγμα. »

(Έπεται συνέχεια.)

ΚΑΛΙΟΣΤΡΟΣ.

—ooo—

Τού μυστηριώδους τούτου ανθρώπου πλείστοι γνωρίζουσι τó βνομα άλλ' ουχι και τόν βίον. Έκ τών περι αυτού γραφάντων οι μεν θεώρησαν αυτόν ως άγύρτην, άλλοι δέ ως έξαιών τινα άνδρα, και πολλοί ως θαυματουργόν, έχοντα τήν δύναμιν τού ανακαλέιν και αυτών τών τεθνεώτων τας σιάς. Τούτο όμως είναι βίβαιοσ ότι ουκ όλίγα μαθών μυστήρια, και χημικά και ιατρικά, κατά τας μακράς του περιηγήσεις, πολλά έπραξεν έργα θαυμάσια τώντι. 'Ο νοϋς και τó επιχειρηματικόν αυτού πνεύμα υπήρξαν άλλως άναμυρσίθητα διότι και ται γονεΐς έχων εύτελεις, —εγεννήθη δέ τó 1743 έτος έν Πανόρμω της Σικελίας, — και διά τούτο μηδεμίαν τυχαίαν άγωγής, έφθασεν εις περιωπήν ύψηλήν και άπέκτησε μέγα όνομα.

Και κατ' αρχάς μεν ώνομαζέτο Ιωσήφ Βάλαμος

Καλιστός.

επειδή δὲ ἀπατήσας χρυσοχόον τινὰ ἐν Μεσσηνίᾳ— αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ πρώτη πράξις τοῦ σταδίου του— ὅτι ὁ διάβολος ἀπεκάλυψεν αὐτῷ τὴν ὑπερβίον ἀνε- νότου θησαυροῦ, ἔλαβεν οὐκ ὀλίγα χρήματα, ἐδρα- πέτευσε, καὶ μετῴνομασθη κόμης Καλιστός. Μετὰ ταῦτα περιελθὼν τὴν Ἑλλάδα, τὴν Ἰταλίαν, τὴν Αἴγυπτον, τὴν Ἀραβίαν καὶ τὴν Περσίαν ἐγένετο καὶ δι' ἄλλων ὀνομάτων γνωστός, ποῦ μὲν παρουσιασθεὶς ὡς Ἀχαρὰ μαθητῆς τοῦ Ἀλθότα, ποῦ δὲ ὡς κόμης Φοῖνιξ, ἀλλαχοῦ ὡς μαρκίων Ἄννας, Πελλεργρίνης καὶ καθεζῆς. Καὶ ὅμως δὲν ἔλαθε τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ἀ- πατηθέντος χρυσοχόου· διότι ἐλθὼν τὸ 1773 ἔτος εἰς Νεάπολιν, ἀναγνώρισθη παρ' αὐτοῦ καὶ ἐρύλα- κίσθη ὡς κλέπτης· ἀποφυλακισθεὶς δὲ μετὰ δεκα- ἐπτὰ ἡμέρας καὶ μεταβάς εἰς Βενετίαν ἐνυμφεύθη ὡραία γυνῆκα, ὀψιτέρα χαλκουργοῦ, ἰδιαζόντως συντελεσάσαν εἰς τὰ περί πλούτου σχέδια τοῦ συ- ζύγου τῆς διὰ τοῦ κάλλους καὶ τῆς ὑπερ τὸ κα- θῆγον εὐπροσηγορίας τῆς.

Τοιαύτην ἔχον σύζυγον καὶ τάλμην ὑπεεβέλλου- σάν ὁ κόμης Καλιστός, ὅστις καὶ αὐτὸς ἦν ὡραῖος, εὐσώματος, στωμύλος καὶ εὐγενῆς τοῦ τρόπου, εὐ- κόλως καὶ πολλὰς πολλοὺς ἐξηπάτησεν. Ἐλεγε γὰρ ὅτι εἶχε τριακοσίων ἐτῶν ἡλικίαν, καὶ ὅτι τὴν νεό- τητα αὐτοῦ, ἦν ἐμελλε διὰ παντὸς νὰ τηρήσῃ, ὀ- φείλει εἰς τὴν πανάκειαν ἦν εὐρὴν κατεῖχε.

Ἐλεγε δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι οὐ μόνον εἶχε τὸ μυ- στήριον τοῦ κατασκευάζειν χρυσίον, ἀλλ' ὅτι εἶχε καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ἀναλύνει τοὺς ἀδάμαντας καὶ συγχωνεύειν αὐτούς. Ἦν δὲ καὶ φιλόανθρωπος καὶ γενναῖος, καὶ ἐπισκεπτόμενος τὰ νοσοκομεία ἐπι- μελεῖτο ἰδίαις χερσίν ἑλεκη βρωμερὰ, καὶ ἐπεδαψί- λευε χρήματα πρὸς τοὺς ἀπόρους τῶν ἀσθενῶν.

Περὶ γηθεις ἄπασαν τὴν Ἰταλίαν μετὰ τῆς συ- ζύγου αὐτοῦ, διευθύνθη πρὸς ἄριστον· καὶ ἐλθὼν κατὰ πρῶτον εἰς Κουρλανδίαν, ἐγένετο δεκτὸς ὡς ἄγγε- λος, ἢ μάλλον ὡς ὃν τι ὑπερφυῆς ἔχον σχέσιν μετὰ τοῦ διαβόλου. Μετὰ δὲ ταῦτα μεταβάς εἰς Βαρ- σοβίαν ἦλθεν εἰς Πετροῦπολιν ὅπου προσεδόξα μέγιστον καὶ πολλά· ἀλλὰ τοιαῦτα δὲν προσεδόξα καὶ ἡ Αἰ- κτερίνη, ἣτις ἐδέχθη κακῶς τὸν τρισκέννανον τούτον νέον. Ἀνεχώρητα λοιπὸν ὄσον τάχους ἐκ τῆς Ρωσσίας.

— Ποῦ νὰ ὑπάγωμεν τώρα, ἠρώτησε τὴν σύζυ- γόν του, ἀφοῦ ἀπετύχημα ἐἰς τὸν τόπον τὸν πλέον ἀμάθη καὶ βρόχρον, ὡς λέγουσι, τοῦ κόσμου.

— Εἰς τὸν πλέον φωτισμένον, ἀπεκρίθη ἡ ὡραία σύζυγος.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ πλέον φωτισμένος τόπος ἦν ἡ Γαλ- λία, μετέβησαν εἰς αὐτήν.

Τὸ 1780 ἔτος ὁ Καλιστός ἐπάτησε τὸ γαλλι- κὸν ἔθνος. Διατρίψας ἐπὶ τινα χρόνον ἐν Ἀργεν- τωρῶντι κατέπληξε καὶ τοὺς ἐγκριτοτέρους διὰ τῆς

πολυτελείας, τοῦ τίτλου καὶ τῆς τάλμης του. Αὐ- τὸς ὁ Λαζάρος πιστεύσας τὸν Καλιστόρον ὡς ἀπό- ραλον τοῦ Σατανᾶ περιεπλάκη μετ' αὐτοῦ εἰς δεινὴν πάλιν. Ἀλλὰ καὶ ἐν Παρισίοις ἐξέψε μέγαν ἐνόου- σιασμόν, καὶ ἐν τῇ Λονδίῳ αὐτῷ, ὅπου οἱ ὄπαδοί- του ἀίρεσιάρχου Σουδεμπὸργ τὸν ἀνύψωσαν μέχρι τρίτου οὐρανοῦ.

Ἐπανελθὼν εἰς Παρισίους τὸ 1783 ἔτος, ἐγένετο καὶ αὐτὸς μέτοχος τῆς διαδοχῆς ὑποθέσεως τοῦ περιδεραιοῦ τῆς Βασιλίσσης· διὸ καὶ συλληφθεὶς ἐντὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ἦν τὸ καταγώγιον οὕτως εἶπαι τῶν γνωστοτέρων ἀνδρῶν τῆς Γαλλίας, ἐφυλακί- σθη, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξωρίσθη· ἀφοῦ δὲ διέτριψεν ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ἐλβετίᾳ ἐπανῆλθεν εἰς Ἰταλίαν. Ἡ γῆ δὲ ἣτις ἐγέννησεν αὐτόν, ἐμελλε καὶ νὰ τὸν παραλάβῃ εἰς τοὺς κόλπους τῆς.

Κατηγορηθεὶς παρὰ τῆς Ἰερᾶς ἐξετάσεως ἐν Ῥώμῃ τὴν 27 Δεκεμβρίου 1789 ὡς δολοφόντος καὶ φραγμαστοῦ, κηδεδικάσθη εἰς δεσμὰ ἰσοδία καὶ ἀπέθανε τὸ 1795 ἔτος.

Ἀλλὰ καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ καταδικασθεῖσα ὡς- αὐτίως ἀπέθανεν ἐντὸς μοναστηρίου.

Τοιαύτη ἐν συνόψει ἡ ἱστορία τοῦ παραδόξου τού- του ἀνδρὸς ὅστις, ἀφοῦ ἐξῆσε τριάκοντα ἔτη ὡς βα- σιλεὺς ἀπέθανεν ὡς μακροῦργος. Καὶ ὅμως πάντες οἱ σύγχρονοι συνομολογοῦσιν ὅτι ἐγένετο πολλῶν κα- λῶν παρὰ τῆς, καὶ ὅτι ὡς ἔχον νοῦν δεξίων καὶ εὐφυῖαν μεγίστην, πολλάκις προείδε τὰ μέλλοντα καὶ προείπε τὰ ἐδόμμενα μετὰ πολλῆς ἀληθείας.

Ἀρχιεπισκόπου Ἀχρίδων (sic), νωστὶ καινῷ τῷ ἐκδομένῳ, συλλεχθεῖσα ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ τε ἀναγνώστου τοῦ Χωμα- τικνοῦ, καὶ τοῦ Καθόλου, Ἀρχιεπισκόπου τοῦ αὐτοῦ ἑσίου χρη- ματιοπότην, δαπάνη μὲν τῆς σκευῆς μόνῃς τοῦ ἐν Ἀγίοις πα- τρὸς ἡμῶν Νασὺμ τοῦ θαυματουργοῦ, καὶ τοῦ τυπογράφου, διορ- θῶσαι δὲ τὸ σφρολογιστάτου ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐκ Γρηγορίου, καὶ παρ' αὐτῶν ἀφιερωθεῖσα τῷ Μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ τῆς πρῶ- τας Ἰουστινιανῆς Ἀχρίδων Κυρίῳ, Κυρίῳ Ἰωάννῳ. Ἐν Με- σοπολὶ 1742. Παρὰ Γρηγορίου Ἰερουσαλὴμ τῷ Καϊταντιδῶν. Ἐκ μικρῶν ἰσθμῶν ἐκ αἰ. 50.

Ἐν ἀμοιβάταις ταῖς προμετωπίσαις ὑπάρχει ξυλο- γραφημένος ἦχος (vignette) ἐν ᾧ εἰκονίζεται ὁ εὐχγ- γελιστὴς Λομάς, καθήμενος καὶ γράφων τὸ βύαχ- γέλιον μετὰ δύο ναῖν· κάτωθι δὲ ἀναγινώσκεται. Ο ΑΓΙΟΣ ΛΟΥΚΑΣ.

Ἐν τῇ πρώτῃ τεύχει, εἰ καὶ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς τῶν προμετωπίδων προσδοκᾷ τις μίαν, ὑπάρχουσαν ὅμως ἐξ ἀκολουθίας· α. ἡ τῶν Ἀγίων πεντακάδεκα Ἰερομαρτύρων. β. ἡ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βλα- διμήρου. γ. ἡ τοῦ Ἁγίου Ἐράστου, τοῦ ἐν Ἀχρίδι. δ. ἡ τοῦ ὁσίου καὶ Θεοφάνους Πατρὸς ἡμῶν Νασὺμ, τοῦ ἐν τῇ Λιβανίσῳ Διαβόλωνης καίμενου. ε. ἡ τοῦ Ἁγίου ὁσιομάρτυρος Νικοδήμου, τοῦ μαρτυρησάντος ἐν τῇ πόλει Βελαγγράδων κατὰ τὸ αψ'. ἔτος, Ἰου- λίου ε, ποιηθεῖσα παρὰ τοῦ ἐν Ἰερουσαλὴμ Γρηγο- ρίου Μοσχολοῦ. ς. ἡ τῶν Ἀγίων Ἐπιταφίμων, ποιηθεῖσα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως. Καὶ αἱ μὲν πρῶται τέσσαρες ἔχουσι τὴν αὐτὴν σελίδωσιν με- χροῦ τοῦ 71 ἀριθμοῦ, αἱ δὲ δύο τελευταῖαι ἔχουσι ἰδιαιτέραν ἐκάστη σελίδωσιν. Ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι, τῇ ἀμέσως μετὰ τὴν προμετωπίδα, ὑπάρχει ξυλο- γραφία ἐν ἦχῳ (vignette), ἐν ᾗ παριστάνεται ὁ Ἅγιος Νασὺμ ὁσίου μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς ὁ ΑΥΤΟΝΟΜΟΝ ΕΞ ΔΕ ἄλλαι ὅμοιαι ξυλογραφαὶ ὑπάρχουσι διεσπαρ- μέναι καὶ ἐν τῷ μετὰ τοῦ βιβλίου, ὅτε μὲν ἐν ἀρχῇ κεφαλαίου ὅτε δὲ ἐν τῷ τέλει.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΑ.

« Φίλτατε φίλοι!

» Κατ' αὐτὰς Σέβος τις φίλος μου ἐφθασεν ἐν- ταῦθα ἐρχόμενος ἐξ Ἀθηνῶν· εἶδον δὲ παρ' αὐ- τῷ δύο πολύτιμα βιβλία, τυπωθέντα ἐν Μοσχολοῦ καὶ μὴ ἀναφερόμενα εἰς τὸν Κατάλογόν τοῦ Κ. Πα- παδοπούλου, δι' ὃν ἐπαληθεύεται ἡ διὰ τὸ σύγγραμ- μα τοῦ Πατρὸς Βεντζόνα ὑμετέρα εἰκασία (Πανδ. φυλλ. 178. σελ. 236—237), ὅτι δηλαδὴ ἐξῆλθε τῶν πιεστηρίων τῆς Μοσχολοῦ. Ἡ ἐν τῇ προ- μετωπίδι τῶν δύο μνημονευθέντων βιβλίων ἐπι- γραφὴ ἔχει οὕτως

« Ἀκολουθία τῶν Ἀγίων πεντακάδεκα Ἰερομαρτύρων, τῶν ἐπὶ Ἰουλιανῷ τοῦ Παραθέτου μαρτυρησάντων ἐν Τιβεριουπόλει· τῆ κοινῆς ἐπικαλουμένη Στρομυλῆς, νωστὶ καινῷ τῷ ἐκδομένῳ, δαπάνη μὲν τῆς Σκευῆς Μονῆς τοῦ ἐν Ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Νασὺμ τοῦ θαυματουργοῦ, διορθῶσαι δὲ τοῦ λογιωτάτου Κυρίου Μιχαὴλ τοῦ Γκάρας, καὶ ἀφιερωθεῖσα παρ' αὐτοῦ τῷ Μακαριωτά- τῳ Ἀρχιεπισκόπῳ τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς Ἀχρίδων Κυρίῳ, Κυρίῳ Ἰωάννῳ. Ἐν Μοσχολοῦ 1741. Παρὰ Γρηγορίου Ἰερο- σαλὴμ τῷ Κωσταντινίδῳ. Ἐκ μικρῶν ἰσθμῶν.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ Ἀκολουθίᾳ, εἰς τὴν πρώτην μετὰ τὴν προμετωπίδα σελίδα, ὑπάρχει προσωνι- κτικὴ ἐπιστολὴ εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἀχρίδος Ἰωάννῳ ὑπὸ Μιχαὴλ τοῦ Γκάρας, μετὰ ταῦτα δὲ ἔπονται ἑπτὰ ἐπιγράμματα.

Ἐκ τῆς εἰκόνης λοιπὸν τοῦ Ἁγίου Νασὺμ, τῆς ἐν ταῖς ἀκολουθίαις ταύταις, ἣτις εὐρίσκαται καὶ ἐν τῷ τοῦ Πατρὸς Βεντζόνα βιβλίῳ, γίνονται καταφα- νές ὅτι ἐξετυπώθη καὶ τοῦτο ἐν τῷ αὐτῷ τυπογρά- φειῳ, τῇ τῆς Μοσχολοῦ.

Ἐν Καρύρᾳ, τῇ 18 Νοεμβρίου 1857.

Π. Α.

ΡΩΜΑΙΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ

νωστὶ ἀνακαλυφθεὶς.

Πάλιν ἡ Αἴγυπτος, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν τὸν Ὑπερείδην ἀνελεπίστως πάνυ ἀνέδωκε. (ἴδε Παρδ.

παροδείγματα χάριν, παρά να τὰς ἀκούωσι φιλο-
λογοῦσας.

Ἴδου ἀπορρήματα τινὰ περὶ τῶν γυναικῶν·

« Ἡ ἐργασία εἶναι ἡ φύλαξ τῆς ἀθωότητος τῶν
γυναικῶν, μὴ ἐπιτρέπουσα αὐταῖς τὴν ἀργίαν· πρῶ-
ται δὲ ὄλου τοῦ ἔτους ἀρχῶνται τοῦ ἔργου, καὶ
τελευταίαι ἀναπαύονται.

« Ἡ κόρη πρέπει νὰ ᾖ πάντοτε πλησίον τῆς
μητρὸς τῆς ἑσπῆς καὶ ἡ σκιά ταύτης. Αἱ κενόσπουδοι
ἀναγνώσεις καὶ αἱ ἐρωτοτροπίαι εἶναι τόσῳ μᾶλλον
ἐπικίνδυναι, καθόσον οἱ νέοι ἐπιιδίδονται ἐνθερμότε-
ρον εἰς αὐτάς.

« Ἡ σιωπή, ἡ σεμνότης, ἡ πραότης καὶ ἡ συ-
στολή εἶναι οἱ ἀληθεῖς στολισμοὶ τοῦ κάλλους· ἡ εὐ-
πειθεῖα, ἡ ὑπομονή, ἡ φιλοπονία, τὸ πρὸς τοὺς γο-
νεῖς σέβας καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἀγάπη μίαις
νέας, εἶναι τὰ μεγαλειότερα στηρίγματα τῆς ὑπερή-
φειας τῆς.

« Εἰς ὅποιον πόλιν καὶ εἰς ὅποιον ἀγῶνα ὑπο-
βάλλεται ἡ φιλαντία τῆς γυναικὸς, ὑπόταν πρόκει-
ται νὰ κῦψῃ τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν θάλασσαν τῆς πεν-
θερίας, ἢ νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὴν γυναικαδέλφον.
Ἄλλὰ καὶ πόσον γλυκὴ τὸ ν' ἀγαπᾶται τις παρ' ὀ-
λου τοῦ κόσμου!

« Ἡ φρόνιμος γυνὴ οὐδὲν τῶν ἀφοριόντων τὴν
οἰκονομίαν τῆς οἰκίας τῆς θεωρεῖ ἀνάξιον αὐτῆς. Καὶ
ὑφαίνει καὶ ῥάπτει, καὶ φροντίζει περὶ καθαριότη-
τος, καὶ καύχημά τῆς θεωρεῖ νὰ ὑπηρετῇ τὸν σύ-
ζυγον τῆς καὶ νὰ παρασκευάζῃ τὸ γεῦμά του! »

Ὁ τόπος ἐν ᾧ ἐφαρμόζονται τοιαῦτα γυναικῶν,
βεβαίως δὲν εἶναι βάρβαρος ὅπως διασύρεται σή-
μερον. Εἰς ὅλα τὰ ἀπολίτιστα ἔθνη αἱ θυγατέρες
εἶναι δούλαι ἢ μᾶλλον ἀνδράποδα τῶν ἰδίων πα-
τέρων, ὅτινες ἀποφασίζουσι τυραννικῶς περὶ τῆς
τύχης αὐτῶν. Εἰς τὴν Κίνα ὅμως ἄλλως ἔχει τὸ
πρᾶγμα. Καὶ μὲν ἀπαιτεῖται, ὡς εἰκόσ, ἡ συγκα-
τάθεσις τῶν γονέων ὅταν τις πρόκειται νὰ ὑπανδρευθῇ
ἡ νέα, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἀκούουσι τὴν γνώμην ταύ-
της καὶ συμβουλεύονται τὴν κλίσιν τῆς ἵνα μὴ ἀπο-
φανθέντες δεσποτικῶς, καταστήσωσιν αὐτὴν δυστυ-
χῆ. Ὑποθέτομεν ἄρα ὅτι αἱ νέαι λαμβάνουσιν ἀγω-
γὴν συνετὴν, καθοδηγοῦσάν αὐτάς εἰς τὸ καθήκον
καὶ τὸ ἀληθὲς συμφέρον.

Ἴδου δὲ καὶ πῶς τελοῦνται ἐν Κίνα τὰ τοῦ γάμου.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

ΠΟΙΗΣΙΣ.

—οοο—

Εἰ μὲν ἦν μαθεῖν ἢ δεῖ παθεῖν
Καὶ μὴ παθεῖν, καλὸν ἦν τὸ μαθεῖν·

Εἰ δὲ δεῖ παθεῖν ἢ δεῖ μαθεῖν,
Τί δεῖ μαθεῖν; παθεῖν γὰρ χρὴ.

ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ:

Ἄν ἦν δυνατόν νὰ μάθω

Ὅσα πρέπει καὶ νὰ πάθω,

Χωρὶς ὅμως νὰ τὰ πάθω,

Καλὸν ἦτον νὰ τὰ μάθω.

Πλὴν ἂν πρέπει νὰ τὰ πάθω

Διότι πρέπει νὰ τὰ μάθω,

Τίς ἢ χρεῖζ νὰ τὰ μάθω

Ἄφοῦ πρέπει νὰ τὰ πάθω;

Ζάκυνθος. Κατὰ Δεκέμβριον, 1857.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΟΡΑΗ.

(Ἴδε φολ. 182 καὶ 183.)

Τιμιώτατε κύριε Τουμπάζη

Ἡ παρούσά μου ἐπιστολὴ θέλει σοῦ ἐγχειρισθῆν
ἀπὸ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον, ἢ ἐντάμα καὶ τοὺς δύο μου
φίλους, κυρίους Πίγκολον καὶ Κανέλλον, νέους στο-
λισμένους μὲ παιδείαν, καὶ τῆς παιδείας τὴν πολὺ
χρησιμωτέραν φρόνησιν, καὶ παρόθυμους νὰ μεταχει-
ρισθῶσι καὶ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν παιδείαν των εἰς
τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγῶνας. Σὲ γράφω, ὅχι διὰ
νὰ τοὺς συστήσω (ἐπειδὴ χρεῖζαν συστάσεως δὲν ἔ-
χουν), ἀλλὰ διὰ νὰ σοῦ τοὺς γνωρίσω, καὶ νὰ τοὺς
κάμω διὰ μέσου σου καὶ εἰς τοὺς ἄλλους γνωστοῦς.
Πλειότερα δὲν ἔχω δύναμιν νὰ σε γράψω. Βλέπεις
ὅτι οὐδ' ὀλίγους στίχους μὲ συγχωρεῖ τὸ βιβλίον μου
γῆρας νὰ χαράξω, χωρὶς νὰ τοὺς ἀσχημίσω μὲ σφάλ-
ματα τῆς μνήμης μου (*). Σ' εὐχομαι ἀπὸ ψυχῆς
τὸ γῆρας μου χωρὶς τὰ σφάλματά του!

Τὴν ὅποιαν πρὸ πολλοῦ μοῦ ἐζήτησες ἐπιστολὴν
διὰ τοῦ κυρίου Γλαράκη, ἔμαθα ὅτι τὴν ἔλαβες.

Ἐκ Παρισίων, 5 Ἰουνίου, 1822.

Εἰς τὰς προσταγὰς σου πρόθυμος ὁ

Α. ΚΟΡΑΗΣ.

Πρὸς τὸν κύριον *** Τουμπάζην

Εἰς Ἰθάκην.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

Τοῦ φυλλοδίου ΡΗΔ'.

Σελ. 367 — στήλ. α. — στίχ. 5 — γρ. Ἰπ-
πότην Πινδεμόντην. Σελ. 368 — στήλ. α. — στ.
26 — γρ. τῆς παραχωρησάσης τὴν . . . Σελ. 369 —
στήλ. α. — στίχ. 37 — γρ. Ἰπ. Γεραρδίνην —
καὶ στίχ. 54 — γρ. τῶν τελευταίων.

(*) ΝΗΜ. ΠΑΝΑ, Σφάλματα ἐννοεῖ λέξιν τινὰ τὴν ὅποιαν γρά-
ψας μετὰ τὸ « τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγῶνας » ἐπέθεσε ἔπειτα.